

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:135

Tisdagen den 9 juni

Kl. 09.00–14.46
15.30–16.15

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 19 maj justerades.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Andre vice talmannen meddelade att *Arber Gashi* (S) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 8 juni, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Magdalena Sundqvist* (S).

§ 3 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Åsa Coenraads* (M) inträtt som ersättare för *Camilla Brunsberg* (M) under tiden för hennes ledighet den 8 juni–7 juli.

§ 4 Anmälan om ersättare för gruppledare för partigrupp

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Matheus Enholm* som ersättare för gruppledare för partigrupp från och med den 8 juni.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:517

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:517 Tandvård för unga
av *Jim Svensk Larm* (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 17 juni 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade åtaganden.

Stockholm den 5 juni 2026
Socialdepartementet
Jakob Forssmed (KD)
Enligt uppdrag
David Oredsson
Expeditionschef

Interpellation 2025/26:519

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:519 Åtgärder mot arbetslösheten i Östergötland
av *Eva Lindh* (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 12 juni 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Arbetsmarknadsdepartementet
Johan Britz (L)
Enligt uppdrag
Ulrika Söderqvist
Expeditionschef

Interpellation 2025/26:532

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:532 FN:s resolution 194
av *Jamal El-Haj* (-)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 augusti 2026.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade åtaganden.
Stockholm den 8 juni 2026

Utrikesdepartementet
Maria Malmer Stenergard (M)
Enligt uppdrag
Karin Olofsdotter
Expeditionschef

Interpellation 2025/26:539

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:539 Statens finanser

av Patrik Björck (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 18 juni 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 8 juni 2026

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2025/26:546

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:546 Erkännande av Tjetjenska republiken Itjkerien som ockuperad stat av Markus Wiechel (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 juni 2026.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade åtaganden.

Stockholm den 8 juni 2026

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:547

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:547 Förhållandena i Kuba av Markus Wiechel (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 juni 2026.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade åtaganden.

Stockholm den 8 juni 2026

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

COM(2026) 231 och COM(2026) 232 till trafikutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 3 september*.

COM(2026) 233 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 3 september*.

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Utrikesutskottets betänkanden

2025/26:UU17 Humanitärt bistånd

2025/26:UU22 Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Uzbekistan, å andra sidan

2025/26:UU23 Avtal om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan

Konstitutionsutskottets betänkanden

2025/26:KU17 Riksrevisionens årsredovisning för 2025

2025/26:KU37 Koncentration av viss länsstyrelseverksamhet

2025/26:KU38 Den parlamentariska processen med ledamoten i fokus

2025/26:KU40 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

2025/26:KU41 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2025 m.m.

Skatteutskottets betänkanden

2025/26:SkU29 Förbättrade regler för svensk tonnagebeskattning

2025/26:SkU35 Vissa justeringar i inkomstskattelagen med anledning av förändrade ersättningar för nyanlända invandrare

Trafikutskottets betänkanden

2025/26:TU17 Nya regler mot bedrägerier och annat vilseledande genom elektroniska kommunikationstjänster

2025/26:TU18 Interoperabilitet vid datadelning inom den offentliga förvaltningen

2025/26:TU19 Ny lag om kommunal hamnverksamhet

§ 8 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och Vårändringsbudget för 2026

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU20

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (prop. 2025/26:100 delvis och skr. 2025/26:241) och

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU21

Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99) föredrogs.

Anf. 1 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag gör det enkelt och yrkar bifall samtidigt till de två fantastiska betänkanden som vi ska debattera i dag.

Jag vill börja med att säga några ord till min kollega Cecilia Rönn, som har meddelat att hon inte ställer upp för omval till riksdagen. Den här mandatperioden har vi suttit i finansutskottet tillsammans. Vi har också lyckats fastna i en hiss tillsammans och suttit där i en timme. Jag kommer dock framför allt att minnas dina

insatser i finansutskottet och i vårt Tidösamarbete, Cecilia, och allt det som du har varit med och bidragit till och som gjort landet bättre. Stort tack för det! Jag kommer att sakna dig.

Fru talman! Sommaren är här med skolavslutningar och hoppfullhet. Allt är dock inte bra. Många har haft det tufft de senaste åren med hög inflation, höga bolåneräntor och mat som blev dyrare. Men allt fler ser faktiskt ljusare på framtiden nu. Det är glädjande. Man ser också ljusare på den egna privatekonomin.

Svensk tillväxt tar nu fart igen, fru talman, trots den oro vi ser i omvärlden. Styrkan i de svenska statsfinanserna och en mycket låg statsskuld gör också att vi till stor del kan skydda de svenska hushållen från det som andra länder i dag har svårt att skydda sina befolkningar från.

Den vårandringsbudget som det kommer att beslutas om senare i dag ska såklart ses som en helhet. Vi har redan i den budget som vi lade fram för det här året gjort en hel del satsningar. Vi har sänkt skatten på lön, pension och sparande. Vi har sänkt skatten på bensin, på diesel och på el. Och vi har sänkt matmomsen, vilket trädde i kraft den 1 april och ser ut att fungera väldigt bra. Det pressar matpriserna och gör att allt fler har råd med maten.

I den vårandringsbudget som vi ska debattera i dag finns en förstärkning av ett elstöd. Vi fortsätter att sänka priset på bensin och diesel. Det är väldigt bra med tanke på det som händer i Mellanöstern. Vi förstärker också elbilspremierna. Vi satsar även på sommarjobb och väldigt mycket annat i den budget som det ska fattas beslut om i dag.

Redan nästa vecka kommer dock nästa extra ändringsbudget med tanke på den oro som sker i världen. Där fortsätter vi det här arbetet. Vi sänker priset på bensin och diesel med ytterligare 3 kronor per liter vid pump. Vi gör en stor kollektivtrafiksatsning under året; de som använder kollektivtrafiken får halverade priser för månadskort på kollektivtrafiken runt om i hela Sverige. Vi stöder det svenska lantbruket, som får mycket högre kostnader till följd av kriget i Mellanöstern. Vi genomför också ett riktat stöd till det svenska flyget.

Allt det vi gör och har gjort innebär dock inte att många människor inte har haft det tufft. Många har det också fortsatt tufft. Den höga inflationen, som vi ärvt av den förra regeringen, har såklart påverkat svenska hushåll. Krig och oro i omvärlden påverkar också ett litet exportberoende land som Sverige.

Det kommer dock inte att bli bättre, fru talman, med en skattechock för hårt arbetande människor. Företagen kommer inte att anställa fler ifall det blir dyrare att anställa. Och minst en tiokrona mer per liter bensin och diesel kommer inte att underlätta för den som behöver pendla till och från jobbet eller få sitt liv att gå ihop. Bolåneskatt och fastighetsskatt tror jag också att få långtar efter när man redan haft det väldigt kämpigt.

Fru talman! I internationell ekonomisk press lyfts Sverige allt oftare fram som ett positivt exempel i dessa oroliga tider. Det tyska finansutskottet besökte

oss i det svenska finansutskottet bara förra veckan. Man hyllade den svenska tillväxten och den låga statsskulden.

Sverige lyfts också fram i internationell press. Vi är ett av de nio länder i världen som har allra högst kreditbetyg. När andra länders statsskulder nu skenar kan vi konstatera att den svenska statsskulden alltså är lägre nu än när Socialdemokraterna fick igenom sin sista statsbudget. Vänsterpartiernas svartmålning av Sverige gör ibland att man tror att man lever i ett parallellt universum. Det betyder inte att människor inte har det tufft, men den beskrivning som görs ligger väldigt långt ifrån den verklighet som många ser.

Vad har då hänt de senaste fyra åren med Ulf Kristersson som statsminister och Elisabeth Svantesson som finansminister? Den svenska tillväxten tar fart igen. Statsskulden är som sagt lägre än när Socialdemokraterna fick igenom sin sista statsbudget. Inflationen är en av de lägsta i Europeiska unionen. Jag tror att den var näst lägst vid den senaste mätningen.

Det ger låga bolåneräntor i Sverige. Blickar vi bara mot Norge, där Socialdemokraterna styr, ser vi att bolåneräntorna där är dubbelt så höga som i Sverige. Trots det ser vi att vänsterpartierna både vill ha bolåneskatt och pratar om fastighetsskatt igen.

Arbetslösheten är enligt Arbetsförmedlingen lägre i dag än för fyra år sedan. Trots global lågkonjunktur är arbetslösheten lägre. Statistiska centralbyrån visar att 110 000 fler är sysselsatta i dag jämfört med för fyra år sedan. Vi har fler skattebetalare, och vi har högre skatteintäkter.

Ungdomsarbetslösheten är, om vi mäter den på samma sätt som man gör i övriga Europeiska unionen, den näst lägsta i EU. Trots det är vi såklart inte nöjda. Vi vill alltid vara bäst. Därför sänker vi arbetsgivaravgiften det här året. Och i den budget som det ska fattas beslut om i dag gör vi en riktad satsning på sommarjobb för unga människor. Vi vill såklart att alla som vill jobba, även om man är heltidsstuderande och även om man läser på gymnasiet, ska ha möjlighet att få ett sommarjobb.

Fru talman! Barnfattigdomen är den lägsta på tio år, enligt Statistiska centralbyrån.

Vi har under de här fyra åren höjt straffen och satsat på polis och rättsväsen. Det har gett resultat. Dödsskjutningarna är halverade, och den grova brottsligheten trycks tillbaka på allvar.

Vi har fått ned bränslepriserna rejält, från i princip dyrast bränsle i hela världen till det billigaste i hela Västeuropa.

Det underlättar såklart för alla som är beroende av bilen – alla som behöver ta sig till och från jobbet och få livet att gå ihop, som jag sa. Det är också bra för företagen och det svenska lantbruket, och det pressar tillbaka de inflationstendenser som vi kan se runt om i världen.

Fru talman! Vänsterpartiernas svartmålning går ut på att försöka få svenska folket att tro att läget i landet är mycket sämre än vad det faktiskt är. Men även om all kritik hade stämt och de hade haft rätt, på vilket sätt

skulle skattehöjningar underlätta för hårt arbetande människor? På vilket sätt skulle det bli lättare för den som är beroende av bilen om det blir 10 kronor dyrare per liter att tanka? Hur ska Socialdemokraterna, i en regering där det sitter både vänsterpartister och miljöpartister, på ett rimligt sätt kunna fortsätta vårt arbete med att trycka tillbaka den grova organiserade brottsligheten och gängen? Dessa partier, fru talman, har röstat emot i princip varenda straffskärpning.

Höstens val innebär två olika inriktningar för Sverige. Vi moderater vill se ett land där människor känner att det finns en framtid där ansträngning belönas och brottslighet bestraffas, där välståndet blir högre och där jobben blir fler, för att vi gör politiska reformer som går i den riktningen. Det blir billigare att anställa, vi sänker trösklar och vi sänker skatter. Det handlar om ett Sverige där jobben blir fler, där svenska företag växer och där resurserna till välfärden ökar för att vi gör rätt saker.

Det handlar inte, fru talman, om att dela upp den befintliga tillväxten utan om att se till att tillväxten ökar, att kakan blir större och att människor som arbetar och anstränger sig kan bygga sig själva en bättre framtid i vårt land. Det handlar om att kunna leva på en lön och om att med ett par löner faktiskt kunna ha råd att bo i ett hus, ha en bil, resa och ha guldkant på tillvaron. Det är det som de allra flesta människor som jag träffar faktiskt säger. Det gäller särskilt unga människor som, när de drömmer om framtiden, drömmer om så pass enkla saker och samtidigt så pass svåra saker som att bara ha råd med ett boende och ha lite guldkant på tillvaron.

I det Sverige som jag ser framför mig blir detta möjligt, för att vi gör politiska reformer, sänker skatter och sänker trösklar. Vi ser till att alla människor som vill och kan arbeta har möjlighet att vara med och bidra. Detta möjliggörs inte genom att höja skatterna eller försvåra för den som vill anställa.

Vi från vår sida har sagt att vi under den här mandatperioden har lyckats med den sista reform som kommer på plats i sommar, fru talman. Den innebär att den som har sina barn på förskola får ytterligare sänkningar av maxtaxan och har fått 5 000 kronor mer kvar i plånboken varje månad med alla våra reformer. Det har varit nödvändigt, för det har varit tuffa år. Nu ger vi inför nästa mandatperiod ett liknande löfte om att fortsätta den här resan – svenska hushåll ska bli rikare.

En vänsterregering, fru talman, kommer att innebära en skattechock för svenska hushåll. Det blir inga små justeringar i marginalen. Just nu ser vi att de fyra partier som i dag styr Sverige har lyckats bättre än man gjort i många andra länder i vår omvärld. Vi har inte längre väljarnas stöd i opinionsmätningarna, utan det är de fyra partierna i opposition som nu ser ut att ha väljarnas förtroende – det är alltså allvar.

De kommer att vara fyra partier som ska samarbeta, och vi kommer att få lyssna på dem i dag. De är inte överens om mycket mer än att de vill höja skatterna. Mot detta står de fyra partier som under den här

mandatperioden har haft en politik som har underlättat för människor som har haft det tufft.

Med det sagt, fru talman, har jag yrkat bifall till båda förslagen. Jag tänker därför att jag inte behöver göra det igen.

(Applåder)

Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Årets vackraste tid är här. Sommaren står för dörren, och syrenerna blommar. Runt om i landet ser stolta föräldrar sina barn sjunga på skolavslutningen och ordnar sommarfikor och avtackningar för pedagoger och lärare. Studenter har börjat fira, inte minst i den här staden.

Sveriges unga möter ett land som har blivit svårare att växa upp i. Det har blivit svårare att ta steget ut i vuxenlivet och få det första jobbet eller ha råd med den första bostaden. Vi vet också att många unga mår dåligt. Trots att unga anstränger sig möter samhället inte upp på samma sätt som tidigare.

Förut kunde varje generation hoppas på att få det lika bra eller bättre än sina föräldrar, men så känns det inte längre. Dagens unga har vuxit upp med väldigt många kriser på varandra. Det var pandemi, det är krig, det är klimatkris, det är brutal gängkriminalitet och det är massarbetslöshet och stigande levnadsomkostnader.

De senaste åren har ungdomsarbetslösheten skenat, bostadsbyggandet störttyckt och den psykiska ohälsan bland unga brett ut sig. För många känns drömmen om jobb, bostad och familj nästan ouppnåelig. Livet med villa, Volvo och vovve känns som en lyx. Jag är oroad över vad som händer med ett samhälle när unga människor inte ser att samhället bryr sig. När de hamnar fel redan i unga år kan det bli väldigt kostsamt för oss alla. Vi socialdemokrater vill vända den här utvecklingen.

Fru talman! Sverige ska inte vara ett land som lämnar över dagens problem till nästa generation. Vi måste ta gemensamt ansvar, och det är dags att ta Sveriges unga på allvar. Sverige ska vara ett land där unga får bättre möjlighet att bygga ett självständigt liv, där ansträngningar lönar sig och där det är möjligt att få ett första jobb och en första bostad och känna framtidstro. Då krävs det en politik som ser till att ingen ung person börjar sitt yrkesliv i arbetslöshet och att det finns bostäder som unga faktiskt har råd att bo i.

Vi vill införa ett jobbkontrakt för unga där varje ung som behöver det inom tre månader får stöd när det gäller ett jobb, en utbildning eller en praktikplats. Vi har förslag om ett traineeprogram för nyexade studenter. Vi vill se sommarjobb och ett nytt flyttstöd för att göra det lättare att flytta till jobben. Vi vill bygga 10 000 nya studentbostäder och se till att det byggs fler bostäder som vanligt folk har råd att bo i. Det är några åtgärder för att ge unga framtidstro igen.

Fru talman! SD-regeringens mandatperiod har varit lite av fyra förlorade år för Sverige och för svenska folket. Tillväxten har försämrats, och Sverige har underpresterat både jämfört med andra länder och med hur det varit under tidigare regeringar. Det innebär ett enormt bnp-tapp och ett stort bortfall av skatteintäkter.

Arbetslösheten har ökat – en halv miljon människor är nu arbetslösa. Det är nästan 100 000 fler än när mandatperioden började.

Arbetslösheten når också nya grupper som traditionellt har haft ett starkt fäste på arbetsmarknaden, till exempel personer med eftergymnasial utbildning. Mest ökar faktiskt arbetslösheten bland högutbildade män som är födda i Sverige.

Arbetslösheten är ett stort misslyckande för regeringen. Det är kostsamt för Sverige som går miste om skatteintäkter, men det är också kostsamt för alla dem som drabbas av arbetslöshet när de blivit av med jobbet.

Dessutom har vi haft en situation där priserna har varit höga. Matkassen, hyran och elräkningen tynger plånboken. Många hårt arbetande människor har haft det tufft den här mandatperioden. I stället för att stå på vanligt folks sida har regeringen försämrat a-kassan, gjort medicinen dyrare och vägrat att höja barnbidraget under kostnadskrisen.

Det har varit en lågkonjunkturs mandatperiod som vi nu summerar. Jag menar att de dåliga tiderna har förlängts av att regeringen har misslyckats med att ta Sverige ur lågkonjunkturs. Gång på gång har regeringen presenterat glädjekalkyler, och nästan lika ofta har deras prognoser reviderats ned när verkligheten har kommit ikapp. Vi har haft en regering som planerat för lite bättre tider, men dess politik och resultat har resulterat i något annat.

Under lång tid har vi hört att svensk ekonomi ska vara Trumpsäkrad, trots att de flesta svenskar känner att vi är påverkade av omvärldshändelser. De påverkar oss in på livet. Samtidigt har finansministern nu på slutet sagt att Sveriges dåliga ekonomiska utveckling beror just på Trump. Jag tror att det är sant, men det är också lite snurrit.

För de allra flesta är det uppenbart att svensk ekonomi inte är Trumpsäkrad. Det är uppenbart att regeringen har misslyckats med den ekonomiska politiken under mandatperioden. I stället för att stärka vanligt folks ekonomi så att konsumtionen kan komma igång har de allra rikaste fått skattebonusar. I stället för att satsa på strukturella åtgärder för att få upp tillväxten och få ned arbetslösheten har det kommit tillfälliga stöd.

I den vårbudget som vi debatterar i dag finns egentligen inga strukturella åtgärder som långsiktigt kan vända Sveriges negativa utveckling. Dessutom har Sverigedemokraterna och Moderaterna tömt statskassan. Finansministern har meddelat att det i princip inte finns några pengar kvar för nya reformer nästa mandatperiod. Pengarna är slut. Trots detta fortsätter lånefesten.

Resultatet blir de största underskotten på en generation. Kostnaden för detta bärs av hårt arbetande familjer när underskotten leder till högre räntekostnader och mindre pengar till lärare i skolan eller sjuksköterskor i vården. Och när de leder till att de allmänna räntenivåerna höjs kommer det att bli dyrare för bolån för alla som äger sin bostad.

Det här håller inte. Sverige behöver en ny riktning.

Fru talman! Vi socialdemokrater erbjuder en helt annan politik. Vi erbjuder en helt annan ambitionsnivå, där vi slutar vaska Sveriges potential, stoppar slöseriet med skattepengar och sätter svenska folket först. En socialdemokratisk regering kommer att ta Sverige på allvar.

Vi har tre prioriteringar för Sverige.

För det första ska vi sätta fart på svensk ekonomi så att fler jobbar och hårt arbetande människor får mer pengar i plånboken. Jag tror på Sverige. Sveriges välstånd kan växa. Arbetslösheten kan pressas ned.

Det krävs en långsiktig, framtidsinriktad näringspolitik med strukturella tillväxtreformer som leder till ökad produktivitet, fler jobb, ökad tillväxt och i förlängningen högre löner. I stället för ytterligare skattesänkningar för dem som tjänar absolut mest vill vi se ett höjt barn- och studiebidrag, billigare mediciner, avgiftsfri tandvård för unga och hårdare press för ökad konkurrens för både banker och matkedjor.

Vi vill dessutom slopa karensen så att alla människor som måste göra jobbet på jobbet inte förlorar tusentals kronor om de måste vara hemma när de är sjuka.

Vi behöver investera i samhället och i människor, i vår gemensamma infrastruktur, i kompetens och i bostäder. Det krävs samling kring gemensamma prioriteringar. Det krävs nya verktyg. Vi vågar peka ut de teknologier som är särskilt viktiga för Sveriges konkurrenskraft.

Vi vill se en svensk tillväxtpakt, där staten och näringslivet krokas arm i de här viktiga frågorna. Vi vill se en bred energiöverenskommelse för mer billig, fossilfri el.

Sverige måste ledas av en regering som arbetar för svensk industri, inte mot den, som ger svenska företag förutsättningar att konkurrera, som förstår att fler svenska elbilar och lastbilar på Europas vägar innebär jobb och välstånd i Sverige och som förstår att industripolitik handlar om Sveriges förmåga att konkurrera, exportera och skapa jobb.

För det andra, fru talman, ska vi vända utvecklingen i vården och skolan så att väntetiderna minskar och lärarna får mer tid med barnen. Vi vill införa en bottenplatta för välfärdens finansiering, så att de generella statsbidragen räknas upp med inflationen. Det skulle ge bättre förutsättningar att planera långsiktigt.

Vi har i budget efter budget visat att vi har en helt annan ambition för svensk välfärd än den nuvarande regeringen. I vårbudgeten föreslår vi dessutom riktade satsningar på kvinnors hälsa och för en bättre äldreomsorg.

Vi vill se en småskolereform, så att de minsta barnen får en bra start i skolan med fler vuxna. Och vinstläckaget från skolan måste stoppas så att pengarna faktiskt används och går till eleverna och lärarna i klassrummet. Det är fullt möjligt att anställa tusentals fler lärare i lågstadiet bara med den överkompensation som fristående skolor får i dag.

För det tredje ska vi återupprätta tryggheten. Gängkriminaliteten fortsätter skörda liv och sprida rädsla i vårt land. Allt oftare är det minderåriga som genomför dåd. Det är uppenbart att ingen regering, varken nuvarande eller tidigare, har lyckats stoppa våldet.

För att få till en förändring krävs ett helt nytt angreppssätt tror vi. Det krävs en stat och ett samhälle som klarar av att agera och som klarar av att stänga de HVB-hem som drivs av gängkriminella. Det krävs en regering som inför maffialagar och som agerar mot den organiserade brottslighetens företag och ser till att det blir omöjligt för dem att verka och tjäna pengar.

Det krävs en regering som ser till att nyrekryteringen bryts och att samhället är starkt, så att det finns en positiv väg framåt för Sveriges unga. Men det behövs också insatser för att punktmarkera och hindra unga människor från att dras in i gängkriminalitet.

Fru talman! Sverige behöver en politik som tar Sverige på allvar, som får igång tillväxten, pressar tillbaka arbetslösheten och stärker vanligt folks ekonomi.

Eftersom det här är den sista ordinarie budgetdebatten för den här mandatperioden vill jag passa på att rikta ett tack. Jag vill tacka alla kollegor i finansutskottet för ett gott arbete och ett gott kamratskap, även när vi har tyckt olika. Jag önskar alla ledamöter som lämnar riksdagen efter den här mandatperioden lycka till med allt vad de vill företa sig.

Jag vill också tacka vårt fantastiska kansli i finansutskottet som lägger ned ett enormt professionellt arbete för att vårt arbete ska fungera smidigt och leda till resultat.

Jag vill slutligen tacka Riksdagsförvaltningen och naturligtvis talmännen för deras arbete under mandatperioden.

Jag hoppas att allihop, när det lider, får en väldigt skön sommar. Sedan får vi se vilka av oss som möts igen efter valet i en ny riksdag.

Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservationer: reservation 1 i FiU20 och reservation 1 i FiU21.
(Applåder)

Anf. 3 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! Det mycket höga reformtempo som vi etablerade redan när vi skrev under Tidöavtalet har vi hållit i. Jag kan inte påminna mig om att något regeringsunderlag har haft samma reformtempo som vi inom Tidöpartierna har haft under den här mandatperioden, åtminstone inte i modern tid.

Socialdemokraterna lämnade efter sig en inflation på över 10 procent. Vi fick lägga rätt mycket krut på att bekämpa den inflationen. Lätt var det inte, men där emot nödvändigt. Och vi har varit framgångsrika. Inflationen i Sverige är nu lägst i hela EU. Den är avsevärt lägre än i USA också för den delen.

En förklaring till detta är att vi har drivit igenom sänkta skatter på el och drivmedel och sedan i april också på mat och livsmedel. En av konsekvenserna av det, förutom att det har blivit billigare att tanka bilen, betala elräkningen och handla mat, är att Riksbanken

har kunnat mer än halvera räntan, från ganska höga 4 procent till mer hanterbara 1,75 procent.

Det här är goda nyheter för alla som har bolån. Det här ska ställas i kontrast till Socialdemokraternas förslag om en särskild straffbeskattning på just bolånetagarna.

Vår offentliga skuldsättning mätt som andel av bnp är en av de allra lägsta i hela EU. Den är lägre i dag än när Magdalena Andersson var finansminister. Det här är jättebra. Det innebär att vi har möjligheten att göra saker för de svenska hushållen.

Det innebär också att vi tillsammans med bara nio andra länder i hela världen har den absolut högsta kreditratingen, AAA. Det här innebär att när vi vill låna på kapitalmarknaden får vi mycket bättre räntevillkor än nästan alla andra.

Om man vill byta från ett balansmål till ett underskottsmål, som delar av oppositionen vill, kommer det här att ändras ganska fort. Skuldsättningen kommer givetvis att öka om man har som mål att driva staten med underskott. Vår kreditrating kommer att falla. Rantorna kommer att stiga. I stället för att göra välbehövliga investeringar i försvar, infrastruktur och äldreomsorg kommer vi att behöva betala ränta på en kraftigt tilltagande statsskuld. Det vore direkt obra.

Tillväxten i Sverige är bland den högsta i EU. När vi tog över låg vi i botten. Vi ligger markant över euroländerna i tillväxt. Det är inte en slump utan ett resultat av att vi till stor del gör rätt saker i den ekonomiska politiken.

Arbetslösheten fortsätter att falla. Den har fallit varje månad sedan i juli förra året, tio månader i rad. Samtidigt är mer än hälften av de inskrivna på Arbetsförmedlingen utrikes födda, vilket gör att arbetslösheten fortfarande ligger på relativt höga 6,5 procent. Det beror till största delen på den tidigare förda ansvärlösa invandringpolitiken.

Om vi håller en stram linje vad gäller migrationen kommer vi även att kunna lösa integrationen. Men det bygger på att Tidöpartierna får förnyat förtroende i valet.

Faktum är, fru talman, att de allra flesta relevanta nyckeltal pekar i helt rätt riktning. Jag skulle nästan drista mig till att påstå att det enskilt största hotet mot svensk ekonomi är oppositionens svartmålande av den svenska ekonomin. Man är ute efter att skapa oro. Man är helt enkelt besviken på att det faktiskt går väsentligt bättre för Sverige än för jämförbara EU-länder.

När vi har internationella delegationer från andra parlament på besök här i riksdagen är bilden helt anorlunda. Man kan nästan ana en sorts avund när de jämför tillståndet i svensk ekonomi med det egna landets. Precis som Edward Riedl sa hade vi ledamöter från tyska Bundestag på besök för bara en vecka sedan. Då var det tydligt att de hade önskat sig vår höga tillväxt och vår låga skuldsättning i stället för sin låga tillväxt och höga skuldsättning.

Faktum är också att tillväxten vi har kommer alla till del. Vi får höra från oppositionen – vi hörde det alldeles nyss från Mikael Damberg – att det enbart

skulle vara de högvärlönde som har fått skattesänkningar. Det stämmer givetvis inte, och det vet de. Alla vet det; löntagarna vet det. Ändå står oppositionen i debatt efter debatt och påstår att det förhåller sig så.

Ja, vi har sänkt marginals-katten från ungefär 55 till ungefär 52 procent. Det är bra; Sverigedemokraterna står bakom det. Det betyder att de högvärlönde fortfarande betalar mer än hälften av sin inkomst i skatt, för 52 procent är väl rimligen mer än hälften. Det finns som bekant bara 100 procent; det har Astrid Lindgren lärt oss en gång i tiden. Men den absoluta merparten av skattesänkningarna har riktats till helt vanliga, genomsnittliga löntagare och pensionärer. Det är inte en åsikt; det är bara konstaterande av fakta.

Vi har sänkt inkomstskatten för vanliga löntagare och pensionärer vid tre olika tillfällen den här mandatperioden.

Vi har också sänkt skatten för dem som har sjuk- och aktivitetsersättning så att de inte betalar mer i skatt än löntagare.

Vi har genomfört en historisk reform av tandvården. Nu betalar äldre, 67 år och uppåt, bara 10 procent av referenspriset. En åtgärd eller operation som hade kostat 5 000 kronor kostar efter den här reformen mer behagliga 500 kronor. Det är en bra reform; det är en rättvisereform. Tänder är rimligen en del av kroppen, så det finns ingen anledning till att tänderna inte skulle omfattas av motsvarande högkostnadsskydd som resten av kroppen. Vi sa att vi skulle prioritera de äldre, och det har vi gjort. Ambitionen för nästa mandatperiod är att rulla ut den här reformen brett, även bland övriga åldersgrupper.

Bränsleskatterna ligger nu på EU:s absoluta minimivå, och i torsdags i förra veckan fick vi klartecken från ministerrådet att även gå under minimivån. Det som Magdalena Andersson sa var helt omöjligt och aldrig kommer att ske har alltså skett. Den möjligheten kommer vi givetvis att ta vara på. Det innebär att bensin- och dieselpriset den 1 juli, om tre veckor ungefär, kommer att falla med ytterligare tre kronor litern vid pump. Det kommer att göra skillnad för vanligt folk, i synnerhet tillsammans med allt annat vi gjort för att trycka ned drivmedelspriserna.

Den halverade matmomsen har fått fullt genomslag på priserna i butik, det vill säga raka motsatsen till vad oppositionen påstod – att det här bara kommer att gynna någon redan förmögen Icahandlare, som kommer att skära emellan och öka sina egna marginaler. Så blev det inte alls. Det här är en reform som vi genomförde för hushållens skull, och den har också kommit hushåll till del.

En vanlig tvåbarnsfamilj med två arbetande föräldrar har fått förstärkningar på så mycket som 5 000 kronor varje månad som ett direkt resultat av de skattelättnader som vi har beslutat om.

Och, fru talman, det här är inte reformer som i första hand riktar sig mot höginkomsttagare. Det här är exempel på reformer som riktar sig mot helt vanliga löntagare, barnfamiljer och pensionärer. Faktum är att hushåll med lite lägre inkomster lägger en större andel

av sin disponibla inkomst på att handla mat och tanka bilen än höginkomsthushållen, så fördelningspolitiken i det vi har gjort från Tidöpartiernas sida står jag bakom till 100 procent.

Vi kan också se att barnfattigdomen har minskat, vare sig vi mäter i antal eller i andel, och vi kan se att inkomstjämligheten har minskat. Det här är sådant som går att mäta. Det är kvantifierbara data.

Fru talman! Jag är genuint orolig över vilka konsekvenserna kommer att bli om Sverige skulle få en kraftigt vänsterlutande regering efter valet i höst.

Migrationspolitiken kommer att luckras upp. Vi kommer att gå tillbaka till det kaos och den oordning som var tidigare. Det kommer inte att underlätta integrationen.

Ny elproduktion i form av stabil baskraft kommer inte att bli av. Det kommer, allt annat lika, att innebära mer volatila och framför allt högre elpriser.

Drivmedel kommer att bli dyrare. Vi pratar om minst tio kronor litern. Vi hade högst dieselpris i hela världen under förra mandatperioden.

De här två sakerna, alltså el och drivmedel, påverkar inflationen i så gott som alla andra led också. Det är ju insatsvaror i så gott som all annan produktion. Och gör man det dyrt att producera kommer det så småningom att bli dyrt att konsumera. Det hänger ihop.

Jag vill inte tillbaka till den höginflationsperiod som Socialdemokraterna lämnade efter sig, för då spelar det ingen roll om man är rik eller fattig. Hög inflation drabbar precis alla, utan pardon.

En återinförd förmögenhetsskatt kommer, namnet till trots, inte att drabba enbart de förmögna. Den kommer att slå stenhårt mot svensk tillväxt i största allmänhet.

Svenskarna är i princip världsbäst på att spara på börsen. Nästan 4 miljoner svenskar har ett så kallat investeringssparkonto, ISK. Det kapitalet är sysselsatt, normalt även i svenska företag. Om man ökar beskattningen av det kapitalet kommer det att flytta utomlands. Då kommer det i stället att vara sysselsatt i andra länders företag, och det vore en uppenbar konkurrenssnackdel för Sverige.

Fru talman! Jag är inte helt övertygad om att alla har förstått konsekvenserna av det krig som nu råder i Iran och delar av Mellanöstern. Åtminstone har inte oppositionen här inne gjort det.

När världsmarknadspriset på olja stiger kraftigt kontrar vi med att sänka skatten på drivmedel. Den 1 juli kommer som sagt priset på såväl diesel som bensin att falla med ytterligare tre kronor vid pump. Vi vet ju vad konsekvenserna skulle bli för alla som är beroende av bilen och för åkeriföretagen om vi inte hade gjort det.

När priset på konstgödsel går upp så att lantbrukarna får det tufft och när matpriserna går upp, ja, då kontrar vi med ett särskilt stöd till just det svenska jordbruket och med halverad matmoms för att underlätta för vanliga barnfamiljer.

Då kommer oppositionen och även vissa självutnämnda så kallade experter – jag behöver inte nämna

några namn – och pratar om valfläsk. Det här är en raljant retorik. Det är en von oben-attityd som visar att man inte har någon som helst förståelse, än mindre respekt, för hur situationen faktiskt är för många hushåll i landet. Alla bor faktiskt inte inom Stockholms tunnelbanenät, och det spelar faktiskt roll om det kostar 1 000 eller 2 000 kronor att tanka bilen. Man kan raljera precis hur mycket man vill, men det visar som sagt bara att man saknar både förståelse och respekt för hushållen.

Vi från vår sida kommer inte att lämna hushållen i sticket. Vi kommer att fortsätta stå på hushållens sida, och när det är krig och allmän oro i vår omvärld kommer vi att ta oss igenom det tillsammans.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till utskottets förslag i båda betänkanterna.
(Applåder)

Anf. 4 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Tack, Oscar Sjöstedt, för anförandet!

Det är ganska mycket man vill både anföra här och fråga om, men vi kan börja med ”oppositionens svartmålande av den svenska ekonomin”.

Ekonomin kan man säga mycket om. Det är förståeligt att regeringen och regeringsstödande partier vill hylla den. Men den är ju inte så bra som man vill få det att framstå, och i den förra valrörelsen var det ju inte så att den dåvarande oppositionen försökte hålla tillbaka sin kritik eller svartmåling.

Vi hör fortfarande från den här talarstolen saker som att det var den förra regeringen som orsakade den höga inflationen i Sverige. Det är allt annat än sant, och det tror jag att Oscar Sjöstedt vet. Ändå står han här och får det att låta så. Jag skulle säga att om det skulle vara så, då hade vi bra föredömen förut.

Det jag vill fråga är vad Oscar Sjöstedt vill säga till sina väljare nu, till dem som i förra valet lade sin röst på hans parti för att de skulle få det bättre. Nu låter det som att familjerna med små ekonomiska marginaler är ett problem som beror på vilket ursprung man har.

Jag vet att det är väldigt många som lade sin röst på Sverigedemokraterna just för att de trodde att de skulle få det bättre. Nu ser vi hur regeringen har sänkt skatter, och mest för rika. Inte heller det vill Sverigedemokraterna låtsas om, men det handlar om några hundralappar till dem som tjänar minst och några tusenlappar i månaden till dem som tjänar mest rent generellt.

Jag skulle vilja fråga vad Oscar Sjöstedt har att säga till dem som röstade på Sverigedemokraterna för att de skulle få en bättre ekonomi och ett bättre eget liv. De trodde ju på de satsningar som Sverigedemokraterna utlovade.

Anf. 5 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Låt oss börja från början. Jag tycker absolut att det fanns fog för att kritisera den förra regeringen för att Sverige hade hög inflation.

Sverige hade det högsta dieselpriiset i hela världen under förra mandatperioden. Som jag var inne på i mitt

anförande påverkar priset på el och drivmedel även annan inflation. Det var inte en slump att Sverige hade det högsta dieselpriiset. Något land har ju alltid det högsta priset, och att Sverige låg högst berodde på att vi hade oerhört höga skatter och en accelererande så kallad reduktionsplikt som drev upp priserna. Det påverkar inflationen uppåt. När vi gjorde motsatsen och sänkte reduktionsplikten sänktes inflationen både som en direkt effekt och, i ungefär lika hög grad, som en indirekt effekt, det vill säga att det sipprade ut till allt annat.

Jag tycker alltså absolut att det finns fog för att säga att den förra regeringen har en stor del av ansvaret för att Sverige hade hög inflation.

Det är lite oklart vilken väljare det är som Janine Alm Ericson är ute efter. Vi kan konstatera att vi har sänkt skatten väldigt mycket för helt vanliga löntagare. Vi har även sänkt skatten väldigt mycket för pensionärer och för dem som har sjuk- och aktivitetsersättning. Vi har stärkt a-kassan vid två tillfällen. Lite beroende på vilken enskild väljare det är som Janine Alm Ericson menar skulle jag vilja påstå att han eller hon har fått bättre och starkare köpkraft.

När vi tog över var det ingen som fick det bättre. Då var inflationen så hög att ingen fick det bättre, utan alla fick lägre köpkraft. Nu har vi ändrat på det, så nu får folk högre köpkraft i och med att inflationen är lägre i relation till inkomsterna.

Jag skulle tycka att det vore intressant att höra Janine Alm Ericson kommentera det som jag var inne på i mitt anförande när det kommer till underskottsmål. Sverige har nu, tillsammans med nio andra länder, högst kreditrating eftersom vi har så bra skuldsättning.

Om man gör som Miljöpartiet vill och tar bort balansmålet och inför ett underskottsmål – tror man då att Sverige kommer att sitta kvar med högst kreditrating? Det vore intressant att få höra det.

Anf. 6 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Tack, Oscar Sjöstedt, för svaret!

Jag pratar väldigt gärna om svensk skuldsättning och investeringar i framtiden.

Låt mig först bara säga något om inflationen. Oscar Sjöstedt måste ju ändå ha läst samma diagram som jag vid de öppna utfrågningar vi har haft med bland annat Riksbanken och Finanspolitiska rådet. Om man läser diagrammen ser man väldigt tydligt att vår inflation i Sverige var på samma nivå som den i Europa eftersom den berodde på Putins krig i Ukraina. Att inte erkänna det är att historieförfalska, skulle jag vilja säga.

De väljare som röstade på Sverigedemokraterna som jag pratar om är bland annat de som är eller nu har blivit arbetslösa. Sverigedemokraterna säger att de har förbättrat a-kassan, men alla som blir arbetslösa och är arbetslösa fler dagar än de allra första känner in på bara skinnet hur dåligt det blir. Människor som är sjuka och behöver köpa sina mediciner märker hur dyrt och dåligt systemet har blivit.

Oscar Sjöstedt pratade om vikten av förståelse och respekt för väljare, och det håller jag verkligen med

om. Men nu smetar man ut en skattesänkning på bensin och diesel på alla, oavsett om de behöver det eller inte. Det ger inte mest till dem som behöver det. Om Sverigedemokraterna verkligen värnade bilisterna på landsbygden hade man sett till att utforma stöd för dem så att de skulle kunna åka till jobbet och köra sina barn till fritidsaktiviteter, men det har man inte gjort.

Om man inte har någon egen politik verkar det som att det enda högern har att ta till är att svartmåla oppositionen, och det är också det vi hör här i dag.

När det kommer till skuldsättningen vill Miljöpartiet under några få år se en väldigt riktad investeringsbudget för att bygga Sverige starkare på sikt. Det är också den totala motsatsen till det som regeringen nu gör: att låna ofinansierat. Pengarna går visserligen till vissa saker som är bra, men också till fler skattesänkningar för rika. Är det verkligen en bra politik, Oscar Sjöstedt?

Anf. 7 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag tror att Miljöpartiet tar lite för lätt på det där med att öka sin skuldsättning.

Vi har sett andra exempel. Vi behöver inte gå längre än till Finland för att se hur det blev när man där började släppa lite på regelverken. Det blir en snöboll som rullar utför en backe; den blir större och större. Finland är bara ett exempel. USA är ett annat, där det är fullständigt bisarrt. Det kommer att krackelera förr eller senare. När man väl har öppnat Pandoras ask blir det lätt en snöbollseffekt.

Jag har inte förtroende för att Miljöpartiet skulle kunna göra rätt avvägningar och rätt prioriteringar för att undvika en sådan situation. Om vi gör på det sätt som Miljöpartiet förespråkar i och med att partiet valde att ställa sig utanför det som blev en sexpartiöverenskommelse om det finanspolitiska ramverket, fru talman, kommer vi att hamna i en situation om 5, 10, 15 eller 20 år där vi sitter med räntor som den enskilt största budgetposten. Hur kul är det? Det blir alltså inte äldreomsorg, inte tåg och järnvägar och inte Försvarsmakten som är störst, utan räntor. Hur kul är det, i ärlighetens namn?

Jag vill inte att vi ska landa i en sådan situation, och jag uppmanar Janine Alm Ericson att gå tillbaka till sitt parti och föreslå att man tänker om. Det är nog ganska klokt att inte ha som ett explicit mål att gå med underskott. Det är ett dåligt mål. Men vi är inte överens – gott så.

Det fanns självklart globala tendenser bakom inflationen. Min poäng är att om man inte hade drivit den extrema politiken för att få upp bränslepriserna med reduktionsplikt och höga skatter hade Sverige haft lägre inflation under den här perioden. Det är fullkomligt uppenbart.

(JANINE ALM ERICSON (MP): Nej!)

Jo, det är det visst – hundra procent uppenbart! När vi reverserade reduktionsplikten såg vi momentant hur inflationen föll. Den föll som en direkt konsekvens av

reduktionsplikten, och den föll lika mycket som en indirekt konsekvens av att vi förändrade reduktionsplikten.

Man har alltså ett visst ansvar; det kommer man inte undan. Men majoriteten av ansvaret ligger givetvis på Vladimir Putin. Det håller jag självklart med om.

Anf. 8 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag lyssnade till Oscar Sjöstedts anförande och funderade på en sak.

Något som ledamoten återkommer till är historierevisionismen om a-kassan. Det är otroligt svårt för Sverigedemokraterna att erkänna att man faktiskt har försämrat a-kassan under den här mandatperioden. Man har visserligen justerat upp taket, men man har de facto avtrappat a-kassan väldigt kraftfullt.

Jag vet inte om det bara beror på att Sverigedemokraterna inte riktigt orkar stå för detta eftersom de var så väldigt tydliga i den förra valrörelsen med att lova att inte sänka a-kassan. Jimmie Åkesson gick så långt som att säga att han skulle avsätta moderatregeringen om den sänkte a-kassan. Sedan blev det ändå en försämring.

Min första fråga handlar därför om detta. Oscar Sjöstedt vet väl vilka effekter den sänkta a-kassan har fått för typ en barnskötare eller en elevassistent? Hur mycket mindre pengar i plånboken får en barnskötare efter fyra månaders arbetslöshet med den politik som Sverigedemokraterna har drivit igenom? Det är den första frågan.

Den andra frågan handlar om löften. Det är intressant. Jimmie Åkesson har nu sagt att Sverigedemokraterna inte står bakom Elisabeth Svantesson som finansministerkandidat. Han menar väl i stället att Oscar Sjöstedt måste vara en potentiell finansministerkandidat i det här läget eftersom Sverigedemokraterna har sagt att de vill ha mycket mer inflytande i en kommande regering och ett Tidösamarbete. Finansminister är definitivt en post som Sverigedemokraterna aspirerar på.

Frågan är: Vad är det då man kan lova den här gången? Kommer en finansminister som heter Oscar Sjöstedt att driva igenom ett förslag om att avskaffa karensavdraget i Sverige? Kommer vinstuttaget i skolan att stoppas nästa mandatperiod om Oscar Sjöstedt är finansminister? Kommer barnbidraget att höjas nästa mandatperiod om Oscar Sjöstedt är finansminister? Eller blir det som den här mandatperioden – ytterligare skattesänkningar, som fortsätter även i år, för dem som tjänar över 67 000 kronor i månaden?

Anf. 9 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Min bedömning är att vi samlat har gjort en förstärkning av a-kassan. Vi har höjt taket vid två tillfällen, och vi har sett till att det är fler som omfattas av a-kassan. Sammantaget är det förstärkningar.

Jag vet inte om jag behöver förklara det för Mikael Damberg, men det är klart att allt har att göra med parlamentariska realiteter. Vi kan konstatera att Socialdemokraterna inte måktade med att göra detta under åtta år, och det berodde förmodligen inte på att Mikael

Damberg inte ville det utan på parlamentariska realiteter.

Det är klart att det hade sett lite annorlunda ut om Sverigedemokraterna hade fått 51 procent i valet; det kan vi nog utgå från. Men det fick vi inte. Det vi har kunnat göra med den parlamentariska realitet som råder står vi bakom, och det är vi rätt nöjda med. Sammantaget är det en förstärkning av a-kassan.

Karensavdraget kan man också prata om. Socialdemokraterna har alltså avsatt 400 miljoner kronor för detta i sin budgetmotion, när den faktiska kostnaden för att genomföra reformen är 40 miljarder kronor, det vill säga 40 000 miljoner kronor. Det saknas alltså två nollor. Nollor betyder faktiskt någonting, i alla fall i ett sådant här sammanhang.

Man har rätt hög svansföring i sin retorik om karensavdraget, men man har alltså budgeterat 1 procent av den totala kostnaden. Det saknas 99 procent av finansieringen. Då måste motfrågan bli: Var landar den notan? Om man själv bara är med och finansierar 1 procent av den totala kostnaden, var landar de övriga 99 procenten? Är det från skatthöjningar man ska ta dem? Är det från företagen? Eller ska de bara uppstå någonstans?

Innan man har den här höga svansföringen i karensfrågan får man nog försöka presentera ett seriöst förslag där även en finansiering på 40 miljarder kronor ingår.

Vad gäller ministerportföljer tänker vi inte stå och ha den diskussionen här. Det är en diskussion vi kommer att ha efter valet.

Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Den här sammantagna effekten för a-kassan är intressant. Till att börja med är det Oscar Sjöstedt säger inte sant. Vi höjde också taket i a-kassan under pandemin. Det blir alltså en historierevisionism även i detta. Socialdemokraterna har många gånger höjt a-kassan i stor konflikt med högern, så det behöver vi inte bråka om.

Problemet är att för barnskötaren blir den sammantagna effekten att man tappar 2 750 kronor efter fyra månader. Barnskötaren ser ingen sammantagen effekt i form av en bättre a-kassa. Det kanske är det som är regeringspartiernas stora problem: Deras beskrivning av verkligheten hänger inte ihop med verkligheten. Det blir ett för stort glapp. Man kan inte säga att man har förbättrat a-kassan samtidigt som en barnskötare tappar 2 750 kronor i månaden, vilket är jättemycket pengar för en barnskötare.

Jag tror att många av SD:s väljare trodde att SD de facto skulle vilja göra något åt karensavdraget. Det är ju någon som pröjsar karensavdraget i dag. Det är polisen, läraren, barnskötarskan och underskötarskan som i dag tar av sin lön för att de inte kan utföra jobbet hemma utan måste göra det på jobbet. Vi förväntar oss att de är hemma när de är sjuka.

Det är väldigt intressant att SD i svaret bara försöker trola bort de här frågorna i stället för att stå för sin traditionella uppfattning att karensavdraget drabbar

hårt arbetande människor. Nu är det måndagssjukan som är det stora argumentet för Sverigedemokraterna. Det är ett skifte i Sverigedemokraternas syn på karensavdraget som jag tycker att väljarna måste ta ställning till.

Jag ser fram emot att ha en rejäl valdebatt om karensavdraget inför valet.

(Applåder)

Anf. 11 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Till att börja med: Är man barnskötare har man förhoppningsvis en inkomst just för att man är barnskötare. Då påverkas man i det ledet över huvud taget inte av a-kassan.

Jag tar jättegärna diskussioner om karensavdraget. Vi har gjort det några gånger redan, och jag misstänker att vi kommer att behöva göra det några gånger till innan vi går till val den 13 september.

Jag fick inget vettigt svar när det gäller att man i sin budgetmotion har dedikerat 400 miljoner kronor till en reform som går loss på 40 miljarder kronor. Det saknas alltså två nollor där. Det är inte hundra procent seriöst.

Det är inte heller det enda slarv vi sett i Socialdemokraternas budgetmotion. Man påstår också att man satsar jättemycket på barnbidraget, men där har man räknat fel och har helt fel siffror i tabellerna. De hänger liksom inte ihop. Man är alltså lite slarvig när det kommer till att jobba med sina budgetmotioner – men nog om det.

Min fråga kvarstår och är fortfarande ganska relevant. Om vi har en reform som kostar 40 miljarder kronor måste vi ändå börja prata finansiering. Socialdemokraterna har budgeterat 400 miljoner kronor. Det är 1 procent. Det är inte särskilt seriöst.

Diskussionen har jag jättegärna. Jag håller med Mikael Damberg på vissa punkter. Det gäller i synnerhet de yrken där man i princip inte får gå till jobbet när man är lite krasslig. Man kanske känner själv: Jag fixar det. Jag hårdar ut. Men man får inte. Man kanske jobbar inom äldreomsorgen med svaga äldre. Man kanske jobbar inom sjukvården med sjuka som inte ska behöva få en förkylning ovanpå allt annat.

För de yrkesgrupperna – när vi pratar vård och omsorg – tycker jag att det är superintressant att titta på och gå vidare med karensfrågan. Om man begränsar det till de grupperna kostar det dessutom inte 40 miljarder kronor.

Här håller jag med om att det finns en ganska stor orättvisa. Man kan säga: Jag är lite krasslig, men det är lugnt. Jag hårdar ut. Jag tar mig till jobbet ändå. Men det får man inte, för arbetsgivaren förbjuder det. Då har vi en situation som är orättvis, och det är en orättvisa som jag inte tycker särskilt mycket om.

Anf. 12 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Oscar Sjöstedt verkar vara en riktig skojare i dag. Antingen är han bara fräck, eller så kan han inte läsa sin egen budgettabell. Innan överenskomsten om det ekonomiska ramverket ens har börjat

gälla har ju Oscar Sjöstedt och regeringen skaffat ett större underskott än det Vänsterpartiet föreslog att vi skulle göra genom ett investeringsmål. Men det kanske inte räknas när man använder pengarna till att sänka skatten för de absolut rikaste.

När Oscar Sjöstedt och Sverigedemokraterna talar låter det som att de vill väldigt mycket när det gäller sjukförsäkringen. Samtidigt finns det redan en utredning om karensen, som Oscar Sjöstedt också tar upp, men den har stannat av. Inget har hänt med den under hela den här perioden.

När Vänsterpartiet hade inflytande drev vi igenom nya regler i sjukförsäkringen som gav rätt till ersättning. När Sverigedemokraterna har inflytande är vi tillbaka på ruta ett. Den allmänna löneavgiften kallas en stor del av löntagarnas sociala avgifter. Efter alliansens styre exploderade avgiften i storlek, samtidigt som sjukförsäkringen tömdes på hundratals miljarder för att finansiera enorma skattesänkningar som mest gick till de rika.

Nu har regeringen och SD flyttat ännu mer pengar från löntagarnas egna försäkringar till statskassan genom att höja avgiften rejält. Pengarna tas alltså från sjuka och används till skattesänkningar för de rikaste.

Min fråga till Oscar Sjöstedt är: Varför bidrar Sverigedemokraterna till att människor som är sjuka kastas ut ur systemet och nekas sjukpenning och sjukersättning?

Anf. 13 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag hängde inte med på majoriteten av det där över huvud taget. För att börja i början kan jag bara konstatera att vi hade en parlamentarisk kommitté när det gällde det finanspolitiska ramverket – över-skottsmål, balansmål och underskottsmål. Jag konstaterar att två av oppositionens partier inte ville vara med på en överenskommelse där. Sex av partierna i denna kammare står dock bakom ett balansmål.

Den här problematiken försvinner inte. Tanken är också att era fyra partier på något sätt ska jobba tillsammans med den ekonomiska politiken, och det är väl där min oro ligger: Hur blir det då med den här överenskommelsen? Det är den jag är lite orolig för.

Vi ser vad som sker i andra länder som är lite mindre stringenta, så att säga, när det kommer till den här typen av frågor. Statsskulden ökar, räntorna går upp, kreditratingen faller och till slut exploderar den post i statsbudgeten som är just räntor – det minst roliga anslaget att jobba med. Det är ett otroligt tråkigt anslag att lägga en massa pengar på.

Jag hängde inte med i resonemanget om att vi skulle ta pengar från sjuka för att sänka skatten. Jag förstod inte kopplingen där över huvud taget. Jag tänker inte heller bemöta det.

Min bild är att vi har satsat ganska ordentligt på välfärden. Vi har satsat ganska ordentligt på kommunsektorn. Vi har satsat ganska ordentligt på regionerna. Ett skäl till detta var att det var nödvändigt. De hade väldigt kraftigt tilltagande utgifter under den höginflationsperiod som vi fick ta över från det tidigare gänget.

Nu har vi kommit till rätta med inflationen. Nu har utgifterna för kommunsektorn fallit ganska drastiskt. Då kan de lägga pengar på det som är deras kärnuppgifter. Nu står de i ett mycket bättre läge än när vi tog över.

Min bild är att vi har skjutit till ganska mycket pengar till kommuner och regioner, bland annat för att tillhandahålla en vettig nivå inom sjukvården.

Anf. 14 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Är man ekonomisk talesperson för Tidös största parti bör man kunna svara på en enkel fråga.

Bläcket har inte torkat än för överenskommelsen. Underskottet är många gånger större än det som Vänsterpartiet föreslog i vårt investeringsmål. Det är utagerat. Vi kan inte gå med mer underskott. Nu får Danderydsborna börja betala sina städräkningar själva efter valet.

Jag ska berätta för Oscar Sjöstedt vad den allmänna löneavgiften är. Det är vad som har satts ut på lönebeskedet för att visa att löntagarna betalar en dold skatt, enligt Svenskt Näringsliv. Det kan man ha rätt i. Avgiften går rakt in i statskassan för att finansiera allt möjligt, till exempel de största posterna i er budget – stora skattesänkningar. Det var så under allianstiden, och nu ökar den igen.

Från början var den allmänna löneavgiften otroligt liten. Den infördes på grund av EU-avgiften. I dag är den över 12 procent – nästan 13 procent. Det betyder att man fattar beslut om att använda en mindre summa pengar i budgeten till exempelvis sjukpenningen och sjukförsäkringen. Det är därför vi har så mycket mindre pengar. Löntagarnas försäkringar är bankrutt på grund av att de används till annat, och nu tar man ännu mer pengar därifrån.

Varför accepterar Sverigedemokraterna att löntagarnas sjukförsäkringar fortsätter att tömmas – bara för att sänka skatterna för de rikaste? Det skapar en utförsäkringsvåg, som Inspektionen för socialförsäkringen har gjort tydligt. Är det verkligen rätt, Oscar Sjöstedt?

Anf. 15 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Är man ekonomisk-politisk talesperson vore det bra om man kunde formulera en fråga, för all del.

Jag vet absolut vad den allmänna löneavgiften är. Det här är första gången i universums historia som Vänsterpartiet kritiserar att man har höjt en skatt. Jag visste inte att det fanns förslag från Vänsterpartiets sida om att sänka den allmänna löneavgiften och att sänka arbetsgivaravgifterna. Det var en helt ny giv.

Dessa två saker hänger givetvis inte ihop. Sjukpenningen har ett helt eget anslag i statsbudgeten. Den korrelationen finns givetvis inte på det sättet. Är man intresserad av att sänka löneavgifterna tror jag att det går att spela boll. Att den konstruktionen finns beror på att arbetsgivaravgifterna på totalen ska ligga på sina 31,42 procent och inte pendla hela tiden. Sedan finns det åtta nio moment i dessa procent, och för att göra

det greppbart för arbetsgivarna försöker man alltid att hålla dem på samma nivå.

Är det vettigt eller inte? Det går absolut att diskutera, men jag är inte säker på det. Det är så det ser ut, i alla fall.

Sedan var det frågan om underskottsmål och balansmål. Jag kommer tillbaka till dem. De är så pass relevanta i det hela. Om vi har som etablerat explicit mål att vi ska driva staten med underskott varje år, sett över en konjunkturcykel eller hur man vill ha det, kommer vi inom fem, tio, femton eller tjugo år att sitta med mycket högre räntor, på en mycket högre statsskuld och med sämre kreditrating. Sedan debatterar vi äldreomsorg, infrastruktur, försvar, skola och utbildning – tusen behov – men i stället sitter vi och betalar räntor. Hur kul är det, i ärlighetens namn? Kanske kortsiktigt kul, men knappast långsiktigt.

Anf. 16 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Vi har hört Oscar Sjöstedt vara otroligt nöjd med läget i svensk ekonomi med 100 000 fler arbetslösa. Han är också otroligt nöjd med statsfinansernas tillstånd, trots att Finanspolitiska rådet utfärdade sin hårdaste kritik någonsin mot de 80 miljarderna i ofinansierade utgifter i den stora valfläskbudgeten.

Jag har en fråga till Oscar Sjöstedt. Först och främst uppfattade jag att Sverigedemokraterna är intresserade av att ta över Finansdepartementet. Olika bedömare har de senaste dygnet granskat de 100–150 miljarderna i vallöften i ert valmanifest – 2 procent av bnp. Om Oscar Sjöstedt eller någon annan finansminister ämnar genomföra löftena när ni tar över Finansdepartementet, trots att pengarna enligt finansministern är slut, kommer det att fördubbla underskottet till 300 miljarder kronor, en bra bit över 4 procent av Sveriges bnp; kommer Sverige att dras in i ett underskottsrfarande i EU?

Eller är löftena i själva verket tomt prat, som ni aldrig ämnar finansiera?

Anf. 17 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag har inte den blekaste aning om vad det är för siffra Martin Ådahl har kokat ihop den här gången. Det är ingen siffra jag känner igen i alla fall. Vi har inte ens presenterat något valmanifest från vår sida än.

Vi ska ha valkonferens i helgen. Om Martin Ådahl har jättetråkigt kan han säkert titta på SVT Forum och följa alla debatter där. Tanken är att vi ska klubba en valplattform, men den är inte särskilt konkret när det kommer till ekonomiska löften. De kommer säkert så småningom under valrörelsen.

Vilka siffror Martin Ådahl har kokat ihop hemma på kammaren den här gången har jag ingen aning om, och därför blir det svårt att kommentera dem.

Saker och ting är inte bekymmersfria. Många har det tufft, och många har det svårt. Det vet vi. Men vi kan väl ändå glädjas åt att i alla relevanta nyckeltal ligger Sverige på medaljplats bland jämförbara länder, exempelvis EU. Skuldsättningen är bland de lägsta i

EU. Vi har lägre skuldsättning än när Magdalena Andersson var finansminister. Det är väl bra, och även Centerpartiet kan väl vara glad över att Sverige inte är överskuldssatt?

Det stämmer att arbetslösheten är ett problem, men samtidigt ser vi ljusa tecken även där. Arbetslösheten har fallit varje enskild månad sedan juli förra året. Det blir åtminstone tio månader; junistatistiken har vi inte fått än. Åtminstone tio månader i rad har arbetslösheten fallit. Det är väl bra? Det kan väl även Centerpartiet vara glatt för?

Tillväxten ligger nu i topp. Vi låg i botten av EU:s tillväxtliga när vi tog över. Nu ligger vi i toppen av ligan. Det är väl bra? Det kan väl även Martin Ådahl och Centerpartiet glädjas över?

Sedan var det frågan om ministerportföljer. Det är definitivt ingen diskussion vi kommer att ha i det här forumet. Det är ingen diskussion vi kommer att ha innan valet över huvud taget, utan det är en diskussion vi kommer att ha efter valet.

Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Ursäkta! Det heter valplattform. Er otroligt långa lista på jättedyra löften, som ni uppenbarligen inte har några som helst planer på att finansiera – finns de, eller finns de inte?

Finns det några som helst idéer om hur de 100 miljarder kronorna ska gå ihop när ni ska ta över Finansdepartementet? Det har ju inte gått så himla bra hittills. 373 miljarder i ofinansierade utgifter och underskott. Dessutom kommer stenhård kritik från Finanspolitiska rådet.

Nu är det dessutom allt snack om att vi är i topp i tillväxtligan. Ursäkta mig! Vi var uppe i nästan 3 procent tillväxt innan ni tog över. Första kvartalet i år var det negativ tillväxt. På vilket sätt är det i topp? Det är bara i era prognoser som allting är i topp. Det är samma jätteoptimistiska prognoser varje år. Där är de i topp. Sedan blir de aldrig av. Jag vet inte vad allt ”topp” kommer från och hur himla bra allt är. Det råder nu en nästan chockartad arbetslöshetssiffra på nästan 10 procent. Sedan reviderades den ned, och nu är den på 8,7 procent. Hur kan den vara bra? Det är dubbelt så mycket som i Tyskland.

Jag återkommer till min fråga, och den är viktig för många genuint borgerliga väljare. De vill ha ordning och reda i statsfinanserna, och de ser, precis som Oscar Sjöstedt var inne på, tendenser liknande dem i Finland, nämligen att statsfinanserna spårar ur och att det inte är ordning och reda. Centerpartiet har redovisat 10 miljarder mindre reformutrymme och en lång rad ibland tuffa besparingar. Men Sverigedemokraterna kommer med en otroligt lång lista av ofinansierade löften, ni vill ta över Finansdepartementet och det finns redan jättestora underskott.

Vad kommer att hända med statsfinanserna när Oscar Sjöstedt och Jimmie Åkesson bestämmer över Sverige nästa mandatperiod?

Anf. 19 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Martin Ådahl behöver inte titta på våra egna prognoser. Han kan titta på EU:s prognoser och komma fram till att Sverige ligger i toppen.

Jag vet fortfarande inte vad det är för lista som Martin Ådahl pratar om. Jag kan bara konstatera att vi historiskt har varit ganska duktiga på att kämpa oss igenom de vallöften som vi har gett. Vi var i förra valrörelsen tydliga med att vi skulle prioritera bränslepriserna. Det har vi sedan lagt enormt mycket krut på, och vi har varit oerhört framgångsrika. Vi pratade om att göra en tandvårdsreform, och den har vi gjort. Den är på plats och är väldigt populär. Vi skulle komma till rätta med migrationen, och det upplever vi att vi har gjort. Vi har några beslut kvar att fatta här i den här kammaren, men i det stora hela har vi kommit till rätta med migrationen. Vi sa att vi skulle lägga om hela rättspolitikerna, och även det har vi gjort. Vi är nog alltså ganska duktiga på att kriga oss igenom våra vallöften.

Från vår sida har vi varit ganska duktiga på att ta ansvar. Det är jättebra om Centerpartiet är på den linjen också. Man måste fatta tuffa beslut på utgiftssidan och göra tuffa prioriteringar. Det upplever jag verkligen att vi från Sverigedemokraternas sida gör. Det finns gott om exempel på olika typer av besparingsförslag.

Den lista som Martin Ådahl håller på och pratar om och som jag själv inte känner till vet jag inte var han har kokat ihop. Det är klart att vi kommer att se till att inte ha omöjliga vallöften. Det skulle ju bara drabba oss själva i slutändan om vi kom med en massa idéer som sedan inte går att genomföra. Det skulle bara bli en stor besvikelse. Titta i stället på vad vi sa före förra valet att vi skulle fokusera på och var vi är nu! Vi har ganska bra track record – det får man nog ändå ge oss.

Vi är inte främmande för att prioritera tufft på statsbudgetens utgiftssida. Tvärtom ska det bli ett nöje att göra det.

Anf. 20 IDA GABRIELSSON (V):

Fru talman! Vi var 18 i en skokartong på en motorväg, åt en näve varmt grus till frukost och blev piskade till sömns av vår pappa. Vilken lyx, svarar en av männen i sketchen – jag hoppas att jag säger det rätt – Fyra män i Yorkshire.

Fru talman! Nu är det tack och lov bara ungefär 90 dagar kvar till valdagen. Anklagelserna och överdrifterna haglar i en sådan takt och på en sådan nivå att det fick mig att tänka på den här klassiska sketchen, framförd av Monty Python, där fyra män tävlar i överdrifter.

Politiska företrädare för Tidölaget som före valsapurten och det konstaterade opinionsläget ändå framstod som hyfsat rekorderliga människor, om än med fel politiska prioriteringar, har förvandlats till en samling tokstollar på steroider. Har du ett trollkonto på X – släng dig i väggen! Här kommer Sveriges statsråd. Svansens illa nedplåtade ord i kommentarsfälten har blivit talepunkter för självaste statsministern. Bevara mig väl, fru talman! Har man inte tomtar på loftet men

alla hästar hemma är det svårt att utstå svensk valdebatt.

När Vänsterpartiets budget för 2026 sänker skatten för alla som tjänar under 50 000 börjar statsministern yra om kommunism i söndagens *Agenda*. Men faktum är att Vänsterpartiets budget har samma skattenivå som statsministerns Tidöstyre hade så sent som året innan. Vi sänker skatten för vanligt folk, som fått stå tillbaka under krisen. De rika, som blivit rikare under krisåren, får i stället bidra lite mer. Detta är helt nödvändigt för att välfärden ska fungera bättre. Vi prioriterar mer pengar till sjukvården, höjda löner för dem som sliter i välfärdsyrken och kortad arbetstid. Därför har vi inte råd att subventionera städhjälp. Danderydsborna får betala sina egna räkningar. Det är viktigare för oss att alla äldre som behöver det kan få bra hemtjänst i hela landet.

Fru talman! Trösten är att oppositionen leder stort och att vi snart kan byta till en ny vänsterregering. Tidöstyret har provat allt, men det biter inte på väljarna, verkar det som. Olyckskorpar har varnat för skattechocker och för att vi ska släppa ut alla brottslingarna ur finkan. De har skrämts med en farlig vänstersväng och hotat att fördela ministerposterna åt oss rödgröna. Till sist, när de har provat allt annat, genomför man Vänsterpartiets politik och halverar antligen biljettpriserna i kollektivtrafiken.

Tidö framstår nog mest för folk som en otrogen partner som köper ett dyrt guldsmycke när det redan är alldeles för sent. Man går inte på det, verkar det som.

En sak har Tidö förstås rätt i, och det är att vi inte har lyckats samla ett gemensamt alternativ än. Synd, tycker jag som bekant. Identitetskriser brukar gå över efter ungdomsåren. Svaret på frågan ”Vem är jag?” brukar de flesta hitta till slut. Men C är helt klart på party like it’s 2018. I dag väljer jag dock glädje. Det här är trots allt bättre än att göra en Simona Mohamsson och plötsligt en dag vakna upp och inse att man identifierar sig med Jimmie Åkesson.

Fru talman! I kristider ska bördorna fördelas lika, men så har det inte varit. Hushållen har fått axla en alltför stor del av kostnaden. De som jobbar och sliter har fått reallönesänkningar och har knappt råd med boendekostnaderna. Sverige var tidigare ett av världens mest jämlika länder, med hög sysselsättning, stark välfärd och omfördelning. I dag sticker vi ut på direkt motsatt vis, med världens starkaste förmögenhetskoncentration. Under samma period som hushållen fått stå för krisnota efter krisnota har några få blivit smållrika.

Wall Street-riskkapitalister varnar för det svenska exemplet. Den svenska högern tävlar i stället om vem som älskar miljardärerna mest. Vi ska bekämpa fattigdom, inte rikedom, menar Tidöstyret, och så dumpar man genom sänkt a-kassa jobbkrisen på dem som drabbats av arbetslöshet. Åkesson verkar mest intresserad av ministerposter och gratisfester. Sjuka och arbetslösa struntar han i. I stället försöker han imponera på Kristersson genom att dra Lafferkurvan i partiledardebatten som en duktig liten pojke.

Men vinnarna är förstas som vanligt Liberalerna. I ren desperation väljer de konstigt nog att försöka imponera på en målgrupp som är så liten att den inte ens skulle räcka till för att ta dem över spärgränsen. Fattigdomen har fördubblats. 100 000 fler är arbetslösa. Tillväxten är låg och utsläppen höga. Då kommer de med vallöftet om dubbelt så många miljardärer. Nationalekonomerna kallar förslaget löjligt och påpekar att Sverige redan i dag är ett skatteparadis för rika. Men det hindrar inte Sveriges minsta parti från att gå all-in.

Fru talman! Hög produktivitet kräver fler arbetstillfällen. En växande ekonomi får vi genom investeringar, innovation och löntagarnas arbete. Hade en stark förmögenhetskoncentration i sig varit Guds gåva till mänskligheten hade vi inte haft låg tillväxt i ekonomin under samma period som antalet svenska miljardärer fördubblades. Man tjänar på passivt kapital. Med ränta på ränta tjänar man mer pengar i sömnen än vad en löntagare gör under ett helt arbetsliv. Det är då inte hårt arbete som lönar sig i dag.

Högerpolitiken leder inte bara till ökade klyftor utan också till en mindre produktiv ekonomi, färre jobb och mindre skatteintäkter att fördela. Sverige måste sluta curla de rikaste. De ska inte låsas in i undantag. Arbetsförmågan ska i stället uppmuntras, som för alla andra. Regeringen har fört en politik som hämmar innovation och investeringar. Vi måste lägga om nu och gynna dem som bidrar till svensk välfärd mer, inte dem som bygger luftslott och gör snabba cash. Spekulation och girighet kräver inte så mycket hårt arbete. Man kan till exempel köpa kommunala fastigheter och bli miljardär bara genom att hyra tillbaka dem till det offentliga.

Fru talman! Jo, det är sant.

Nu är det dags att beskatta miljardärerna. Wallenberg tyckte att svenskarna hade haft det för bra. Det måste vara dem han fokuserade på. Sverige ligger nämligen under EU-genomsnittet när det gäller beskattning av stora förmögenheter; vi har ingen.

Svenska barnfamiljer är fattiga. Sjukvården är nära bristningsgränsen, och krig härjar i närområdet. Då måste också den som har mest bidra och inte ges en frisedel när alla andra gör sitt. Aldrig i livet – då tar de Voien och flyr landet, menar högerpartierna. Vilka fördomar det finns mot det ekonomiska toppskiktet, säger jag. Det är klart att matjättarna och ”tech brosen” ställer upp som alla andra.

Och så har vi välfärdsbolagen. Varför ska företagen egentligen vara i skolan och omsorgen? Vi måste avlasta dem och ta ansvar för välfärden själva. Den som varje gång har garanterad vinst genom skattebetalarnas pengar riskerar ju annars att förlöas. Välfärdsbolagen behöver uppmuntras att i stället starta riktiga företag med egna pengar och tjäna pengar för egen maskin. Därför ska vi avskaffa marknadsskolan.

Fru talman! Vi kan väl vara ärliga mot varandra och konstatera att det inte heller ligger mycket innovationskraft eller hårt arbete bakom matjättarnas, bankernas och elbolagens övervinster. Det är ju jättelätt – vips, så är det gjort. Det är bara att höja priserna och

låta kunderna betala – inga fler jobb och ingen ökad produktivitet, bara mer klirr i kassan för ägarna och dyrare matkassar och bolån för hushållen.

I bästa fall öppnar regeringen plånboken och erbjuder plåster på såren genom bostadsbidrag, elstöd och ränteavdrag. I stället för att åtgärda de illa fungerande marknaderna och tvinga ned priserna med ökad konkurrens låter regeringen skattebetalarna stå för notan – staten och kapitalet. Vilket slöseri!

Fru talman! Moderaterna går till val under vänsterparollen rättvisa – kanske ett sista halmstrå för att försöka rädda sig kvar vid makten. Det blir en utmaning att sminka den grisen, kanske du tänker, när man regerar landet med snabbast växande ekonomiska klyftor.

Men, förstår du, orättvisa är inte enligt Moderaterna att vissa barn växer upp och får åka på fjäll- och solsemestrar medan andra barn inte kommer längre än till hyreshusets lekplats. I rättvisans namn ska bidragen för de sämst ställda sänkas. Bara så kan rättvisa skipas för hårt arbetande människor. Låg- och medelinkomsttagare får ingenting själva, utöver erbjudandet att glädjas åt att någon annan i alla fall har det mycket sämre.

Sänkt a-kassa ska ses som en satsning. Den som inte får sjukersättning ska se livet utan ersättning som en möjlighet. När barnfamiljer blir av med barnbidragen ska det leda till nya klassresor.

De orättfärdiga bidragsberoende ska göra rätt för sig och inte låsas in genom höjda bostadsbidrag. För de rättfärdiga avdragsberoende är det fritt fram att utan att skämmas stapla avdrag på varandra.

Det är orättvist, tycker de, att den med högst inkomst ska bidra mer. Det är jämlikhet i sig som är orättvisan. Ansträngningar ska löna sig, säger de, och i rättvisans namn får därför en minister med 120 000 i månadslön en skattesänkning som ger mer tillbaka i månaden än vad en brevbärare får på ett helt år. Den svenska modellen har vänts upp och ned, och i dag skickar vi pengarna uppåt.

Fru talman! Snart är valdagen här. Snart kan vi få en vänsterregering som tar Sverige i en ny riktning. Vänsterpartiet är garanten för att vallöftena om avskaffat karensavdrag, höjda pensioner, högkostnadsskydd i tandvården, mer tid med familjen och mindre tid på arbetet blir av.

Ska tilliten till politiken stärkas duger det inte att bara vinna. Du ska, när du lägger din röst på Vänsterpartiet, känna att det blir skillnad – det blir rättvisare och bättre. Den som är sjuk får rätt ersättning. Ingen tonåring får ett utvisningsbesked i examenspresent.

Jag kan inte lova allt, men jag kan lova att göra allt jag kan och lite till vid förhandlingsbordet för att Sverige ska bli starkare och jämlikare igen.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation 2 i betänkande 20 och också till Miljöpartiets reservation 3 i betänkande 21.

(Applåder)

Anf. 21 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Inför det kommande valet i september kommer det narrativ som väljarna upplever beskriver

verkligheten bäst att vara viktigt för valets utgång. Jag tänker på presidentkandidaten Ronald Reagan som 1980 ställde frågan: Are you better off than you were four years ago? Alltså: Har du det bättre än för fyra år sedan? Att vi har lite olika sätt att beskriva verkligheten är inte speciellt förvånande.

Jag sa i ett tal på nationaldagen i lördags att vi befinner oss i orostider. Jag tänker inte minst på den fortsatta situationen i Ukraina. Men jag tänker också på krigen i Mellanöstern. Jag tänker på tullar, värderingskonflikter, splittring, polarisering och osäkerhet. Och jag tänker på att många har haft det och fortsatt har det tufft ekonomiskt.

Men det är också lika sant att Sverige har gått från bottenskiktet i Europa när det gäller ekonomisk tillväxt till att vara i toppen. Vi har fått ned den förhatliga, farliga inflationen från 10 procent till målnivån – ja, till och med under målnivån på 2 procent. Vårdköerna har kapats med 36 procent. På nationaldagen i lördags sa jag 30 procent, för det var den uppdaterade siffra jag hade då.

Vi har det lägsta skattetrycket på 50 år. Vi har en av de lägsta statsskulderna. Och som vi har hört tidigare är Sverige alltså ett av nio länder som har det högsta kreditbetyget. Vi har halverat det dödliga gängvåldet sedan 2022. Vi har fler poliser i yttre tjänst än någonsin tidigare. Asylinvandringen är den lägsta sedan 1985, vilket gör att vi skapar mycket bättre förutsättningar för att få till en integration av dem som redan har kommit hit. Energipolitiken har lagts om med ny kärnkraft i fokus – det vill säga att vi ska ha utsläppsfri el även när det inte blåser. Och så har Statistiska centralbyrån konstaterat att vi har den lägsta barnfattigdomen på tio år.

Båda de här beskrivningarna är sanna. Mitt tal i lördags handlade om tro på Sverige. Det är inte en tro som har med någon sorts naiv optimism att göra utan något mycket djupare. Det är min tro på och övertygelse om att vi kan bygga Sverige både starkare, godare och bättre.

Fru talman! För att klara av att bygga Sverige starkare, godare och bättre ska vi fortsatt slå vakt om de offentliga finanserna. Att vi är ett av de nio länderna med det högsta kreditbetyget, AAA, hos de större kreditinstituten är jätte viktigt, och det ska vi vara rädda om.

Vår låga offentliga skuldsättning har också skapat ett manöverutrymme. Det kommer vi inte minst att få diskutera om lite drygt en vecka, då vi ska debattera regeringens förslag till extraändringsbudget. Vi hör verkligen från politikerkollegor ute i Europa, oavsett politisk färg, att man avundas vår låga skuldsättning och den ekonomiska tillväxt som Sverige har.

I min ungdom, när jag var ungdomsförbundsordförande, läste jag en massa olika skrifter. Jag kommer ihåg att jag läste något av Friedrich A von Hayek. Han menade att politik är som trädgårdsskötsel. Vi ska alltså sätta reglerna, men vi ska i görligaste mån undvika detaljer. Och så ska vi låta människor och företag utvecklas. Så långt Hayek.

Det för mig över till den andra delen, förutom att vi ska hålla ordning på vår statsskuld, nämligen att vi måste möjliggöra för fler jobb. Ingenting kan vara viktigare på lång sikt. Ska vi klara den uppgiften måste vi inse att nya företag måste skapas, och de företag som finns måste också kunna växa. Detta är helt avgörande.

Det handlar också om att kunna konkurrera, tänker jag. Mikael Damberg var inne på detta – att vi i Sverige kan konkurrera när det gäller att locka hit investeringar och kompetens. Sverige ska vara ett attraktivt land – det är viktigt. Jag tror inte att detta åstadkoms genom förslag om bibehållen lön trots arbetstidsförkortning eller genom att man plockar bort karensavdraget, tvärtom.

Detta för mig in på den tredje del som pekas ut i vårpropositionen, som vi också faktiskt diskuterar i dag, nämligen att ansträngning ska löna sig. Den här regeringen har sänkt skatten på arbete och pension tre år i rad. I kombination med den bidragsreform som nu successivt implementeras är bedömningen att den strukturella arbetslösheten – som, om jag minns rätt, står för ungefär 85 procent av arbetslösheten – nu för första gången på 20 år trendmässigt kommer att minska. Det är jätte viktigt och glädjande.

Fru talman! Det har gjorts en hel del under den här mandatperioden. Jag kommer att fokusera lite på det som har hänt inom hälso- och sjukvården.

Den förstärkning som görs i den vårandringsbudget som vi nu diskuterar innebär att vi inför sommaren skjuter till en kvarts miljard kronor för att upprätthålla vårdkapaciteten och möta befolkningens vårdbehov under sommaren. Det är ett exempel. Vi vet nämligen att sommaren inte bara innebär en möjlighet för personalen, den fantastiska vårdpersonalen, att få tid för återhämtning och välförtjänt ledighet. Vi vet också att det skapar stora bemanningsproblem. Hyrpersonal har inte sällan varit en nödvändighet för att kunna lösa bemanningen inom sjukvården.

Ett annat exempel i vårandringsbudgeten är det nya statsbidraget om 327 miljoner kronor för att möjliggöra offentligfinansierad IVF-behandling. Där dubblar man nu antalet försök från tre till sex. Vi vet att ofrivillig barnlöshet drabbar ett av sex par, och med detta kan fler hålla fast vid hoppet om att få bli föräldrar.

En tredje del i detta är att vi nu rullar ut ett vaccinprogram för 65-plus.

Fru talman! Det handlar inte om flax. Det är absolut inte flax att vi återigen, med ett socialdepartement under kristdemokratisk ledning, kortar vårdköerna. Vårdköerna halverades under alliansregeringen. Sedan ökade de igen under de åtta år då Socialdemokraterna hade makten, och nu har de kortats ned med 36 procent på mindre än fyra år.

Dessutom finns det nu, vilket också den här regeringen har tillsatt, en samordnare med uppgift att analysera och följa upp arbetet med vårdköer och identifiera hinder för samverkan och föreslå åtgärder som snabbt kan öka tillgängligheten. En minskning av vårdköerna med 36 procent är tveklöst något

substantiellt, så är det ju, men det innebär inte att det inte finns jobb kvar att göra. Det är fortfarande människor som står i vårdkö.

Vårdköer är inte en naturlag, men det är glädjande att vi har lyckats korta dem. Det visar också att det gör skillnad vem som styr.

Jag vill också passa på att lyfta fram något som jag har nära mitt hjärta, kanske som en konsekvens efter att ha jobbat som präst under många år. Det är att man får se en annan sida, en sida av det mänskliga livet – en sida som inte presenteras på Facebook, Instagram och allt vad de sociala medierna nu heter.

Det finns nämligen människor som inte ständigt kan åka ut på nya upplevelser och semestrar och inte kan lägga ut selfier där de talar om hur fantastiskt bra de mår. Jag tänker på alla dem som upplever att livet har gått sönder. De har drabbats av en ångest som slagit sina klor i dem så att de inte ser några ljuspunkter alls. De ser bara ett ändlöst mörker där ingen framtid finns.

Runt omkring oss finns det människor som bär på stark oro, nedstämdhet, sorg, rädsla, ångest och depression och kanske till och med har tankar på suicid, alltså att självmord skulle kunna vara lösningen på deras situation. Trots att vi vet att psykisk ohälsa är ett reellt problem saknas det många gånger svar på varför. Forskning och evidens är inte där den borde vara. Därför har varje år jag motionerat i riksdagen om att vi behöver få mer kunskap och att vi utifrån den kunskapen också ska vidta åtgärder och sätta in de insatser som behövs.

Men den här regeringen agerar. Jag blir varm i hjärtat när jag läser om den strategi som bär namnet Det handlar om livet. Den visionen förtjänar att läsas upp en dag som denna när vi pratar mest om kronor och ören. Visionen är ”ett samhälle som främjar en god och jämlik hälsa i hela befolkningen, och där ingen ska behöva hamna i en situation där den enda utvägen upplevs vara suicid”.

Denna nationella strategi har regeringen nu fattat beslut om. Det handlar om att skapa en gemensam och långsiktig inriktning för arbete med psykisk hälsa och suicidprevention. Det arbetet har man nu lagt fram en strategi för under de kommande tio åren. Det här tror jag är så oerhört viktigt.

Fru talman! Presidentkandidaten Ronald Reagan ställde alltså frågan: Har du det bättre än för fyra år sedan? Han vann valet. Det är faktiskt därför som jag, även om opinionsmätningarna visar på någonting annat just nu, fortsätter att tro på en valseger för Tidöpartierna. Människorna har det bättre nu än för fyra år sedan, och på valdagen kommer de att ge oss förtroendet att få fortsätta det arbete som bara påbörjats.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i båda betänkandena.
(Applåder)

Anf. 22 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag är inte 100 procent säker på att alla vid det här valet kommer att svara att de har det som

Reagan uttryckte det: I'm better off than four years ago. Under Ronald Reagans mandatperiod var det låg arbetslöshet och hög tillväxt, men så har det inte riktigt varit nu.

Men jag tänkte inte fokusera på det som skiljer oss åt nu. Jag var nyligen på ett seminarium hos svensk tung industri. Det handlar om skogen, gruvorna och stålet. Där är man lite orolig. Man vill att vi ska göra mycket mer än den här regeringen har gjort för den gröna omställningen, som de vill leda, för de behöver mer grön energi.

Här kommer det fina: De berömde både Centerpartiet och Kristdemokraterna – ledamotens partikollega Camilla Brodin och undertecknad – för att vi är två partier som är beredda att göra långsiktiga, kloka energiuppbyggnader över blockgränserna.

Nu är min fråga till dig, Hans Eklind: Kan vi tillsammans kämpa för en bred energiuppbyggnad, för skogen, stålet och framför allt för svenska folket? Din partiledare har ju efterlyst detta.

Anf. 23 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Förlåt, men jag är lite chockskadad över den frågan. Det var en vänlig fråga, Martin Ådahl.

Ja, absolut! Om Martin Ådahl har lyssnat det minsta på min partiledare Ebba Busch, tillika energiminister, vet han också svaret. Vi ser att det finns ett behov för Sverige av breda överenskommelser i för landet viktiga frågor. Det har troligtvis inte undgått någon att hon har försökt gå i bräsch för detta i den sittande regeringen.

Anf. 24 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det var ju en trevlig och positiv bekräftelse! Det ger hopp om framtiden.

Jag tror att vi är ense om att inte minst industrin – som gör enorma insatser för att komma över på den fossilfria sidan och också tror att de kan vara ledande i den utvecklingen i hela världen och också få stora konkurrensfördelar genom detta – skulle välkomna att våra två partier skulle gå i bräsch för riktig långsiktig energiuppbyggnad där vi får mycket mer fossilfri el, både i närtid, vilket vi tycker har saknats lite, och på längre sikt.

Anf. 25 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Kom över till oss på den här sidan i politiken, Martin Ådahl! Det uppdrag som Centerpartiet ger sig självt genom att säga att man absolut inte kan samarbeta med Sverigedemokraterna får till konsekvens att man måste samarbeta med partier som inte alls ser värdet av detta med stabil baskraft. Stabil baskraft ger el till vår industri. I dagsläget finns det faktiskt industrier som valt att inte etablera sig i Sverige på grund av att man inte kan säkra en stabil energiförsörjning.

Vi är helt och hållet överens i sak om att detta behövs. Men då borde Martin Ådahl och Centerpartiet också se sig om efter bättre partner att samarbeta med

än de samarbetspartner man hittills gett svenska folket besked om.

Anf. 26 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Kära åhörare! Finansministern är uppenbarligen tillbaka här.

Jag börjar med att yrka bifall till alla våra reservationer. Jag vill också passa på, så här i slutet av en mandatperiod, att tacka våra kollegor och utskottskansliet.

Det borde vara ljusa tider för Sverige – en hoppets tid. Men det är arbetslöshet, utanförskap, utsläpp, underskott, utvisningar och en återhämtning som alltid väntar alldeles runt hörnet men som aldrig kommer.

Regeringen säger att man är för hårt arbetande svenskar, men 100 000 fler svenskar har blivit arbetslösa. Man säger att man ska sänka skatterna på arbete, men man har höjt arbetsgivaravgifterna. Man har knappt sänkt tillbaka till den tidigare nivån i slutet av perioden. Man säger att man står för tillväxt och är i toppen av tillväxten. Men bnp backade i början av året.

När någonting ändå till slut är fel är det aldrig regeringens fel. Det är oppositionens fel. Våldigt ofta är det invandrarnas fel.

Det är dags för en timeout för Tidö, en permanent timeout. Det här funkar inte. Nu måste Sverige hitta tillbaka till det vettiga och normala Sverige som vi känner igen. Där raderar vi självklart gången och deras sanslösa våld. Vi tar tag i de ekonomiska problemen igen med en klok och långsiktig tillväxtpolitik, med växande småföretag. Där leder vi det teknologiska racet med startup-företag och utbildning. Där leder vi klimatomställningen, och våra företag skiner över världen igen. Det är också ett Sverige där människor uppmanas att bidra i stället för att dra. Det Sverige, fru talman, är inte Åkessons och – tyvärr – Kristerssons Sverige.

Inför valet 2022 sa Ulf Kristersson att Europas fjärde högsta arbetslöshet borde göra regeringen arbetslös. I dag har Sverige Europas tredje högsta arbetslöshet. Jag vet att Elisabeth Svantesson inte vill kalla det här för kris. Det varierar i och för sig lite från fall till fall, men Tidöregeringen kan inte blunda för krisen när en halv miljon människor står utan jobb. 8,7 procent är inte en bra arbetslöshetssiffra. Det är dubbelt så mycket som det är i många andra västländer och mycket högre än det är Tyskland, som just nämndes.

Familjer är i kris. Människor som kämpat och ändå förlorat jobbet är i kris, och allt fler fastnar tyvärr längre och längre utanför arbetsmarknaden. Vi har en mycket hög, för att inte säga rekordhög, långtidsarbetslöshet. Över 70 000 barn har sett att deras föräldrar har blivit arbetslösa under den här perioden.

Detta drabbar alla grupper. Jag tror att många som i dag lyfter sin studentmössa har hört äldre vänner, som bara några år tidigare lyfte sina studentmössor, berätta hur svårt det är att få jobb, hur lång tid det tar.

Akademikerarbetslösheten ökar. Ungdomsarbetslösheten ökar. Sluta skönmåla detta! Det går inte att förklara bort. Det går inte att siffertrixa bort. Folk känner av det direkt. Då går det inte heller att, som

regeringen gör i fråga om den här budgeten, stå med armarna i kors.

65 kronor per arbetslös är inte ett adekvat svar på en arbetslöshetskris. Vi i Centerpartiet lägger i vårt alternativ 20 000 på arbetslösa – vi ska återkomma till det. Det här kostar dessutom just för statsfinanserna. Bara ökningen av arbetslösheten under Tidöregeringen har kostat statsfinanserna mer än 30 miljarder kronor. Skillnaden i förhållande till EU:s genomsnittliga arbetslöshet har fördubblats under den här regeringen. Det kostar oss allihop. Det kostar motsvarande 45 miljarder kronor – det handlar alltså om skillnaden i förhållande till EU. Detta motsvarar 100 000 lärare, undersköterskor och läkare. Det motsvarar faktiskt mer än 500 kronor i månaden för varje hushåll – i förlorad välfärd.

Fru talman! Det här måste vara en prioritet för nästa finansminister: jobben, jobben, jobben. Jag säger det igen: jobben, jobben, jobben.

Från och med september måste vi jobba med detta varje morgon, middag och kväll. Det handlar om vartenda litet kafé. Det är de som skapar de flesta jobben för ungdomar när de ska in på arbetsmarknaden. Det handlar om de små företagen. Det handlar om vartenda litet verkstadsföretag, varenda liten startup och varenda storindustri. Det handlar om dem som funderar på att anställa en till men som i dag inte är säkra på att de har råd att göra det. De ska veta att hjälpen är på väg från Centerpartiet.

Vi kommer att göra det möjligt för dig att växa som människa eller som företagare, så att du kan blomstra på din ort och så att du kan göra så att en person till får jobb.

När hundratusentals sådana företag gör detta slår vi arbetslösheten.

Ja, som nämndes i debatten är 40 procent av arbetsgivaravgiften ren skatt. Med ena handen straffbeskattar vi alltså när det gäller att anställa de människor som står utanför arbetsmarknaden. Med den andra ger vi dem bidrag. Det har bara blivit värre och värre under den här regeringen. Så här kan vi inte fortsätta.

För alla som tjänar upp till 40 000 kronor – och i synnerhet de som tjänar något mindre än det – ska vi sänka inkomstskatten så att det alltid och utan undantag lönar sig att gå från bidrag till jobb.

I detta riksdagshus ska den arbetslinje som tyvärr raserats av den här regeringen, som kallar sig borgerlig, återupprättas. Samtidigt ska många, många fler få chansen att komma in på utbildningar som leder till de många yrken där det råder en stor brist. Det är utbildningar på yrkesvux och yrkesgymnasiet och kanske framför allt kurser på universitet och högskola, nu när vi har ett sådant behov med tanke på AI och klimatomställningen.

Omställningsstudiestöd är ett ganska komplicerat namn för en fantastisk sak: att man kan studera mitt i livet. Detta ska vi förvandla till en mycket starkare kunskapsväxel, där alla kan växla upp och växla över till nya utbildningar. Det handlar om att ha

skraddarsydd utbildningar för varje svensk. Det är bara så vi kan vinna.

Framför allt ska skolan skina som ett tempel i var bygd och var förort. Det ska inte vara som i dag: att vart femte, sjätte barn – tyvärr ofta killar och tyvärr ofta på småorter och i förorter – slås ut innan gymnasieutbildningen har fullbordats.

Man ska kunna gå vidare oavsett om man föredrar det teoretiska eller om man föredrar det praktiska. Vi måste också ha en skola där elevhälsan – där håller jag faktiskt med Kristdemokraterna – och bup snabbt tar hand om barn som mår dåligt. Det ska inte, som i dag, ta månader eller år att få hjälp. Vi ska ha uppsökande och hjälpande team, som i Finland. Det är många elever som nu går på sommarlov men som tyvärr har suttit hemma för att de inte klarat av att gå till skolan. Det handlar om att söka upp dem, hjälpa dem och ge dem stöd så att de kommer tillbaka. Vi accepterar inte att det här blir ett stort samhällsproblem.

Utbildning och bildning ska äntligen bygga vårt land igen, som det var med Alliansen och med januariavtalet. Centerpartiet kommer att prioritera sänkt skatt när det gäller arbete och småföretag och mycket större resurser till utbildning i hela landet.

Det måste bli ett slut på att folk ska dra i stället för att bidra. Det handlar om dem som arbetar, betalar skatt och gör rätt för sig. Det handlar om våra arbetskamrater och deras barn. De som bidrar till vår välfärd och skapar förutsättningar för jobb ska inte utvisas ut vårt land – punkt slut.

I Sverige ska svenska kollektivavtalsenliga löner gälla för alla, oavsett om man är född utomlands eller om man är född i Sverige. Det brukar kallas den svenska modellen. Det ska inte vara några egenpåkittade lönegolv från Svantesson, Forssell, Åkesson och andra i Tidöregeringen. Tonåringar som har vuxit upp i vårt land, som vill bygga vårt land och som drömmer på svenska ska inte utvisas av SD – punkt slut. Detta är dessutom en miljardkostnad som regeringen mörkar i sin budget, tvärt emot alla rimliga redovisningsprinciper. Man kastar ut en massa skattebetalare från vårt land. Ska vi satsa på jobben måste vi satsa på det gröna.

I våras satt plötsligt svenska hushåll som i ett skruvstäd med blicken fäst på Hormuzsundet och den där lilla rutan på bensinpumpen där priset rusade. Det var Trump, det var raketer från ayatollorna och priset hoppade upp och ned som en jojo. Regeringen hade intalat oss att bara vi fick billig diesel skulle allt lösa sig, i synnerhet på landsbygden – tills det inte gjorde det längre.

Danmark säljer dubbelt så många elbilar som Sverige. Danmark! Det är för katten Sverige som gör elbilar! Volvo tror att nästa år och året därefter är avgörande. Man har pantsatt fabriken för att kunna sälja världens bästa elbilar, och ändå säljs fler elbilar i Danmark. Nästan 80 procent av alla bilar i Danmark är laddbara medan det bara gäller 40 procent av alla nya bilar hittills i år i Sverige. Det finns alltså dubbelt så många laddbara bilar i Danmark som i Sverige.

Jag läste att regeringen hittills i år har delat ut 5 000 miljöbonusar till elbilar, laddhybrider och liknande, både nya och begagnade, precis som Centern har krävt. Men det är bara 5 000. Hur många nya elbilar omfattas av den danska elbilsförmånen som gör att fler vanliga människor väljer en miljöbil? 126 500 i fjol! Det är hundratusentals fler danskar som inte är beroende av Trump och Hormuzsundet medan miljontals svenskar fortfarande är det och behöver den ena livbojen efter den andra i stöd.

Jag fattar: Vi måste hjälpa folk. De måste kunna åka till jobbet och skjutsa barnen till skolan. Det måste fungera på landsbygden. Men vi kan inte bara fortsätta så här! Alla måste ha råd, som i Danmark – hvergang, som Niels Paarup-Petersen hade sagt.

Vi måste ur fossilberoendet, Svantesson! Hundratusentals svenska familjer varje år måste ur det! Det måste kosta så lite som 1 500 i månaden att leasa en ny eller begagnad elbil, och vi måste ha ellastbilar. Vi gör ju världens bästa ellastbilar. De är billigare, och de är bättre. Men vi satsar inte på dem på det sätt som kineserna gör med ordentlig laddning, ordentliga och bra bonusar och stöd till de företag som satsar grönt och vill köra grönt.

Det är lite sött att regeringen nu, knappt hundra dagar före valet, har upptäckt någonting som heter kollektivtrafik. Då kanske man till och med upptäcker att det även finns svenska elcyklar som folk kan åka med till jobbet.

Men det räcker faktiskt inte. Nästa mandatperiod, fru talman, ska svenskt näringsliv leda utvecklingen i världen igen. Det ska lysa som ett exempel på grön tillväxt, där vi stoppar klimatkatastrofen. Vi ska få mer grön energi, snabbare tillstånd och en grön hemmamarknad för vår industri. Vi ska göra breda uppgörelser – där sitter Hans Eklind från Kristdemokraterna – som Ebba Busch har erbjudit.

Det är dags för en timeout för Tidö nu! Det är dags för en vettig liberal mittenpolitik där jobben blir fler och utsläppen inte rusar utan går ned, där välfärden stärks i hela landet, där vi står för våra styrkor, småföretagandet och den gröna tillväxten.

Fru talman! Sverige kan mer!

Anf. 27 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Jag misstror inte Centerpartiets ambitioner. Jag känner Martin Ådahl väl efter de här fyra åren och vet att han är en hedersam person med gott engagemang och god vilja att göra bra saker.

Det jag misstror, fru talman och alla ni som lyssnar, är hur man ska kunna återupprätta arbetslinjen och bedriva borgerlig politik med Vänsterpartiet och Miljöpartiet i regering. Det är en gåta för mig, och det är det som min fråga ska handla om.

Vi skulle kunna prata om ungdomsarbetslösheten, för om vi mäter på samma sätt som man gör i övriga Europeiska unionen är den näst lägst i hela Europeiska unionen. Om det finns unga människor som vill och kan jobba men inte får ett jobb behöver vi förstås alltid

göra mer, sänka trösklar, göra det billigare att anställa och så vidare. Där är vi helt överens.

Därför sänker vi arbetsgivaravgiften för unga, vi gör en riktad sommarjobbssatsning och så vidare. Vi behöver sannolikt göra ännu mer. Vi kan inte vara nöjda bara för att vi är näst bäst – vi ska såklart alltid vara bäst när det gäller jobben.

Med det sagt vill jag ändå ställa en fråga till Martin Ådahl och Centerpartiet, fru talman. Hur ser den politiska kartan ut? Vi har suttit och lyssnat på de andra vänsterpartierna här. Hur ser den politiska kartan ut för Centerpartiet, som vill sänka trösklarna och göra det billigare att anställa när allt era samarbetspartier pratar om är att göra det dyrare för företagen att anställa? Hur ska Centerpartiet lyckas med den här manövern och få de andra vänsterpartierna att göra det billigare att anställa när allt de pratar om är det motsatta?

Det vill jag veta.

Anf. 28 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Även om jag verkligen kan uppskatta Edward Riedl, som jag verkligen tror har hjärtat på rätta stället och någonstans vill det som vi vill, är det bara att konstatera hur det har blivit under de här fyra åren. Det har ju inte blivit så.

Jag förstår att man går in i den här valdebattsbubblan, men både Edward Riedl och jag känner ju en massa ungdomar som är jätteoroliga för den höga ungdomsarbetslösheten, inte för att de har läst det på SCB:s hemsida utan för att de känner en massa människor som inte får jobb och som måste studera vidare, eftersom det är det enda ekonomiska alternativet för dem, fast de inte vill det.

Jag tänker så här: Moderaterna har ju världens enklaste lösning på det här. Om bara inte Ulf Kristersson, jämt och ständigt, ska bli statsminister i Åkessons regering kan man ju komma till en vettigare mittenpolitik. Men jag har förstått att det är totalt omöjligt.

Då får man väl se var man kan hitta andra lösningar för att kunna göra det. Jag kan bara upprepa att vi inte under några som helst omständigheter kommer att acceptera en regering där Vänsterpartiet sitter. De ska inte sitta där. Jag är väldigt besviken över att ni accepterar en regering där Sverigedemokraterna sitter och att ni ger dem finansministerposten.

Kan vi klara det? Såklart kan vi klara det. Centerpartiet är de som har klarat det. I Alliansen och i januariavtalet har vi fått igenom stora skattesänkningar, senast i januariavtalet med 20 miljarder på jobb och företagande. Det har tagit oss genom kriser, fått ned arbetslösheten och fått upp tillväxten.

Visst kan vi klara det igen! Det kommer, bara vi släpper Tidö och går in för en vettig liberal miljöpolitik där vi inte pantsätter hela butiken på Sverigedemokraterna och andra ytterkantpartier.

Anf. 29 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Låt mig börja med att konstatera att Martin Ådahl inte vill prata om Statistiska centralbyrån och deras statistik. Där kan vi ju se svart på vitt att

vi i Sverige har den näst lägsta ungdomsarbetslösheten om vi mäter som i övriga Europa.

Jag menar att det är farligt att försöka skrämman människor till att tro att det är på något annat sätt. Innebär det att jag inte möter unga människor som är oroliga för framtiden? Absolut inte. Jag möter också oroliga människor, och ni bidrar till den oron genom att säga att saker är på ett annat sätt än de faktiskt är.

Med det sagt: Så länge det finns människor som är arbetslösa men som vill jobba kan politiken aldrig slå sig till ro. Då behöver vi sänka skatter och göra det enklare och billigare för företagen att anställa – bedriva borgerlig politik, driva en arbetslinje som Martin Ådahl pratar om. Jag tror bara att det finns större möjligheter att göra det tillsammans med andra borgerliga partier än att försöka få vänsterpartier och miljöpartier att bedriva borgerlig politik. Jag tror att det är ganska svårt, och det har vi sett tidigare.

Jag betvivlar inte Centerpartiets ambitioner, men jag lyssnar på vad partierna till vänster faktiskt säger att de vill göra. Ingenting av det ligger på något sätt i den riktning som Centerpartiet talar sig varmt för. Jag tycker att mycket av det som Martin Ådahl har sagt i talarstolen låter klokt. Jag förstår bara inte hur det ska gå till med människor som vill precis det motsatta.

Jag tror att många väljare kommer att ställa sig den frågan till slut: Hur ska Centerpartiet kunna bedriva den mest liberala högerpolitiken tillsammans med ett gäng som är långt till vänster? Det förstår inte jag, och jag tycker inte heller att Martin Ådahl svarar på den frågan, fru talman. Det får han gärna göra om han kan.

Anf. 30 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Enligt SCB är arbetslösheten i Sverige 8,7 procent, och det är inte bara jag som kommer med den här kritiken. Förutom vanliga människor har ju Svenskt Näringslivs egen chefsekonom kritiserat det här siffertrixandet. Han pekar på att antalet ungdomar som studerar men söker jobb och egentligen helst vill få ett jobb – det är någonting vi kanske känner igen – är mycket högt i Sverige. Flera länder ger möjligheten att vara arbetslös samtidigt som man studerar. Det gäller till exempel Holland, men där är arbetslösheten bland dem som studerar en tredjedel så hög som i Sverige.

Tittar man djupt i statistiken ser man det stora problem Sverige har med ungdomsarbetslöshet. Det är människor som över huvud taget inte kan börja sitt liv, börja tjäna sin egen lön och bli det ni kallar hårt arbetande. Dessutom är arbetslösheten bred och når väldigt många grupper just nu. Än en gång: Prata med ekonomerna, inte med mig, och kanske med dem som upplever detta i verkligheten.

Återigen: Ni kan skrämmas hur mycket ni vill med det ena och det andra, men Centerpartiet har levererat. Det tror jag är viktigt för väljarna. De vill ha det här riktiga liberala och vettiga. De vill inte, som Edward Riedl säger, söka sig långt ut till andra alternativ. De vill ha det vettiga, normala, liberala alternativet, som inte utvisar människor, som satsar på det gröna, gör det

bättre för småföretagen och gör det möjligt att besegra arbetslösheten. Det är det väljarna vill ha. Det får de naturligtvis inte med Tidö och Sverigedemokraterna. Vi står här som garanten för att det går. Det har bevisats i det ena samhället efter det andra, och vi kommer att göra det igen.

Anf. 31 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Ekonomisk politik handlar inte bara om siffror. Det handlar om människors möjligheter och om vilket samhälle vi vill bygga och lämna vidare. Det handlar om huruvida vi tror på utveckling eller stagnation, om vi tror på öppenhet och om vi vill blicka bakåt eller framåt.

Liberalerna väljer framtidstro. Vi tror på kunskap. Vi tror på arbete. Vi tror på forskning, innovation och företagande. Vi tror på människors skaparkraft. Vi tror på ett Sverige som växer genom att omfamna omvärlden, inte genom att vända sig inåt.

Herr talman! Sveriges välstånd byggdes inte av en slump. Det byggdes inte av rädsla. Det byggdes inte av protektionism. Det byggdes inte av att vi stängde dörren mot omvärlden. Det byggdes av bildning, ingenjörskunnande, exportföretag, forskare, lärare, yrkeskickliga arbetare och människor som kom hit till Sverige med kunskap, vilja och ambition. Det byggdes av ett land som förstod att en liten nation i norra Europa aldrig blir stark genom att isolera sig utan genom att vara klokare, öppnare och bättre än andra.

Sveriges välstånd byggdes av folkbildning, universitet, verkstadsgolv, laboratorier, klassrum, ritbord, forskningsmiljöer, handel med omvärlden och internationellt samarbete. Det byggdes av människor som fick chansen att växa och som i sin tur byggde Sverige starkare. Det är också därför den här vårbudgeten måste förstås som mer än en samling enskilda reformer. Den är en del av en riktning och en berättelse om att Sverige ska vara ett kunskapsland även i framtiden.

Allting börjar i skolan, där barn först lär sig läsa, skriva och räkna. Det är där nyfikenheten blir kunskap. Det är där klassresor börjar. Det är där friheten tar form. För Liberalerna är skolan aldrig bara en verksamhet bland andra. Skolan är samhällets viktigaste frihetsinstitution.

När barn lär sig läsa ordentligt öppnas världen. När de möter böcker öppnas tanken. När de får studiero, tydliga förväntningar och undervisning av behöriga, kunniga lärare får de inte bara bättre resultat; de får också större livschanser. Därför är det viktigt att hålla fast vid kunskapens väg. Och det, herr talman, är något vi har gjort i varje budget vi har lagt fram den här mandatperioden.

Under mandatperioden har vi återupprättat läroboken, stärkt skolbiblioteken och lagt om skolpolitiken mot kunskap, trygghet och studiero. Riksdagen har sagt ja till regeringens proposition om stärkt tillgång till läromedel och stärkt rätt till bemannade skolbibliotek, gått vidare med att införa en mobilfri skola från

hösten 2026 och beslutat om att reglera lärarnas undervisningstid.

I budgeten för 2026 stärktes också kunskapsbidraget. I den här vårbudgeten fortsätter vi på samma väg med språkfrukost, mer läxhjälp och mer pengar till böcker.

Språk, läsning och kunskap är grunden till allt. För den elev som inte får med sig språket tidigt blir nästan alla ämnen svårare. För den elev som inte har böcker hemma blir skolan ännu viktigare. För den elev som inte kan få hjälp med läxor hemma måste samhället kliva fram tydligare och tidigare. Det är så en liberal skolpolitik ser ut: mer språk, mer läsning, mer stöd i rätt tid och större tro på varje elevs förmåga.

Herr talman! Kunskapskedjan slutar inte i grundskolan. Den startar i förskolan och grundskolan och fortsätter i gymnasiet och på yrkesutbildningen, högskolan och universiteten och inom forskningen. Sverige kommer inte att bli rikare av att kunna mindre. Sverige kommer inte att bli grönare av att forska mindre. Sverige kommer inte att bli tryggare av att utbilda färre ingenjörer, lärare, sjuksköterskor och människor med spetskompetens – tvärtom.

Sverige behöver tillväxt. Det är så vi kan säkra välfärden, bli konkurrenskraftiga och göra en snabbare klimatomställning. Då måste vi investera ännu mer i det mänskliga kapitalet. Därför har regeringen under mandatperioden också byggt ut vägarna till arbete och vidare studier.

Regeringen har förstärkt piloten med nationell yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna. Vi har förlängt den till 2028. Vi har också byggt ut yrkeshögskolan kraftigt under den här mandatperioden. Därtill kommer satsningar på språkstärkande insatser på folkhögskola, korta utbildningar för yrkesverksamma, specialutbildningar och masterprogram med EU-inriktning.

Herr talman! Satsningar på skola och fler vägar till yrke och försörjning i kombination med fokus på att lära sig svenska är avgörande också för integrationen, för integration handlar om att bli en del av vår gemenskap och vårt samhälle. Då behöver man lära sig svenska språket, få en utbildning om man behöver det och ta ett kliv in på arbetsmarknaden. Det är därför arbetslinjen och utbildningslinjen går hand i hand. Det är också därför arbetskraftsinvandringen är viktig. Sverige var aldrig rikt för att vi höll människor ute. Sverige blev rikt för att människor kom hit och bidrog med händer, hjärnor, idéer och erfarenhet. Så måste vi tänka även i dag.

Ett land som vill vara en kunskapsnation kan inte signalera att kompetensen från omvärlden är ett problem. I en tid av global konkurrens om talang måste Sverige stå i första ledet och vara ett land där människor vill forska, arbeta, investera och bygga sin framtid. Därför ska vi tydligt signalera att vi behöver er och välkomnar er att komma hit, slå rot och bygga både familj och företag tillsammans med oss.

Herr talman! Forskning är en annan del av samma berättelse, för ett land som slutar forska börjar snart

halka efter. Ett land som halkar efter tekniskt kommer också att halka efter ekonomiskt. Därför är jag stolt över att vi har valt teknikoptimism och har lagt fram en historisk forskningsproposition under den här mandatperioden. Satsningarna på forskning är vägen till ökad konkurrenskraft, säkerhet, klimatarbete och samhällsutveckling. Den gröna omställningen kommer att bäras av mer kunskap, forskning, ingenjörskunnande, elektrifiering, innovation och företagsamhet.

Den som tror att klimatpolitiken lyckas genom att man talar ned och stoppar tillväxten har missförstått både klimatutmaningen och ekonomin. Det är därför satsningarna under denna mandatperiod på elektrifiering och mer kärnkraft som basen för vår klimatomställning, med befintlig vattenkraft och förnybar elproduktion som komplement, är så viktiga.

Herr talman! Ett starkt Sverige kräver också ett starkt Europa. Sverige har aldrig blivit starkt av att världen blivit svagare. Sverige tjänar på fred, frihandel, öppna marknader och fungerande internationella regler. Därför är det så viktigt med EU-samarbete och internationell handel.

Därför är också stödet till Ukraina avgörande. När Ukraina försvarar sin frihet försvarar man inte bara sitt eget land utan också idén om ett Europa där demokratin är värd att skydda, där gränser inte flyttas med våld och där friheten inte får tas för given.

Herr talman! Jag menar att Sverige måste ta nästa steg i Europasamarbetet och införa euron – inte för symbolpolitikens skull utan därför att Sverige är ett djupt europeiskt land. Vår handel, vår konkurrenskraft och vår framtid är tätt sammanflätade med Europas. Sverige ska sitta där besluten formas, inte stå bredvid. För liberaler är Europa en del av Sveriges styrka.

Liberalerna har varit drivande i att sänka skattestrycket för både privatpersoner och företag under den här mandatperioden. Det är rimligt att man får behålla så mycket som möjligt av sin egen lön och att man själv får bestämma vad man vill lägga sina pengar på. Liberalerna vet att höga marginalsatser, som Sverige har, är skadliga för tillväxt och utbildning. Vi har tryckt ned dem ytterligare under mandatperioden. Det är bra men inte tillräckligt.

Dessutom har Liberalerna infriat sitt vallöfte från 2022 om 300 000 kronor skattefritt för ISK-sparande. Det är jag väldigt stolt över. En buffert är en trygghet och en viktig frihet.

Herr talman! Ett samhälle mäts dock inte bara i bnp, export eller investeringar, utan det mäts också i frihetens räckvidd. Ett land som inte tar vara på kvinnors utbildning, arbetskraft, entreprenörskap och ledarskap blir fattigare än det behöver vara. Ekonomisk jämställdhet är inte ett sidospår, utan det är något som skapar tillväxt. När fler kvinnor kan arbeta heltid, göra karriär, starta företag och få avkastning på sin utbildning växer hela Sverige.

På samma sätt är LSS inte bara en välfärdsfråga utan också en frihetsfråga. För liberaler handlar LSS om självbestämmande, värdighet och rätten att leva sitt eget liv. Ett fritt samhälle måste vara ett samhälle där

den som behöver stöd inte blir mindre fri utan i stället får bättre förutsättningar att studera, arbeta, delta och leva som andra. Det är precis där liberalismen prövas på riktigt. Försvarar vi varje människas rätt att växa, välja och vara delaktig?

Liberalerna har under denna mandatperiod drivit på för en höjning av assistansersättningen. Det har varit helt nödvändigt, men det är i nästa steg helt avgörande att assistansersättningen räknas upp varje år så att den inte längre urholkas. Detta behöver prioriteras snarast.

Herr talman! Det finns de som talar om ekonomin som om den vore frikopplad från idéer. Jag tror tvärtom att ekonomisk politik är idépolitik. En politik som investerar i skolan, stärker yrkesutbildningarna, bygger ut den högre utbildningen, tror på forskning, bejakar innovation, försvarar öppenheten och håller fast vid arbetslinjen kommer att göra Sverige rikare, inte bara i pengar utan också i möjligheter.

Det är därför vi tar strid för kunskap. Det är därför vi försvarar handel, EU-samarbete och internationell öppenhet. Det är därför vi tror på klimatomställning genom teknik och utveckling, inte genom att vrida tillbaka klockan.

Herr talman! Detta är min sista budgetdebatt i riksdagen och min sista debatt generellt. Därför vill jag avsluta lite mer personligt.

Jag lämnar riksdagen med samma övertygelse som när jag kom hit: Sverige är ett fantastiskt land, men Sverige får aldrig ta välståndet för givet. Det måste byggas och försvaras om och om igen – i klassrummen, på yrkesutbildningarna, på universiteten, i forskningsmiljöerna, i företagen och i mötena med omvärlden. Det måste ske genom jämställdhet och möjligheter för alla, var man än började sin livsresa. Det byggs genom modet att välja framtiden framför nostalgin.

Jag tror på ett Sverige där varenda unge i alla Sveriges klassrum kan knäcka läskoden, läsa sin första bok, gå vidare till högre studier, bli ingenjör, forskare, företagare eller lärare och sedan själv vara med och bygga nästa kapitel i vårt land.

Jag tror på ett Sverige där människor som kommer hit för att arbeta och bidra får möjligheten att göra det och välkomnas med öppenhet, stöd och förväntningar. Jag tror på ett Sverige som har framtidstro och tro på varje människas unika förmåga och som möter den med kunskap, arbete och frihet.

Jag tror på ett Sverige som fortsätter att vara öppet mot omvärlden, mot idéer och mot människor. Det är det Sverige jag vill bygga, och det var därför jag blev politiskt aktiv.

Med detta vill jag rikta ett stort tack till all personal på finansutskottets kansli, som verkligen har underlättat arbetet för alla oss ledamöter och hjälpt oss på alla sätt när vi behövt hjälp.

Jag vill också rikta ett stort tack till alla mina kollegor i finansutskottet. Det har varit både lärorikt, intressant och roligt att jobba med er under dessa år. Jag tycker att vi, trots meningsskiljaktigheter, har tagit ett

stort ansvar för Sverige under snart fyra år som har varit väldigt händelserika och utmanande.

Stort lycka till i valrörelsen!
(Applåder)

Anf. 32 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Som Cecilia Rönn själv sa är detta om inte den sista debatten så i alla fall en av de absolut sista. Jag vill verkligen ta tillfället i akt att tacka Cecilia Rönn för hennes tid i finansutskottet. Personligen uppskattar jag otroligt mycket att hon är en person som till syvende och sist alltid står upp för principer och för det företagande hon själv har varit en del av.

Jag kan personligen beklaga att hon inte kommer att spela en större roll i politiken framöver; jag tror att hon hade kunnat uträtta stora saker. Jag hoppas att hon kommer tillbaka.

Nu vill jag – och jag tror att det är gemensamt för alla i utskottet – bara tacka Cecilia Rönn för de här åren i finansutskottet och för allt viktigt som hon och vi tillsammans har uträttat.

Anf. 33 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Stort tack för det, Martin! Det har varit jättespännande och roligt att lära känna dig och att jobba tillsammans.

Jag tycker att den resa som flera av oss i finansutskottet gjorde till Ukraina var väldigt viktig och givande. Den är bara en av de viktiga saker som vi har gjort tillsammans.

Tack så jättemycket för de vänliga orden!

Anf. 34 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Cecilia Rönn för att hon varit en viktig liberal röst och en fin kollega i utskottet. Det har varit roligt att ha henne här, och jag hoppas att vi ses i andra sammanhang framöver.

Utan att måla bilden alltför mörk kan vi konstatera att Sverige befinner sig i ett utsatt läge. Mycket beror på händelser i omvärlden som är svåra för en svensk regering att direkt påverka, men vissa delar beror helt enkelt på dålig ekonomisk politik. Vi befinner oss i ett oförtjänt dåligt läge på grund av att vi under fyra år har haft en regering som är mer besatt av att sänka skatterna för rika än av att bygga Sverige starkare.

Vi har fortfarande hög arbetslöshet. Många hushåll lever med små marginaler. Kommuner och regioner kämpar för att få ekonomin att gå ihop. Samtidigt ser vi hur klimatkrisen accelererar, hur extremväder blir vanligare och hur den internationella osäkerheten ökar.

I ett sådant läge skulle man vilja ha en regering som möter de problem vi står inför med en ekonomisk politik som ger sänkta utsläpp och som gör att fler vuxna får ett jobb att gå till, fler elever blir godkända i skolan och fler sjuka får komma till doktorn inom rimlig tid.

Tyvärr är det inte en sådan regering vi har. I stället har vi en regering som i panik över dåliga opinionssiffror strösslar med tillfälliga skattesänkningar och en statsminister som är sur och skyller ifrån sig. Det är

inget ledarskap som imponerar när man borde bygga trygghet i stället för att som nu göra Sverige fortsatt mer sårbart för kriser.

Regeringens vårbudgetproposition är deprime-rande. I stället för att i elfte timmen lägga fram förslag som faktiskt skulle stärka svensk konkurrenskraft och göra vardagen enklare för vanligt folk kommer man med en samling kortsiktiga åtgärder utan riktning.

Dessutom vill man satsa på kärnkraft, vilket kommer att kosta skattebetalarna hundratals miljarder. Hur mycket vet ännu ingen. Men vi vet att det kommer att behöva betalas av våra barn, barnbarn och barnbarnsbarn. Det säger Miljöpartiet nej till.

Sverige behöver billig el här och nu, inte dyr el någon gång i framtiden. Regeringens drömmar om kärnkraft har också satt käppar i hjulen för utbyggnad av förnybar energi. Miljöpartiet har gång på gång lagt fram förslag som inom en snar framtid skulle kunna ge svenskarna ren och billig el. Men regeringen har sagt nej. Man har lagt alla sina ägg i kärnkraftskorgen och helt misslyckats med att driva på en grön omställning.

När Sverige behöver klimatomställning får vi i stället ökade utsläpp. Regeringen upprepar med en dåres envishet konststycket att göra Sverige fattigare och mer sårbart genom sina återkommande skattesänkningar på diesel och bensin. Det är dålig politik. Det är dyrt för statskassan, ineffektivt som stöd för familjer med små marginaler som behöver bilen och det är dessutom klimatskadligt. Det kostar miljarder men gör mycket liten skillnad för dem som verkligen har det svårt. De som kör mycket och har råd med stora bilar får mest. Den ensamstående mamman som tar bussen till jobbet får inte en krona.

Den som saknar bil får ingen sänkt kostnad för transport – i alla fall inte i den budget vi nu debatterar, för när den gjordes insåg regeringen inte att många svenska också är beroende av kollektivtrafik. I denna budget finns alltså inga sådana förslag.

Att använda många miljarder för att subventionera fossila bränslen är varken rättvis ekonomisk politik eller bra ekonomisk politik för omställning och sänkta utsläpp.

Regeringen undergräver dessutom aktivt marknaden för elfordon, vilket riskerar vår konkurrenskraft och gör oss mer beroende av importerad olja i en tid när omvärlden blir alltmer osäker. Varje gång oljepri-set stiger på grund av konflikter i världen blir svenska företag och hushåll mer sårbara. Lösningen är inte att låsa fast Sverige i fossilberoende utan att göra oss mindre beroende av fossila bränslen.

Därför vill Miljöpartiet se stora satsningar på kollektivtrafik, elektrifiering och klimatsmarta transporter. Men vi vill också ge stöd till dem som behöver bilen, inte minst på Sveriges lands- och glesbygder. Det är ju dem vi ska stötta, inte storstadsbor som enkelt kan ta bussen till jobbet.

Krisen behöver mötas på fler än ett sätt, och vi har flera gånger presenterat en bred palett av åtgärder som tillsammans skulle gynna svenskarnas plånböcker,

Sveriges motståndskraft och vårt klimatarbete – allt samtidigt.

Vi vill se ett transportstöd som ska nå de hushåll i glesbygden som inte har råd eller möjlighet att använda kollektivtrafik och som har låga inkomster. Vårt transportstöd på 2 900 kronor per år och vuxen skulle ge betydligt mer i plånboken till de hushåll som verkligen är beroende av bilen och har drabbats hårt av de skenande priserna än regeringens satsning på sänkt skatt på bensin och diesel som ger ett par hundralappar per år.

Utöver transportstödet ville vi redan i denna budget se ett halverat pris på kollektivtrafik i hela landet. Detta har regeringen nu hörsammat och lagt fram förslag om. Det är bra att regeringen har lyssnat på Miljöpartiet, men satsningen behöver vara mer långsiktig. På sikt vill Miljöpartiet se ett Sverigekort där man reser med kollektivtrafik och regionaltrafik över hela landet för 499 kronor.

Utöver att vi vill satsa på transportstöd och sänkt pris i kollektivtrafiken vill vi att alla ska ha råd med en elbil, och vi lägger därför fram en elbilsoffensiv för leasing, köp och laddning av elbilar. Det skulle ge nästan fyra gånger så många hushåll möjlighet att byta till elbil nästa mandatperiod jämfört med regeringens politik.

Vi vill också bygga upp en stark inhemsk produktion av hållbara biobränslen så att produktionen kan femdubblas och Sverige bli självförsörjande.

Herr talman! Vi har många gånger hört regeringen säga att man prioriterar hushållen och de hårt arbetande människorna i vårt land. Men vilka hushåll är det egentligen som prioriteras? Under hela mandatperioden har regeringen valt att lägga stora resurser på skattesänkningar som främst gynnar dem som redan har det bäst ställt. Ibland används argumentet att det skapar jobb. Men det är uppenbarligen inte en effektiv jobbskaparpolitik med tanke på den rekordhöga arbetslösheten. Ibland används argumentet att man har sänkt skatten mest för dem med lägst inkomster. Ja, det har man, om man räknar i procent. Men det är ju här det går helt snett. När en person med låg lön i bästa fall får några hundralappar i skattesänkning får en höginkomsttagare tusenlappar. Det är orättvist och ineffektivt. Och samtidigt som man för denna skattepolitik växer barnfattigdomen. Klyftorna ökar, och fler familjer tvingas vända på varje krona.

Så behöver det inte vara. Miljöpartiet gör en annan prioritering. Vi vill stärka barnfamiljernas ekonomi. I höstas föreslog vi 350 kronor i höjt barnbidrag per barn, och nu går vi fram med ett ensamförsörjartillägg på 800 kronor per barn. Det skulle ge ett tillskott på 2 300 för en förälder med två barn. Det skulle vara ett riktigt och viktigt tillskott i väldigt många hushåll nu när många vittnar om att de inte har råd att köpa kläder eller att sätta mat på bordet till hela familjen.

Herr talman! Regeringens ekonomiska politik missar dessutom det som borde vara det viktigaste: att möta lågkonjunkturen och arbetslösheten med framtidsinvesteringar. Historiskt har Sverige byggt sig ur

kriser, och det borde vi göra nu också. Om vi ska skapa fler jobb, nå klimatmålen och stärka vår konkurrenskraft krävs en snabb och kraftfull grön omställning av industrin, energisystemet och infrastrukturen.

Det handlar om investeringar i sådant som järnväg, kraftnät, energilagring, energieffektivisering i tung industri, materialåtervinning och koldioxidinfångning. Det är investeringar som ger stora samhällsvinster men där privat kapital inte räcker hela vägen. Därför måste staten vara med och dela risk, mobilisera investeringar och se till att omställningen faktiskt sker i den takt som krävs.

När Miljöpartiet satt i regering var Sverige på god väg att nå sina miljö- och klimatmål. Sedan dess har utvecklingen vänt, och med regeringens politik har utsläppen från transportsektorn tvärvänt uppåt. Man har under de senaste åren också satt totalstopp för elektrifieringen, lagt krokben för industrins omställning och helt försummat arbetet med att få fram mer billig el.

Vi måste nu återstarta den gröna industriomställningen så fort som möjligt. Det är viktig politik för sänkta utsläpp och stärkt konkurrenskraft. Miljöpartiet föreslår därför gröna skattekrediter för att stimulera näringslivets gröna omställning för fler jobb och sänkta utsläpp. Sådana skattekrediter finns redan i Finland, om någon vill titta närmare på dem.

Skattekrediterna kan tillsammans med förstärkta industrikliv, klimatkliv och en ny statlig grön investeringsbank ge kraftfulla incitament för att snabba på industrins omställning till fossilfrihet. Det här är en viktig pusselbit för att säkerställa att det i Sverige finns förutsättningar att göra de investeringar som krävs för att näringsliv och industri ska kunna ligga i framkant.

Herr talman! Det har redan pratats en hel del om det finanspolitiska ramverket i dagens debatt. Det Miljöpartiet vill se är strikta investeringar i klimatomställningen. Det bygger Sverige starkare för framtiden och minskar framtida kostnader.

Oavsett hur det låter här i dag vill regeringen låna pengar för att finansiera sänkt skatt för rika och tillfälliga skattesänkningar, utan några planer för framtiden. Vi menar att lånade pengar i stället bör användas till investeringar som stärker Sverige över tid så att hushåll och företag kan lita på att tågen går i tid och att elen är billig och förnybar.

Vi vill se investeringar som minskar utsläppen och samtidigt gör Sverige rikare, tryggare och mer motståndskraftigt. Det är skillnaden mellan att tänka fram till nästa opinionsmätning och att tänka fram till nästa generation.

Som jag sagt många gånger behöver Sverige en ekonomisk politik som sänker utsläppen, som ökar jämlikheten och som tar människors oro på allvar, för Sverige behöver mer än tillfälliga skattelättnader över valet. Vi behöver framtidstro, vi behöver en fungerande välfärd och vi behöver jobb. Vi behöver helt enkelt veta att politiken har en plan. Den planen har den här regeringen inte levererat.

Miljöpartiets besked är tydligt: Vi vill bryta lågkonjunkturen och återupprätta klimat- och

miljöpolitiken genom att investera i den gröna omställningen. Vi vill minska klyftorna och stötta hushåll med små marginaler samtidigt som vi stärker välfärden. Vi vill helt enkelt bygga ett Sverige som står starkare inför framtidens utmaningar. Sverige förtjänar bättre än kortsiktiga skattesänkningar och ökade utsläpp. Sverige vinner på grön politik som investerar i framtiden.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 4 i FiU20 och reservation 3 i FiU21.

Anf. 35 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Tack, Janine Alm Ericson, för anförandet!

Det finns en del saker i vårändringsbudgeten. Vi tillför 500 miljoner kronor bland annat för att statliga myndigheter ska välja fossilfria och elektriska alternativ. Det finns alltså saker och ting.

Jag tänkte att jag skulle vara sjyst och ta replik på ledamoten Janine Alm Ericson så att hon får möjlighet att svara på en fråga som jag har ställt tidigare till henne.

Utgångspunkten för mitt resonemang är att vi kristdemokrater säger att Sverige inte ska ha strängare och tuffare miljömål än vad man har i EU. Detta har vi varit tydliga med. Bakom det här ligger en rad olika konstateranden: Sverige har lägst utsläpp per person i EU. Vi har en så gott som helt fossilfri elproduktion. Våra samlade utsläpp har minskat med 63 procent sedan 1970-talet. 90 procent av alla utsläpp från egen bostadsuppvärmning är borta. Vi har ett av världens mest miljösmygta jordbruk. Utsläppen från vår bilflotta har minskat trots att den har vuxit. Vi har en skog vars tillväxt gör att den binder ungefär 40 år av svenska utsläpp.

Med allt detta sagt har min fråga till ledamoten gällt en av de stora intäktskällorna för Vladimir Putin, vid sidan av olja och gas, nämligen produktion av mineralgödsel. Det skulle vi kunna göra här i Sverige. Vi har dessutom de sällsynta jordartsmetaller som krävs; de finns i Sverige. Vi skulle kunna göra det här själva, men om vi gör det skulle konsekvensen rimligen bli att vi inte når de svenska miljömålen.

Jag vill därför ställa frågan igen till Miljöpartiets ledamot: Vad är viktigast för Miljöpartiet? Är det att vi når de svenska miljömålen, eller är det – i det här fallet – att vi producerar mineralgödsel i Sverige, vilket vi kan göra på ett mycket mer klimatsmart sätt än vad man gör i Ryssland? Jordens klimat skulle nog må bra av att Sverige och inte Ryssland gör det.

Anf. 36 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Tack, Hans Eklind, för frågan!

Det är alltid roligt för en miljöpartist att diskutera klimat och miljö, speciellt när det gäller den här regeringen, som har höjt utsläppen, framför allt från transporterna.

Det stämmer att vi i Sverige har ett väldigt bra läge. Bland annat använder vi mycket lite fossilbränsle vid uppvärmningen av våra hus. Det beror på att Miljöpartiet krävde satsningar på det när vi var

samarbetspartner till regeringen för mycket länge sedan. Det var en politik som fick människor att slänga ut sina gamla oljepannor och i stället sätta in värmeväxlare och annat som har byggt oss starkare. Det är också viktigt att komma ihåg.

Sveriges siffror är bra, men där finns ju inte konsumtionsutsläppen med. Det finns alltså en jättestor bias här som man väljer att inte se. Samtidigt vet vi att svensk industri är en väldigt stor utsläppare. När det gäller stålproduktionen ser vi att Industriklivet har gjort att vi nu kanske får en stålproduktion utan kol.

Tyvärr har den utvecklingen blivit väldigt mycket knackigare med den här regeringen. Det förvånar mig, för oavsett vad man kan tro om en högerregering så trodde man inte att den skulle lägga krokben för industrins innovationskraft och för att stärka svensk konkurrenskraft.

Naturligtvis är all politik full av svåra avvägningar. Det är självklart att vi inte ska köpa mineralgödsel av Putin, om vi kan slippa det, men vi behöver titta på helheten. Vi tycker att Sverige ska ligga i framkant när det gäller klimatomställningen i Europa, för vi ligger väldigt bra till. Och svenska företag ligger väldigt bra till i konkurrenskraft, om vi låter dem göra det. Jag ser inte att vår miljöpolitik skulle hindra att vi sätter stopp för Putin.

Anf. 37 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Frågan var om vi ska producera mineralgödsel i Sverige om det innebär att vi inte når de svenska miljömålen. Dessa tycks ju vara väldigt viktiga för Miljöpartiet.

Att vi måste lösa det här internationellt var ett av mina grundargument när jag en gång i tiden argumenterade för ett svenskt medlemskap i EG, som det hette då. Miljöföreningar känner nämligen inga nationsgränser.

Man kan titta på det här med klimatet, som Miljöpartiet väldigt gärna pratar om. Jag tog fram lite siffror inför den här debatten, och där ser man att EU i dag står för 6 procent av världens utsläpp, medan Sverige står för 1 promille.

Bara Indiens utsläppsökning har nullifierat, alltså helt och hållet käkat upp, alla de förbättringar EU har gjort, vilket är en hel del. Sedan 2005 har EU minskat sina utsläpp med 33 procent. Samtidigt har man på global nivå ökat utsläppen med 28 procent.

En stor utsläppsorsak är användningen av kolkraft. Det fick man för övrigt använda sig av i Tyskland när man förtidsavvecklade kärnkraften, något som Miljöpartiet tycker är oerhört bra och som har lett till 45 procent högre elpriser i södra Sverige. När Tyskland gjorde sig av med kärnkraften fick man sätta igång kolkraftverken när det var så kallat dunkelflaute, det vill säga mörk stiltje, och det varken blåser eller lyser. Det fick man göra då man var tvungen att få fram energi.

Min fråga är: Kan även Miljöpartiet se att det finns en vits med att sluta fokusera på den promille som gör utsläppen? Om det finns ett klimat- och miljöproblem som vi måste åtgärda, är det då inte större vits att

attackera där problemet de facto finns? Och då är det väl inte svensk biltrafik som är huvudproblemet, även om det låter så när Miljöpartiet pratar.

Anf. 38 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror inte att det låter som att Miljöpartiet tycker att svensk biltrafik är det viktigaste för att få ned utsläppen, även om man gärna vill få det att låta så. Vi tycker att det viktigaste för att komma till rätta med klimatfrågan är att få ned de fossila utsläppen. Jag tror inte att någon har något annat att säga om det.

Jag vet inte om Hans Eklind har hört uttrycket många bäckar små. Det innebär att även om varje liten del kan verka försvinnande liten kan de bli något väldigt stort när de samlas. Så är det med klimatutsläppen.

Vi är absolut inte de största utsläpparna. Det finns andra länder som har betydligt mer att göra, men för att kunna hävda detta med emfas måste man ha sopat rent framför egen dörr och sett till att man själv inte är en del av alla de där små bäckarna.

Kristdemokraterna pratar utifrån en position där man alltså har ökat Sveriges utsläpp. Man står här och försöker få det att låta som att man bryr sig om klimat och miljö, men det ser vi ju inte i politiken, även om jag uppskattar att Hans Eklind verkar ha ett personligt engagemang.

För att vi ska få ned utsläppen har vi stora internationella överenskommelser, bland annat inom FN, samma FN som Kristdemokraterna nu har varit med och skurit ned anslagen till i stor utsträckning. UNDP har blivit nästan helt utan. Det är de som hjälper länder att uppfylla sina mål enligt Parisavtalet.

Man kan absolut stå här, och det ska vi göra. Vi kan samarbeta om att inte handla från Putins Ryssland. Det borde vi ha slutat göra för länge sedan. I stället kan vi ha ett gemensamt europeiskt samarbete också om saker som är svåra. Men att skära ned på FN och sedan säga att det är konstigt att vi inte når klimatmålen och att andra borde göra mer tycker jag klingar falskt.

Anf. 39 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Det är flera av kollegorna här inne som har tagit upp frågan. Man ser dem överallt. De är glada och unga. Deras ögon lyser. De tar studenten i dagarna.

Jag ska inte använda hela min tid här till att bli nostalgisk – bara lite. Det var exakt 40 år sedan jag tog studenten i Östersund. Det var på det glada 80-talet. Jag minns vad skönt det var att lämna skolan bakom sig och springa in i vuxenlivet, även om man inte hade någon som helst idé om vad det skulle handla om. Man tyckte kanske att man var ganska vuxen redan.

Det fanns ändå en optimism och en framtidstro bland de generationerna som jag dessvärre konstaterar att alla studenter som tar studenten i dag inte känner. Det kanske inte är så konstigt med år av flyktingkris, pandemi, krig i vårt närområde, hög inflation och mycket, mycket annat.

Dagens unga har växt upp med olika kriser som vi på olika sätt har fått hantera, här inne och på andra håll i Europa. Det här påminner mig om någonting väldigt viktigt, herr talman, och det är att kriser inte får skymma sikten för det som kommer längre fram.

Det är naturligtvis varje regerings och riksdags uppgift att kunna hantera kriser. Det har vi gjort här inne tillsammans. Under förra mandatperioden var det pandemin som vi samarbetade om.

Ett läge med både hög inflation och en orolig och turbulent omvärld ska man naturligtvis hantera, men samtidigt måste man ha blicken fäst längre fram.

När jag går till jobbet på morgnarna, herr talman, är det de unga som jag har för ögonen. Sverige ska också vara bättre om 10, 15 och 20 år, och alla som tar studenten ska ändå få känna framtidstro.

Herr talman! Sällan har det varit mer angeläget att diskutera och debattera riktlinjerna, riktningen, för den ekonomiska politiken framåt, vilket vi gör här i dag. Riksdagen hade samma debatt för ett år sedan, och man kan konstatera att det har hänt en hel del sedan dess.

Då var vi några månader in i Trumps tullkrig, och sedan dess har mycket hänt. Kriget i Mellanöstern påverkar naturligtvis alla människor i det området, men det påverkar också i väldigt stor utsträckning den globala ekonomin. Alldeles särskilt påverkas länder som har en energimix av mycket olja och gas.

Även länder som Sverige påverkas, även om vi klarar oss bättre än många andra på grund av att vi har betydligt mer fossilfri energi. Vi påverkas indirekt genom högre priser och ökade kostnader.

Herr talman! Det har varit många oförutsägheter det senaste året. Det har varit oförutsägbart ledarskap, inte bara i USA utan också i andra länder, något som jag framförde när jag var i Washington i april.

Det här oförutsägbara ledarskapet kommer med en kostnad. Det kommer med en kostnad för länder, allra mest de fattigaste. Men det kommer också med en kostnad för medborgare i de nordiska länderna och i de europeiska länderna. Osäkerheten skapar högre arbetslöshet, försiktighet med investeringar och såklart nu också ökade priser.

Vi jobbar efter en tydlig plan, herr talman. Vi började redan för snart fyra år sedan när vi skulle lägga fram den första budgeten. Då fick jag ganska mycket kritik för att den var försiktig och återhållsam. Men för oss och för mig var det väldigt viktigt att vi pressade ned inflationen.

Den höga inflationen var det allra största problemet för de flesta svenskar och svenska företag. Priserna skenade och fortsatte att göra det. Bolånekostnaderna drabbade självklart allra mest dem med små inkomster. Men även för medelinkomsttagare som hade ett högt bolån var detta mycket kännbart.

Att arbeta med den planen, att pressa ned inflationen, och sedan nu också ta stegen vidare är både att underlätta för människor i en svår situation och att bygga långsiktigt.

Allt det här sammanfaller, herr talman. Lågkonjunkturen beror på en låg inhemsk efterfrågan. Vi vill se en högre konsumtion. Man kan förstå att många är oroliga på grund av det som händer. Vi gör det vi kan, vi fyra partier, för att skapa trygghet.

En ökad efterfrågan i ekonomin handlar ju om att fler svenskar handlar, att fler svenskar lämnar in cykeln på lagning, om man inte gör det själv, att fler svenskar köper bulle och kaffe och att fler kanske åker på en resa här i Sverige. När fler handlar kommer ekonomin igång, och många av de små företagen får också en ökad efterfrågan.

Det här är vad vi gör på den korta sikten. I årets budget sänkte vi förskoleavgiften och halverade matmomsen. Vi sänker skatt på arbete igen för tredje året i rad och gör samma sak på pensioner.

Dessutom har vi sänkt skatten för den som har ett ISK, som numera är väldigt populärt ute i Europa. Jag ska faktiskt åka till Polen på fredag och prata med den polske ministern. Där har man infört ISK. Svenskar, från vänster till höger, vare sig de bor högt upp i norr eller långt ned i söder, inte bara sparar, utan de investerar och får en del av avkastningen. Samtidigt kommer kapitalet ut på marknaden.

Det här är några exempel på det vi gjort, tillsammans med många andra exempel, som mina kollegor från Tidöpartierna har nämnt innan.

Vi jobbar framåt. Den plan som jag har för mina ögon varje dag handlar egentligen om några olika delar. Det handlar först och främst om att fortsätta att värna de offentliga finanserna.

Sverige står urstarkt i internationella sammanhang. Vi har en låg statsskuld. Vi behöver nu tillsammans rusta och bygga ett försvar. Vi som regering har bestämt oss för att ha en konjunkturpolitik som får fart på ekonomin och som ska bryta lågkonjunkturen, och då har vi möjlighet att göra det.

En annan väldigt viktig del är självklart jobbpolitiken. Det handlar om att stärka företagandet. Det gäller såväl stora företag som mindre företag. Vi ser till att de stora företagen steg för steg får bättre förutsättningar, med FoU-avdrag och med expertskatt.

Det handlar också om att infrastrukturen blir mycket bättre. Både järnvägar och vägar börjar rustas och byggas åren framöver. Det påverkar företagen, och det påverkar hushållen i stor utsträckning.

Vi ser som sagt att många mindre företag har haft det tufft. Det är en av orsakerna till att vi nu har en expansiv budget så att ekonomin kan komma igång.

Det handlar även om att bryta lågkonjunkturen, vilket är det absolut viktigaste just nu. Gör vi det kan vi också se en helt annan vändning på arbetslösheten och på konjunkturläget. Det är viktigt för svensk ekonomi men också för svenskarnas ekonomi.

En annan viktig del på lång sikt, inte bara några månader framåt, är de offentliga investeringar som Sverige nu gör. Det är 6 procent av bnp läggs på offentliga investeringar. Det är enorma summor som vi nu lägger på infrastrukturen, rättsväsendet och försvaret. Det är inte några isolerade händelser. Inom dessa

områden kommer många att jobba, bygga och drifta. Det här skapar möjligheter.

Försvarsindustrin skapar möjligheter. Jag besökte Saab i Karlskoga, där en kvinna som tidigare jobbat i förskolan nu jobbade med att sätta ihop den materiel som behövs i länder som ska försvara sig eller som befinner sig i krig.

Det sker mycket. De här pengarna gör på olika sätt mycket för svenska jobb. Det vill vi fortsätta med. Det handlar om investeringar, att underlätta för företagen och att hålla ordning och reda på ekonomin så att man finansierar de permanenta reformer som man vill göra under nästkommande mandatperiod. Det handlar såklart också om den tredje delen: att ansträngning ska löna sig bättre.

Det kommande valet, herr talman, är en folkomröstning om högre eller lägre skatter. Det är en folkomröstning om huruvida man ska fortsätta – och vill fortsätta – att stärka arbetslinjen eller om man ska urgröpa den.

Flera partier här inne har röstat nej till den bidragsreform som vi har lagt fram. Det är en viktig reform, med kvalificering till välfärden, med bidragstak och med aktivitetskrav. De tre delarna tillsammans är grundfundamentet för en arbetslinje.

Det är bara genom att stärka arbetslinjen, tillsammans med en näringslivspolitik som gör att företag vill växa och stanna här, som vår svenska ekonomi kan växa. De här delarna är alltså en förutsättning.

Att det nu finns partier som vill höja skatter men absolut inte vill berätta om det må så vara. Jag tror att svenska folket vet ungefär vilka partier som är rädda om deras skattepengar och vilka partier som gärna höjer skatten så fort man ska lösa ett problem.

Herr talman! Sverige har en god position, men vi har precis som många andra länder ett tufft läge. Den här regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna vill varje dag göra allt vi kan för att se till att svenska folket skyddas från de värsta smällarna. Vi kommer aldrig att kunna kompensera för alla utmaningar och alla problem, men vi har styrkan och möjligheten att underlätta. När detta dessutom sammanfaller med att vi nu ser till att återhämtningen får fortsätta – den har ju pågått ett tag nu – och att lågkonjunkturen verkligen bryts ska vi självklart göra det.

Jag uppfattar att de allra flesta partier här i Sveriges riksdag säger ja till väldigt många av de saker som riksdagen i dag ska besluta om.

Avslutningsvis vill jag tacka för de här fyra åren; detta är ju slutet av mandatperioden. Jag vill tacka riksdagen – både talmanskansliet och finansutskottets kansli – för ett fantastiskt arbete. Tack också till alla ledamöter i alla åtta partier. Det här är en fantastisk plats, och det är ju härifrån finansmakten faktiskt utgår. Jag hoppas att vi alla kan få några dagars, eller veckors, vila.

Från djupet av mitt hjärta vill jag alldeles särskilt tacka för det stöd som vi tillsammans gör och ger till Ukraina! Det är så viktigt – enormt viktigt – att vi tillsammans står upp i svåra tider. Ukrainarna märker det,

och ni vet att det gör skillnad varje dag i kampen för europeisk frihet. Tack för detta!

Jag hoppas att jag inte glömde att tacka någon nu. (Applåder)

Anf. 40 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tacka finansministern, som återkommande under hela mandatperioden har kommit hit och debatterat den ekonomiska politiken med oss. Det är väldigt uppskattat, och även om vi tycker olika om mycket tycker vi faktiskt också lika om mycket. Det gäller inte minst stödet till Ukraina men också andra saker. Detta ger Sverige en styrka i till exempel försvarsutbyggnaden.

Nu närmar vi oss dock ett bokslut över regeringens politik, och jag måste säga att jag är lite förvånad över att en moderatledd regering har tillåtit att utvecklingen har gått åt det håll som vi har sett. Jag pratar naturligtvis inte om de skattesänkningar för rika som vi har sett, för det är ju klassisk moderat- och högerpolitik – trots att den inte har visat sig fungera.

Jag skulle vilja fråga finansministern hur man har kunnat svika de svenska företagen. Vi hörde i finansministerns anförande att det kanske inte är så man själv ser på det, men vi kan ju läsa om detta i tidningarna varje dag, och vi som träffar företag vet att stoppet för den gröna omställningen i industrin verkligen har varit till nackdel för Sverige.

Jag skulle därför vilja fråga hur det kommer sig att finansministern och den här regeringen har slagit dövörat till när Svenskt Näringsliv larmat om att politiken riskerar svensk konkurrenskraft. Nu senast handlade det om elfordon, när fossilskatteerna sänks ytterligare. Hur kunde Moderaterna svika företagen mitt i omställningen?

Anf. 41 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Janine Alm Ericson, för frågorna! Om du gör en opinionsmätning bland just företagare i Sverige kommer vi nog lite högre än Miljöpartiet – och inte så lite heller.

Jag ska svara på frågan. De här fyra åren har vi som jag sa bekämpat inflationen, och vi har nu när den är bekämpad sett till att göra långsiktigt viktiga investeringar som näringslivet under många år har ropat efter. Det handlar om historiska infrastruktursatsningar och om satsningar på att göra Sverige tryggare och säkrare.

Som ledamoten vet har vi de senaste åren fördubblat försvarsanslagen, och vi har sett till att vi nu får ett bättre energisystem. När det gäller trygghetsfrågorna generellt har vi tagit tag i dessa på ett sätt som aldrig har gjorts av någon annan, och det är väldigt viktigt för företagen.

Under dessa fyra år har jag haft många samtal med både småföretagare och stora företagsledare om vad som behövs i Sverige för att landet ska vara konkurrenskraftigt. Man kan säga att det finns några saker som fungerar väl. Det är innovationskraften – vi ses ju som ett av de mest innovativa länderna i EU och till

och med i världen. Vi har nu skattenivåer som är rimliga, även om jag gärna vill ha lägre skatter. Ett exempel är bolagsskatten.

Vi har väldigt många goda förutsättningar. Vi har stark forskning och utveckling, och vi har som jag sa ett energisystem som vi nu bygger ut. Allt detta är förutsättningar för långsiktighet.

När det gäller de mindre företagen som jag var med och kämpade för i opposition under pandemin har många haft en tuff resa under de här åren. Det är därför det är så viktigt för mig att bryta lågkonjunkturen. Det är viktigt för mig att hushåll och människor vågar satsa framåt, för även om många har det tufft är det också många som nu har ett sparande. När de börjar handla av småföretagen, ringer efter elektriker, gör en liten resa i Sverige eller vad de nu gör skapas en ökad efterfrågan och verksamheterna kan fortsätta. Allt detta är ett hjul som går runt.

Nu tog talartiden slut, så jag fortsätter senare.

Anf. 42 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Vi är överens i frågan om att lågkonjunkturen behövs brytas. Det är det som behövs för att bygga Sverige starkare framåt och för att fler ska ha ett jobb att gå till, och vi ser ju att den gröna industriomställningen är en väldigt viktig del där. En diskussion pågår också på europeisk nivå om att vi gemensamt behöver stärka Europa, och vi vill se hur Sverige kan göra sitt allra bästa där.

Det är faktiskt väldigt tråkigt att se hur mycket som var på rull och hur mycket som sedan backade när den här regeringen tillträdde och inte fortsatte den politik för omställning som förra regeringen lade fast. Det hade ju varit väldigt enkelt.

Jag konstaterar precis som finansministern att vi har goda förutsättningar i Sverige – och det är dessa vi behöver fortsätta att använda oss av – men förutom stoppet för den gröna omställningen i industrin vittnar ju företag om en svårighet att få kompetens. Det spelar ingen roll om det är stora företag eller små företag, för det är en ständig fråga.

Vi har ändå ett bra läge i Sverige. Vi har många som vill utbilda sig och vara med och bidra, men vi har tyvärr också en regering som slänger ut arbetskraft som vi så väldigt väl skulle behöva. Nu har man kommit med någonting mot tonårsutvisningarna, men jag vet inte om man kan säga att det blir bättre när människor måste lämna Sverige när de är 21. De har vuxit upp här och utbildat sig och skulle kunna vara en del av den svenska framgångssagan så småningom.

Samtidigt vet vi att det svenska barnafödandet minskar. Vi kommer att få färre arbetande i framtiden. Hur tänker sig Moderaterna att den här ekvationen ska gå ihop när man kastar ut fullt arbetsföra människor och samtidigt inte kan leverera kompetens till industrin?

Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Svaret på den sista frågan är att vi behöver en välfungerande arbetskraftsinvandring. Det är det väl ingen som helst tvekan om, och det är vi ju överens om. Det betyder att vi tillsammans med en låg och reglerad invandring ska ha en öppen, bra och konkurrenskraftig arbetskraftsinvandring.

Gällande det som Janine Alm Ericson lyfter upp när det gäller tonåringar vill jag bara säga att det där var en gammal lagstiftning från en tid när jag inte satt i regeringen utan andra gjorde det, men vi ser nu till att ändra detta, eftersom ansträngning ska löna sig.

Jag ser att ledamoten skakar på huvudet, men jo, vi täpper till ett hål som uppstod. Men vi släpper det lite.

Jag vill bara ta reda på vad det är som Janine Alm Ericson vill gå tillbaka till när det gäller klimatpolitiken. Är det den höjda reduktionsplikten? Det var väldigt dyrt för många företagare i Sverige tidigare. En elbilspremie finns nu för dem som bor på landsbygd och i glesbygd, och när det gäller lastbilar och lättare lastbilar har vi ju en satsning på det.

Det är alltså inte så att den här regeringen inte gör saker, så vad vill man då gå tillbaka till? Borde vi ha gjort stora satsningar på Northvolt? Vad är det vi gör i vår politik som hindrar den gröna omställningen?

Jag delar helt bilden att diskussionen i EU har fått slagsida. Många, till exempel Volvo, anpassar sig och ligger längst fram, och sedan dras mattan på många sätt undan. Där för vi diskussioner med både Volvo och kommissionen för att hitta en balans. Sverige är ju inte det enda landet i EU som har fordonstillverkning, utan det har många andra länder också. Detta drar därför åt olika håll, och det är olyckligt när man inte får veta de långsiktiga spelreglerna.

I grund och botten är Sverige ett fantastiskt land. Vi ligger i framkant på det här området – företag gör det, politiken gör det och svenska hushåll gör det. Jag tänker alltså inte att vi har något att skämmas för på just den punkten, men däremot ska vi självklart fortsätta se till att Sverige är ett land som drar till sig investeringar – även gröna.

Anf. 44 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag vill också passa på att tacka finansministern för att vi till slut – äntligen – får Jas 39 Gripen till Ukraina och tillsammans kan hjälpa Ukraina i deras kamp för hela Europas frihet. Vi borde visserligen fördubbla budgetramen för Ukraina, men jag vill ändå säga: Stort tack för den insatsen!

Jag ska också passa på att ställa två frågor till Elisabeth Svantesson.

Den ena är mer allmän. Jag läste i DN att finansministern är osäker på om Sverige är i kris. Därför frågar jag: Är det inte kris när vi har en halv miljon arbetslösa, ett rekordstort antal konkurser och en tillväxt och återhämtning som aldrig kommer? Prognoserna revideras ju. Är det inte trots allt en kris? Men det kanske förklarar varför man bara lägger 65 kronor per arbetslös i den extra ändringsbudgeten – och för övrigt bara

100 miljoner kronor på att förstärka den elbilsbonus som det pratas om, som bara några få personer får. Det är min första fråga.

Min andra fråga är mer specifik. Med er politik, Elisabeth Svantesson – eller jag kanske borde säga SD:s politik, som ni tillåter – kommer hundratals, sannolikt till och med tusentals, människor som arbetar, betalar skatt och gör rätt för sig att utvisas. Varför finns inte kostnaden för det med i er budget? Det talas ju om hundratusentals kronor, eller åtminstone tiotusentals, för att nyrekrytera – och framför allt blir det väldigt mycket pengar i förlorade skatteintäkter när man utvisar hårt arbetande människor *en masse*.

Detta är ju en miljardnota för er utvisningspolitik som över huvud taget inte tas upp i er budget. Borde inte detta vara med som en kostnad om man är seriös med statsfinanserna?

Anf. 45 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Martin Ådahl, som jag ändå vet är en hyfsat duktig ekonom, vet hur man redovisar och vad man redovisar i en budget. Därför släpper jag den frågan, för svaret är alldeles självklart.

Det är inte så att Sverige inte har arbetskraftsinvandring. Vi ska ha arbetskraftsinvandring, för vi kommer att behöva det. Den ska vara reglerad och fylla den funktion den ska fylla, och självklart kommer vi hela tiden att på olika sätt följa upp detta gentemot företaget och arbetsgivare så att vi får rätt balans.

Jag kommer dock aldrig att, som Martin Ådahl, försvara att människor kom hit och tjänade 13 000 kronor i månaden – att människor blev utnyttjade och hamnade i skuggsamhället. Det var det som var det stora problemet. Sedan kan man alltid diskutera exakta lönenivåer, men 13 000 kronor i månaden är att kasta människor från andra länder åt vargarna. Så var det, hur liberal man än tycker att man är eller hur ansvarsstagande Martin Ådahl än tycker att han är.

Den andra frågan var om vi befinner oss i en kris. Vi är i en lågkonjunktur, och vi har en energikris i världen. Oavsett om Sverige befinner sig i kris eller inte ligger mitt fokus på att bryta lågkonjunkturen och se till att återhämtningen – för även om Martin Ådahl inte visste det har vi en återhämtning – får fortsätta. Mitt fokus ligger på att se till att fler människor kommer i arbete och att konjunkturen vänder.

Att vi använder styrkan i ekonomin som vi nu gör, det vill säga genom stora investeringar, kommer såklart att leda till fler jobb framöver. Den bidragsreform som nu har sjösatts kommer också att spela roll, och skattesänkningarna – jag har alltså sänkt skatten tre år i rad för människor som arbetar – spelar roll. Det spelar roll att vi sänker kostnaderna för att anställa unga, och så vidare.

Vi är i en tuff situation; Martin Ådahl kan kalla det en kris eller inte. Politiken ska inriktas på de problem vi ser, och de problem vi ser är att lågkonjunkturen är utdragen på grund av det som händer i Iran och på grund av ett mycket oförutsägbart ledarskap i världen.

Sverige klarar sig bättre än de allra flesta länder, även om Martin Ådahl och andra här i lokalen inte vill tillstå det. Det gör vi, men jag är inte nöjd med det. Fler ska komma i arbete, och fler jobb ska komma till och växa i Sverige.

Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Vi börjar med det här med kostnaderna för att ni utvisar människor som jobbar och betalar skatt, Elisabeth Svantesson.

Det handlar om hårt arbetande människor. Det är en stor mänsklig kostnad för dem och deras familjer, helt i onödan, men det är också någonting som måste finnas med i budgeten. Kommunerna får kostnader enligt finansieringsprincipen när ni skapar kostnader för Sverige och statsfinanserna. Att bara ignorera detta och låtsas att det inte händer någonting när man utvisar skattebetalare tycker jag är helt oseriöst.

Apropå att man försöker bolla vidare detta och säga att vi skulle vara nöjda med löner på 13 000: Vi vill ha kollektivavtalade löner för alla som jobbar i Sverige, enligt den svenska modellen. Vi vill inte ha några hittepålöner från finansminister Svantesson, från Åkeson, från Johan Forssell eller från någon annan. Ska det vara så svårt? Arbetsmarknadens parter sätter lönerna, och de som kommer hit ska ha samma löner som alla andra.

I stället ska ni utvisa personer som har dessa kollektivavtalsenliga löner *en masse*. Det är människor som jobbar i Sverige och betalar skatt. Hur kan det vara arbetslinjen? Kan vi inte bara enas om att vi borde sätta stopp för det här vansinnet? Vi ska självklart ha en ordnad migrationspolitik och en ordnad arbetskraftsinvandring, men det här är fel.

När det gäller om det är kris eller inte blir det bara otydligare för varje gång. Vi har krispaketet, men det är inte för att det är kris utan för att vi har en väldigt lång lågkonjunktur – som mest bara finns i Sverige, under Tidöregeringen, och som bara fortsätter och fortsätter. Återhämtningen kommer aldrig riktig. Hur ska vi ha det? Det är inte att undra på att det inte blir någon riktig krispolitik, att det bara satsas 65 kronor per arbetslös och att det inte kommer någon satsning på att bli kvitt fossilberoendet och få fram jobben. Från finansministerns sida är man nämligen inte ens klar över om det är kris eller inte. Hur är det egentligen?

Nog är det kris, alltid, med en halv miljon arbetslösa.

Anf. 47 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Den krisen tänker Martin Ådahl alltså lösa genom att välja Magdalena Andersson till statsminister – hon som höjde 46 skatter under två tidigare mandatperioder. Den krisen verkar Martin Ådahl alltså vilja lösa med att samarbeta med Nooshi Dadgostar, för vem vet – hon kan ju bli finansminister. Den krisen tänker Martin Ådahl alltså lösa på vänstersidan, med Sveriges absolut rödaste och mest vänstervridna regering någonsin. Det är ju ett faktum; det hölls en

pressträff här alldeles nyss. Det är helt *fine* för mig, men min poäng är: Lura inte svenska folket!

När det gäller Centerpartiets politik tycker jag – på tal om att ha en ordnad migrationspolitik – att man ska ha en ordnad politik som hänger ihop, som löser problemet här och nu och som tänker långsiktigt. Man ska ha en politik som gör det bästa för Sverige här och nu och det bästa för Sverige på lång sikt, vare sig det gäller kompetensförsörjning, skatter eller att se till att välfärden kan få de resurser den behöver genom att ekonomin växer.

Man kan säga vad man vill, men Sverige står stabil. Det är ett tufft läge – du kan kalla det en kris, Martin Ådahl – där det är lågkonjunktur. Det är ett tufft läge, men vi har bättre förutsättningar än många andra länder. Det är också därför IMF och kommissionen prognostiserar att vi kommer att ha en av de bästa tillväxttakterna under det här året.

Blir det så? Ja, jag tror det, men det hänger också på vilken politik som vinner i höst. På andra sidan finns det inte fyra partier som vill underlätta för svenska företag genom att till exempel sänka kostnaderna för att anställa och sänka bolagsskatten. Den som vill kan dock få en borgerlig politik där det är ordning och reda, där vi använder varje skattekrona på bästa sätt och där vi kan prioritera bland alla utgifter.

Jag har verkligen inte gjort allt perfekt, Martin Ådahl – absolut inte – men något jag har gjort är att ha svenskarnas och Sveriges ekonomi för ögonen. Jag har prioriterat att sänka skatter och lägga en bra grund för framtiden.

(Applåder)

(MARTIN ÅDAHL (C): Nog kan vi bättre än så här.)

Anf. 48 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i finansministerns beskrivning av läget de senaste åren. Det har varit otroligt oförutsägbart. Ibland reducerar vi lite grann det där till att det bara skulle handla om Donald Trump, men det gör det inte. Även den geopolitiska situationen i världen påverkar oss. Men Donald Trump och hans högernationalism har gjort världen både farligare och fattigare. Det påverkar ett exportberoende land som Sverige.

Nu närmar vi oss slutet på mandatperioden. Då är det rimligt att summera lite grann. Sverige är ett land som i stor utsträckning påverkas av händelser i omvärlden. Så har det varit även den här perioden.

Men Sverige har också underpresterat. Vi har inte fått igång tillväxten på det sätt som jag tror att finansministern ville. Vi har fastnat i den här långa lågkonjunkturen och inte kommit iväg. Vi har haft sämre tillväxt än många andra europeiska länder. Vi har haft sämre tillväxt än vi haft historiskt sett, även när vi tidigare har hanterat svåra frågor. Vi har nu en arbetslöshet på 500 000. Det är en ökning med nästan 100 000. Det här facit blir såklart jobbigt för en regering att hantera.

Det var ändå bra att finansministern lyfte upp att hon tycker att en av de viktigaste frågorna för framtiden är att värna de offentliga finanserna. Jag vill ställa en fråga om det.

I år beräknas vårt underskott bli 200 miljarder. Förra året var det 100 miljarder. Riksgälden räknar med 200 miljarder nästa år. En del av det handlar om försvarsutbyggnaden, som vi är överens om, men det gäller inte hela summan.

Jag ser att många partier nu presenterar enorma vallöften. Det är vallöfte på vallöfte. Vore det inte bra om regeringen presenterade en uppdaterad prognos för de offentliga finanserna? Förra gången ni presenterade en prognos var innan vi justerade ned tillväxten och justerade upp arbetslösheten. Om ni skulle göra det skulle det politiska systemet ändå kunna utgå från den verklighet som vi har i Sverige i år och de kommande åren.

Anf. 49 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det korta svaret är att vi såklart är transparenta med läget. Vi har ett mycket tydligt och transparent arbete när det gäller prognosverksamheten men också de offentliga finanserna. Det kommer att presenteras senast i augusti.

När världens länder, även Sverige, nu skriver ned tillväxtnivåerna står vi som sagt starka. Vi kan göra de här satsningarna. Det är också därför vi kommer att ha högre tillväxt än flera andra länder. Det handlar om alltifrån offentliga investeringar till satsningar på och stöttning av hårt arbetande människor. Det är helt tydligt och klart.

Mikael Damberg sade att jag nog hade önskat högre tillväxt. Jag hoppas verkligen att alla i det här rummet hade önskat det. Jag vill vara tydlig: Jag vill att det ska gå bra för Sverige. Vi må ha delvis olika politiska metoder, men det finns en vilja och en ambition att Sverige ska bli ett rikare, tryggare och starkare land.

Vi vill att fler svenskar ska ha ett jobb att gå till, vare sig man blivit arbetslös under den här lågkonjunkturen eller för länge sedan. Fler ska ha det där jobbet. Därför jobbar vi med skattesänkningar, med yrkeshögskola, med bidragstak och så vidare och ser till att göra det vi kan för att svensk ekonomi ska hålla tempo.

Vi påverkas, precis som Mikael Damberg säger, väldigt mycket av det som händer i omvärlden. Tyskland hade alltså tre år med nolltillväxt. De drabbas och är just nu otroligt hårt utsatta. Italien och Frankrike har skuldnivåer som är helt bisarra och får betala otroligt mycket pengar för räntekostnaderna. Det behöver vi inte göra.

Jag är säker på att vi steg för steg kommer att komma igenom detta. Fler kommer att kunna gå tillbaka till jobbet. Vi ser redan att den strukturella arbetslösheten viker nedåt, för första gången på 20 år. Men det är såklart bara början.

Steg för steg gör vi det som krävs. Det tar tid, men det sker ett skifte nu.

Anf. 50 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Min beskrivning av att jag tror att finansministern hade önskat högre tillväxt var ett sätt att inte politisera den frågan. Jag tror verkligen att finansministern hade velat ha det. Men resultatet kan inte imponera, eftersom Sverige har haft sämre tillväxt än de andra europeiska länderna. Vi har haft sämre utveckling när det gäller arbetslöshet än euroländerna. Hade vi haft samma utveckling som euroländerna när det gäller arbetslöshet hade 100 000 fler gått till jobbet i dag.

Det måste vi kunna utvärdera i en valrörelse. Det betyder nämligen att en del av den politik som har bedrivits inte har lett till resultat. Och det kostar på för Sverige, men det kostar också på för svenska hushåll. Det är ju en del av valdebatten.

Jag tror att vi behöver komma till rätta med den ekonomiska situationen när det gäller underskott. Det borde bekymra alla i den här kammaren att Sverige har hamnat i ett läge med väldigt stora underskott. Den senaste prognosen är att vi närmar oss minus 3 procent, som enligt EU:s regler är gränsen för hur stora underskott vi får ha. Nästa år närmar vi oss det övre intervallet för skuldankare, 39 procent. Det är allvar. Det sätter ju en gräns för alla partiers arbete de kommande åren.

Vi har idéer om hur man bekämpar arbetslösheten, så att man får in skatteintäkter. Vi har talat om att stoppa skatteslöseriet i välfärden, så att pengarna jobbar i klassrummet snarare än delas ut i vinster. Man kan jobba på en rad olika sätt för att öka reformutrymmet och få mer pengar för att göra viktiga investeringar.

Jag tror att det vore bra för hela den politiska debatten om Finansdepartementet nu, efter de här nedjusteringarna, kom ut med en prognos för de offentliga finanserna, så att vi vet hur stora underskotten blir i år och de nästkommande åren. Hur nära är vi egentligen de regler som vi har satt upp för den offentliga skulden? Det påverkar nämligen alla politiska partier.

Jag tror att det kanske också skulle påverka det faktum att partierna presenterar helt ofinansierade löften om än det ena, än det andra och än det tredje på enorma summor, vilket än så länge har präglat debatten. Det är lite verklighetsfrånvänt, kan jag tycka.
(Applåder)

Anf. 51 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag skulle också kunna applådera den sista delen av det Mikael Damberg sa. Jag har nämligen, under ganska lång tid nu, varit väldigt noga med att konstatera att åren framöver blir tuffa. De flesta av oss i den här kammaren har tillsammans bestämt oss för att bygga ett starkt försvar och satsa på infrastruktur och rättsväsen. De flesta här står bakom de satsningar vi gör. Det är också in-tecknat mer än vanligt under åren framöver, eftersom Sverige behöver det.

Jag har sagt att de reformer man gör permanent måste man också kunna finansiera permanent. Det

gäller alla åtta partier. Det gäller Socialdemokraterna, Moderaterna och alla andra. Och vi, Moderaterna, kommer att steg för steg berätta om vår finansiering. Jag upplever ibland att Socialdemokraterna gärna duckar när det gäller deras finansiering, eftersom det handlar om väldigt mycket skattehöjningar som de helst inte vill prata om.

Herr talman! Under de här åren har vi och jag omprioriterat ungefär 50 miljarder. Jag tror att det kommer att behövas en del omprioriteringar även framöver, men det kommer också att behövas annat. Det handlar bland annat om effektiviseringar. Det finns ett slöseri; pengar går åt till sådant de inte borde gå till.

När jag tillträdde det här jobbet tillsatte jag en produktivitetskommission. Syftet var att se vad vi behöver göra på olika håll i ekonomin för att få en högre produktivitet, som också är en viktig del av tillväxten. Det har vi jobbat med. En del är genomfört. Annat kommer att genomföras om vi får fortsätta.

På samma sätt behövs också en slöserikommission. Man behöver ändå begrunda och gå igenom statens alla verksamheter och gärna andra. Finns det saker som vi gör nu som vi faktiskt inte måste göra? Jag tror att svaret på det är ganska enkelt: Ja. Vi ska alltså se till att sluta med det som inte är nödvändigt och fortsätta med det som är allra viktigast.

Slutligen tackar jag för de här debatterna. Jag är glad att vara här och att få igenom en budget. Och jag ska inte säga något annat än att jag också uppskattar samarbetet, diskussionen och debatten.

Jag önskar er alla trevlig sommar.

Anf. 52 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Finansministern! Det är som sagt snart dags för sommarlov. För en del barn innebär det kanske resor, utflykter och härliga dagar. För barn till ensamstående mammor som kämpar i kostnadskrisen för att kunna ge trygghet och glädje till sina barn innebär sommarlovet kanske något annat.

Barn startar livet med helt olika förutsättningar. De som redan har det tufft nog vill ni nu göra det ännu tuffare för. Jag minns själv hur jag som liten fick ont i magen när föräldrarna bråkade om att pengarna inte räckte till.

I regeringens budgetförslag lyser jobbsatsningarna med sin frånvaro. I stället är det sänkt a-kassa och inga barnbidrag till fattiga barnfamiljer som är flaggskepp för att fler jobb ska komma till. Regeringens eget finanspolitiska råd har dock dömt ut den så kallade satsningen. Det gäller även centerpartisten Martin Ådahls favorit: halverade arbetsgivaravgifter för unga. Det går mest till matkedjorna och de som redan är anställda i dag, inte till unga arbetslösa helt enkelt.

Det är oerhört dyrt, och det kostar mycket. Det är väldigt billigt att låta fattiga barnfamiljer ha kvar sina barnbidrag.

Vänsterpartiet gör tvärtom och höjer barnbidragen och ser till att den som drabbas av arbetslöshet har råd med en god försäkring. Vi investerar i jobb och

sysselsättning framåt och satsar på dem som står långt från arbetsmarknaden.

Min fråga till finansministern blir: Varför anser regeringen att det är fattiga barnfamiljer som ska bekämpas och inte arbetslösheten i sig?

Anf. 53 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack Ida Gabrielsson för en något vriden fråga.

Låt mig upprepa det som jag sa tidigare. Jag tror att många här inne – jag och många andra, oavsett parti – har människor och svenskarna för ögonen när man gör det här jobbet. Vi har fått ett mandat och ett förtroende att göra detta utifrån våra övertygelser om hur det ska ske på bästa sätt.

Under de här åren har det varit hög inflation – inflationskris – och höga bolånekostnader. För de som bor i hyresrätt ligger den höga hyran där den ligger. Den har inte sänkts även om inflationen har dämpats. Många har haft det väldigt tufft.

Med det sagt är det den här regeringen som nu halverar matmomsen under ett år och nio månader. Det var vi som för första gången sedan 1997 höjde taket för när man kan få bostadsbidrag, vilket påverkar barnfamiljer allra mest. Om bara några veckor sänker vi förskoleavgiften. Vi har sänkt skatten för alla som jobbar, även hårt arbetande ensamstående föräldrar, som Ida Gabrielsson nämnde. De har fått en skattesänkning tre år i rad.

Listan kan göras längre. Allt det här har vi gjort för att stötta, särskilt under de första åren när inflationen var hög och priserna drog iväg. Jag träffade alltså inte matjättarna för att jag tyckte att det var allmänt trevligt att träffa dem utan för att jag var förbannad. Vi såg också skillnad i prisökningarna efter det. Det kanske inte var min förtjänst – det spelar ingen roll – men det hände i alla fall. Allt detta har jag gjort med barnen för ögonen.

Slutligen kan jag bara säga att en bra skolgång är en absolut förutsättning för alla barn. Jag ska säga några meningar till om det i mitt andra replikskifte.

Anf. 54 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Jag fick inte något svar på varför vanliga löntagare ska bli glada när de fattiga blir ännu fattigare.

Jag skulle kunna ställa mig här och dra lite olika skämt som vanligt eller pressa finansministern. Det känns kanske lite som en förolämpning att jag i stället väljer att tacka Elisabeth Svantesson. Jag kom på att det kanske låter som att det redan är bestämt vem som ska vinna.

På riktigt skulle jag som person vilja tacka Elisabeth Svantesson, som jag tycker är en av de härligaste moderaterna, endast överträffad av ordföranden för finansutskottet, Edward Riedl – som person, men i politiken finns det övrigt att önska. Jag tycker att finansministern har deltagit aktivt i debatterna här i riksdagen och varit jämförelsevis saklig. Vi har haft olika

uppfattningar, och någon gång, för länge sedan, gjorde vi upp. Tack för ditt engagemang i valrörelsen, och hoppas att vi ses ute i valdebatten!

Eftersom det här blir min sista debatt vill jag också tacka kansliet och övriga utskottsvänner. Nu har Elisabeth Svantesson till och med fått Martin Ådahl att påstå att han gillar kollektivavtal. Vem vet vad som händer, kanske blir det en riktig vänsterpartist av honom.

Anf. 55 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman och Ida Gabrielsson! Jag säger bara att svensk skola är oerhört viktig som grund för alla barn, oavsett vad föräldrarna tjänar.

Tack, Ida Gabrielsson, för de varma orden! Det är fint när vi i riksdagen kan låra känna varandra över parti-gränserna. Det är bra att andra, utanför huset, förstår att vi, även om vi tycker olika och driver olika politik, är människor och kan ha relationer över parti-gränserna.

Jag tackar så jättemycket för de fina orden, och jag uppskattar att svensk politik blir roligare med dig, Ida Gabrielsson – det har jag sagt till dig personligen flera gånger – som har glimten i ögat och kan driva med oss alla på ett rätt skönt sätt. Nu kommer jag säkert att få några mejl av arga män, men jag tycker att det är väldigt roligt – du kan få mejlen efteråt. Tack så jättemycket och trevlig sommar!
(Applåder)

Anf. 56 ERIC WESTROTH (SD):

Herr talman! Mandatperioden börjar närma sig sitt slut, och det börjar bli dags för bokslut. När Sverigedemokraterna tillsammans med övriga Tidöpartier vann väljarnas förtroende i valet 2022 var inflationsnivån historiskt hög på nära 10 procent.

Anledningarna till detta var flera. Det fanns bland annat pandemirelaterade störningar i de globala leveranskedjorna, och när efterfrågan snabbt ökade uppstod flaskhalsar i såväl produktion som transporter. Ryssland hade under våren dessutom påbörjat sin fullskaliga invasion av Ukraina, vilket ledde till höga energi- och drivmedelspriser.

Sverige stod inför betydande utmaningar, men mitt i osäkerheten såg vi också resultat – resultat av målmedvetna reformer, politiskt ansvarstagande och en tydlig riktning för landet.

Trots att många hushåll fortfarande känner av de senaste årens ekonomiska prövningar och inflation, som slagit hårt, ser vi att utvecklingen har vänt. Inflationen har pressats tillbaka. Det är inte en slump utan resultatet av en ekonomisk politik som har satt stabilitet och ansvar före experiment och kortsiktiga utspel.

Visst hade vi önskat att återhämtningen gick ännu snabbare. Men Sverige är på väg framåt och rör sig i rätt riktning, och det är avgörande. Även om lågkonjunkturen har dragit ut på tiden står vi inte utan kompass. Regeringen och Sverigedemokraterna har ett tydligt fokus på att säkerställa en varaktig återhämtning av ekonomin för att bygga Sverige starkare och

därmed mer konkurrens- och motståndskraftigt. Vi ska fortsätta värna de offentliga finanserna, möjliggöra fler arbetstillfällen i Sverige och säkerställa att ansträngning lönar sig.

Herr talman! När vi nu summerar mandatperioden finns det en röd tråd i skattepolitiken: Det ska löna sig bättre att arbeta, att utbilda sig, att ta ansvar, att driva företag och att därmed ta ekonomiska risker. Därför har vi sänkt skatten för alla som arbetar, med särskilt fokus på låg- och medelinkomsttagare.

Det har gett en tvåbarnsfamilj ungefär 2 000 kronor mer i plånboken varje månad än före valet 2022. Vi har också sänkt skatten för pensionärer och för individer som går på sjuk- och aktivitetsersättning. Vi har även sänkt den högsta marginalskatten från 55 till drygt 52 procent. Det är ett steg mot en enkel och rättvis princip: hälften kvar. Den som arbetar mer, utbildar sig eller tar större ansvar ska också få behålla mer av frukterna av sitt arbete.

Vi har dessutom gjort det billigare att leva och verka utanför storstäderna. För den som bor i Stockholm är kanske bilen ett val, men för det stora flertalet ute i landet är bilen snarare en nödvändighet. Tack vare Sverigedemokraternas och regeringens förändrade reduktionsplikt och sänkta drivmedelsskatter betalar en familj som tankar sin bil i dag hundratals kronor mindre per tank än före valet 2022.

Vi lägger nu också fram en extra ändringsbudget där vi med tillstånd från EU-kommissionen tillfälligt ytterligare sänker skatten på bränsle med cirka 3 kronor per liter vid pump. De sänkta priserna på drivmedel stärker inte bara hushållens ekonomi utan även näringslivet, jordbruket, livsmedelsproduktionen, transportsektorn och svensk konkurrenskraft.

Sverigedemokraterna och regeringen har under mandatperioden också förstärkt avdraget för resor till och från arbetet för dem som saknar realistiska alternativ till bilen för att ta sig till jobbet. Vi tog också bort flygskatten, som den förra regeringen införde, som till stora delar var en ren landsbygdsskatt och som inte hade någon styrfunktion mot mer miljövänliga sätt att flyga.

För Sverige, som inte är ett land där allt ligger runt hörnet, är det viktigt med rimliga resepriser. Sverige är ett stort, avlångt och glesbefolkat land där transporter inte är en lyx utan en förutsättning för tillväxt, jobb och sammanhållning. Det är inte symbolpolitik. Det är verklig politik som gör skillnad på riktigt.

Vi har också gjort Sverige lite roligare och friare. Nyss halverade vi matmomsen från 12 till 6 procent. Det lämnar cirka 500 kronor kvar i plånboken varje månad för en tvåbarnsfamilj. Det är en viktig reform som stöttar hushållen när andra levnadsomkostnader stiger och som dessutom har en inflationsdämpande effekt.

Vi har även tagit bort malusbeskattningen på husbilar, detta för att undvika att beskattningen skulle kunna bli uppåt 50 000 kronor per år för en ny husbil.

Nu tar vi dessutom bort dansbandsmomsen, så att dansbandstillställningar betalar samma moms på 6 procent som andra konsert- och kulturevenemang.

Vidare har vi sänkt skatten på sparande genom investeringssparkontot. Svenskarna kan nu spara upp till 300 000 kronor skattefritt. Det handlar om att fler ska kunna bygga upp en ekonomisk trygghet, skapa en buffert och stå starkare i tuffa tider. Den möjligheten är viktigare i dag än på länge.

Herr talman! Vi har infört flera skatteförändringar för det svenska näringslivet. 3:12-regelverket har förenklats och förändrats, så att fler entreprenörer och företagare som arbetar hårt och tar ekonomiska risker får minskad administration och lägre skatt.

Vi har förlängt möjligheten för företag att erbjuda den så kallade expertskatten, för att underlätta rekryteringen av högkvalificerad arbetskraft från utlandet till Sverige. Även regelverket för avdrag för forskning och utveckling har förenklats och förbättrats.

Skogsägarna har fått en förenklad beskattning av ersättning för naturvård.

Svensk sjöfart behöver inte längre betala någon stämpelskatt för in-teckningar i skepp, och snart förbättrar vi tonnageskattesystemet, så att rederierna får bättre förutsättningar att flagga sina skepp i Sverige, vilket även är viktigt för Sverige av beredskapsskäl.

Den möjlighet som EU gav medlemsländerna att sänka alkoholskatten för små alkoholproducenter var länge oanvänd i Sverige. Det är först under denna regering som den har omsatts i praktisk politik, och nu har svenska småproducenter av alkohol bättre förutsättningar att kunna växa och utvecklas.

Herr talman! Det här är bara några exempel på vad denna regering lyckats åstadkomma i skatteväg. Men vi är inte nöjda, för uppgiften är inte avslutad. Svenska hushåll förtjänar en starkare ekonomi. Svenska företag förtjänar bättre villkor. Sverige förtjänar högre tillväxt, fler jobb och större framtidstro.

Vi kommer därför att fortsätta driva en politik som sätter arbete före bidrag, tillväxt före byråkrati och svenska intressen främst – för hushållens skull, för företagens skull och för Sveriges skull.

Jag vill yrka bifall till finansutskottets förslag i båda betänkandena i dess helhet.

Då detta sannolikt är min sista debatt denna mandatperiod vill jag avslutningsvis rikta ett varmt tack till talmannen och talmanskansliet för det professionella arbetet med att leda kammarens debatter.

Jag vill också tacka skatteutskottets fantastiska kansli med personal, för deras stora engagemang och stöd till oss ledamöter under mandatperioden.

Slutligen vill jag tacka mina kollegor i skatteutskottet. Vi har inte alltid samma uppfattningar, men vi har kunnat föra våra diskussioner med respekt och god ton. Det är värt att värna.

Med det vill jag önska alla en riktigt glad sommar. (Applåder)

Anf. 57 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag ska inledningsvis säga att den anmälda talartiden kan komma att överskridas med en liten del.

I egenskap av utskottets ordförande har jag haft förmånen att leda utskottets arbete i fyra år, och jag vill börja med ett tack. Jag vill tacka alla utskottets ledamöter för den goda samtalstonen och det goda samarbetet trots de stora, inte minst ideologiska, skillnader som finns i utskottet.

Jag vill också rikta mig till skatteutskottets kansli och dem som arbetar där för deras professionalism och tjänstvillighet. Verkligen tack! Det är de som gör att vi kan leverera bra produkter, men de ser också till att vi klarar av att fatta, oftast, kloka och väl genomtänkta beslut.

Herr talman! Arbetarsonen från Älvkarleby, Stig Dagerman, skrev en gång en rad som jag har funderat mycket över. Han formulerade frågan: ”Kan vi bli för många som vet vad frihet är?”

För Stig Dagerman var friheten aldrig något man äger ensam. Friheten är en börda och en gåva på samma gång, något tungt som ska bäras och som ingen människa orkar bära alldeles ensam. Den som redan är fri och trygg har ett ansvar att hjälpa till att bära också den andres frihet. Det är en djupt ideologisk tanke.

Herr talman! Det här är, påstår jag, raka motsatsen till regeringens ekonomiska politik som vi i dag ska göra bokslut över. Efter fyra år med en moderatledd regering med aktivt stöd från Sverigedemokraterna är det här den sista vårproposition regeringen lägger fram. Fyra år har nu gått sedan Tidöavtalet undertecknades. Nu är det dags att summera.

Herr talman! När regeringen vill beskriva sin regeringsperiod är det en berättelse om ett Sverige som är på rätt väg. Den talar om den lägsta skattekvoten sedan 1975 och om en vanlig familj som efter fyra år påstås ha fått 5 000 kronor mer i plånboken av de många jobbskatteavdragen.

Men det är också en berättelse som på goda grunder kan ifrågasättas. Under den moderatledda regeringens tid har fokus varit på stora skattesänkningar för i huvudsak människor som redan har det gott ställt. Under tiden har något annat växt fram.

När Socialdemokraterna 2014 tog över efter den förra moderatledda regeringen var den offentliga skulden 46 procent. När Socialdemokraterna lämnade regeringsmakten efter valet 2022 var den 34 procent. Den här mandatperioden har regeringen lånat hundratal miljarder för att genomföra stora skattesänkningar, och nu ser vi hur statsskulden stiger igen. I år beräknas den nå 37 procent och nästa år 39 procent.

Regeringen har dessutom lånat nästan 200 000 kronor per minut och lämnar nu efter sig ett enormt hål i svensk ekonomi. Samtidigt fortsätter skuldberget hos Kronofogden att öka månad för månad, hushåll för hushåll.

Bakom alla dessa siffror finns enskilda människor. Det här är människor som lever med oron att inte veta hur man ska få ihop till månadens räkningar, oron

över att inte kunna ge barnen möjlighet att följa med på klassresan och oron över att behöva välja mellan medicin och mat. Det är den här debatten handlar om och om hur de drabbas av regeringens politik.

Herr talman! En budget är med andra ord inte bara siffror. Den är också ett moraliskt dokument, kanske det ärligaste av självporträtt som en regering någonsin målar. I sifferexercisen går det inte att gömma sig bakom vackra ord. Där framgår det svart på vitt vem man tycker är värd att satsa på och vem som ska stå tillbaka.

Fyra år av den moderatledda regeringens politik, understödd av Sverigedemokraterna, tecknar ett tydligt mönster: mer åt dem som redan har. Regeringen vill gärna beskriva sina stora skattesänkningar som en frihetsreform. Lägre skatt är frihet. Pengarna är dina. Behåll mer av dem själv! Men så enkelt är det inte.

Man kan å ena sidan se på friheten *från* någonting: frihet från tvång, frihet från staten, frihet från pekpin-nar och att lämnas i fred. Det är en frihet som i grunden bara kräver att andra håller sig borta.

Å andra sidan, herr talman, finns friheten till något: friheten att kunna ge liv åt sina innersta drömmar och längtan, friheten att utbilda sig fastän föräldrarna inte är rika och friheten att bli frisk fastän plånboken är tunn.

Här går en tydlig skiljelinje i svensk politik. Regeringens frihetssyn är av den första sorten. Staten ska dra sig tillbaka. Skatten ska sänkas. Sedan får var och en klara sig bäst den kan. Men en sådan frihet är en frihet som bara den redan starke kan njuta av. Att vara fri från staten hjälper föga den som är ofri av andra skäl – av fattigdom, av sjukdom eller av en hyra som åter upp stora delar av lönen.

Det är just detta regeringens frihetssyn blundar för: att den största ofriheten i en människas liv sällan kommer från staten. Den kommer ur det materiella. Den ensamstående föräldern som inte får lönen att räcka månaden ut är ju inte fri, hur låg skatten än är. Pensionären som tvingas välja mellan medicin och mat är inte fri. Ungdomen som inte kan flytta hemifrån för att ingen bostad finns är inte fri. Att till dessa människor säga ”Se här! Du får behålla några hundralappar till – var nu fri!” är inte ett frihetslöfte. Det är ett hån. Det lägger hela ansvaret på den enskildes axlar och kallar ensamhet för frihet.

Herr talman! Frihet för mig som socialdemokrat är mycket större än så. Det är en frihet som inte bara låter människan vara utan som gör henne rik och förmögen. Det är en skola som lyfter alla barn, vård som hjälper de sjuka och trygghetssystem som gör att ett misslyckande inte blir en katastrof.

Det innebär samtidigt att skatt blir frihetens förutsättning. Det är belöningen vi gemensamt skapar för att friheten ska bli verklig för fler än den redan lyckligt lottade. Skatt är nämligen undersköterskan på äldreboendet. Skatt är frukosten på förskolan. Skatt är polisen som rycker ut när larmet går och läraren som ser just ditt barn. Skatt är vårt gemensamma löfte till varandra om att ingen ska behöva uppleva ensamhet i nöden.

Herr talman! Mot detta invänder troligen den borgerliga regeringen och Sverigedemokraterna och dess företrädare att skattesänkningar ökar konsumtionen. Det är tillväxtskapande. Men verkligheten säger oss något annat. Arbetslösheten har under regeringens tid växt med 100 000. Tillväxten har under samma period varit i Europas bottenliga. Men lyssna på egna myndigheter som Konjunkturinstitutet eller på internationell forskning vill man inte riktigt.

Det som skulle få fart på ekonomin är att stötta vanligt folk. Det resonemanget är i grunden inte särskilt komplicerat. En familj med små marginaler som får några hundralappar mer lägger ju varenda krona i mataffären och hos den lokala hantverkaren och skapar jobb. Men den som redan tjänar 80 000 kronor i månaden lägger snarare sin skattesänkning på hög.

Vi socialdemokrater har i alla våra budgetar visat på alternativen, med förslag som snarare skulle stärka statens finanser. Vi har sagt nej till skattebonusar för dem i toppen, och vi vill satsa på sådant som skulle göra verklig skillnad. Vi vill värna vårdplatser, inte se dem försvinna. Vi vill att kapital beskattas rättvist, inte att de allra rikaste får ytterligare skattesänkningar.

Herr talman! I sin kanske mest kända essä skrev Stig Dagerman om människans djupaste utsatthet, om stunderna då allt rasar och man inte vet vart man ska ta vägen: ”Vårt behov av tröst är omätligt.”

Det är så här bokslutet ska läsas. Det är så här de fyra borgerliga regeringsåren ska sammanfattas. På frågan vem samhället varit till för under regeringens fyra år är svaret tydligt, enkelt och ofrånkomligen ”dem som redan har mest”.

Vårt svar, herr talman, är något annat. Vi erbjuder en politik som skapar hopp och framtidstro, som bottenar i verkligheten och ser människors vardag och som utgör en klar idé om vilket samhälle vi vill bygga därför att mindre klyftor i ett samhälle också leder till bättre sammanhållning och högre tillväxt.

Det är människorna, herr talman, som vi som riksdagsledamöter är valda att tjäna. Bokslutet är skrivet, och räkenskaperna går inte riktigt ihop. Snart, mycket snart, är det väljarna som ska göra revision, och jag vet hur den kommer att sluta: Ansvarsfrihet beviljas icke. (Applåder)

Anf. 58 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Tack till Niklas Karlsson för detta mycket emotionella anförande!

När det gäller frihet kommer två minuter för replik inte att räcka till för att utveckla min och Moderaternas syn på detta. Det får jag spara till mitt anförande.

Niklas Karlsson är väldigt segerviss. Han pratar om hur valet kommer att gå och säger att väljarna kommer att göra revision och inte bevilja ansvarsfrihet för regeringen. Det har vi olika uppfattningar om. Men jag har en fråga som handlar om Socialdemokraternas principer och löften.

Vi vet alla att Socialdemokraterna historiskt sett har haft en benägenhet att frångå sina principer för att få och behålla makten. Innan Stefan Löfven blev

statsminister talade han väldigt varmt om kärnkraften. Han framhöll den som grundförutsättningen för svensk industris konkurrenskraft och sa att nedläggning kommer att påverka utsläpp och skapa elbrist.

Det var likadant när Socialdemokraterna avskaffade värnskatten för att behålla makten med hjälp av Liberalerna.

Nu har vi Vänsterpartiet som kräver en massa olika skatter – statlig fastighetsskatt, höjd skatt på ISK, begränsningar av rut och rot och massor av skatter på boende och inkomster och allt.

Vilka av dessa skatter är Socialdemokraterna beredda att införa för att få Vänsterpartiets stöd?

Anf. 59 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Ledamoten Åberg vet mycket väl hur vi ser på skattesystemet, att det inte är tillfyllest i dag och att vi behöver göra en samlad skattereform för att göra det rättvisare, enklare och mer förutsägbart än det är i dag. Det innebär att beskattningen av kapital och tillgångar behöver förändras. I dag betalar ju den som jobbar i en Icabutik mer i skatt på sin lön än den som äger företaget. Vi tycker att det är orimligt.

Det måste finnas rättvisa i skattesystemet. Det är vår utgångspunkt. Då vill vi hitta en bred överenskommelse, inte bara med Vänsterpartiet utan också med Moderaterna och de andra partierna i Sveriges riksdag, så att vi kan leva upp till de principer som styrde den skattereform som vi genomförde i början av 90-talet. Att återgå till det och ta bort de undantag vi har skapat efter den tiden skulle vara bra för tillväxten. Det skulle skapa tydlighet för vanliga löntagare. Det skulle vara bra för Sverige.

Herr talman! Jag vill säga något om min segervissheit. Jag förstår att den sticker Moderaterna i ögonen. Jag skulle gissa att det känns lite jobbigt när de ser haveriet i opinionsmätningarna och hur de nu sakta men säkert sjunker mot lägre nivåer.

Ja, jag är segerviss. Jag tror nämligen på förändring. Jag tror på framtiden, och jag har hopp om en bättre morgondag än det vi lever med i dag. Det tror jag att svenska folket också har, och det är det vi ser i opinionsmätningarna.

Snart förpassas Tidöregeringen till historiens skräphög, där den hör hemma. Det innebär att vi förhoppningsvis, för Sveriges skull och för breda löntagargrupper skull, kan bilda en socialdemokratiskt ledd regering. Jag tror på det och hoppas på det, och jag ser fram emot valdagen den 13 september.

(Applåder)

Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Tack till Niklas Karlsson för det uppriktiga svaret att vi har stora skattehöjningar att vänta när – om – Socialdemokraterna kommer till makten!

Niklas Karlsson pratade i sitt anförande och i sitt svar om skattereform. Men han nämnde inte alls de skattenivåer han tänker sträcka sig till med hjälp av bland annat Vänsterpartiet, som mycket oblygt talar

om skatter på dem som har mest. Men det slutar alltid med skatter på allt och alla.

Jag vill påminna om förra gången Socialdemokraterna styrde tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet och hur det lät före valet 2014. Man skulle sikta på höginkomsttagare och banker och införa krogmoms. Man sa också att man aldrig skulle höja drivmedelspriserna.

Inget av detta blev sant. Man höjde inkomstskatterna. Man höjde drivmedelspriserna. Man införde en massa andra skatter, till exempel energieffektsskatten på kärnkraft och så vidare. Alla ska veta att det man säger nu kommer att ändras efter valet.

Uppriktigt sagt hade jag hoppats att Niklas Karlsson skulle ha tagit bestämt avstånd från samarbete med Vänsterpartiet, ett parti som präglas av antisemitism, islamism och terrorromantik. Det gäller inte minst i Skåne, och speciellt i den valkrets där Niklas Karlsson är verksam.

Anf. 61 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag måste erkänna att jag blir näst intill mållös. En moderat ledamot – en ledamot från ett parti som i fyra år har regerat med ett högerextremt politiskt parti och som har gjort sig helt beroende av Sverigedemokraterna – har mage att säga något om att vi har samtal med Vänsterpartiet. Ur led är verkligen tiden!

Innan ledamoten Åberg använder ett sådant högt tonläge i Sveriges riksdag tycker jag att hon skulle gå hem och se sig i spegeln, om hon nu orkar det. Det hade varit en välgärning. När hon väl har gjort det kanske hon inte skulle vara så styv i korken utan säga: Vi är beredda att föra ett bredare samtal och inte göra oss beroende av det parti som vi har varit beroende av i fyra år! Då kanske Moderaterna skulle kunna ta den utsträckta handen från socialdemokratin när det gäller till exempel synen på skattepolitiken.

Vi socialdemokrater har inte något intresse av att skapa ett skattesystem genom att rösta igenom förslag med 51 procents majoritet i Sveriges riksdag. Vi vill göra det i en bred översyn med en bred politisk majoritet. I detta samtal vill vi ha med Moderaterna, men då måste de komma till bordet och inte vara så grälsjuka.

Jag förstår att de svaga opinionssiffrorna nu stressar Moderaterna. Men efter valet, när vi har lagt det bakom oss och när ni har slickat era sår, kom då till förhandlingsbordet! Då kanske vi ändå kan göra något lite gemensamt för att göra det här landet något lite bättre.

(Applåder)

Anf. 62 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag har uppmärksammat att Niklas Karlsson gärna refererar till litterära verk i sina anföranden i skattedebatterna. Hittills har Esaias Tegnér, Erik Johan Stagnelius, Harry Martinsson, Susanna Alakoski och i dag Stig Dagerman blivit en del av Socialdemokraternas argumentation för högre skatter.

Jag måste ge Niklas Karlsson ett erkännande för hans beläsenhet och retoriska skicklighet men också kritik för den uppenbart bristande logiken. Han framställer Sveriges välståndsbygge som ett resultat av socialdemokratisk politik och Socialdemokraternas långa maktinnehav, men så är det verkligen inte.

Sveriges välstånd har inte skapats av socialdemokratiska politiker. Det har inte skapats av några politiker alls.

Inget välstånd skapas av politiker. Det skapas av uppfinnare, entreprenörer och företagare. Det skapas av hårt arbetande människor. Deras insatser har gett oss åtskilliga decennier med en ekonomisk tillväxt som har lagt grunden till dagens välstånd.

Den politiska debatten i allmänhet, och ledamoten Karlssons inlägg i våra skattedebatter i synnerhet, fokuserar nästan uteslutande på hur det allmänna ska fördela resurser. Men för att det ska finnas något välstånd att fördela måste någon skapa det. Detta borde den politiska debatten i första hand handla om.

Hur skapar vi förutsättningar för ekonomisk tillväxt, och hur skapas resurser? Det här är resurser som i första hand går till dem som har skapat dem men som också genom skatter bidrar till den offentligt finansierade välfärden.

De som Niklas Karlsson ondgör sig över, de 5 procent av skattebetalarna som tjänar 80 000 kronor i månaden och mer, bidrar med 26 procent av skatteintäkterna. Det handlar alltså inte om att någon skor sig på någon annans bekostnad, utan det handlar om förutsättningar för att fler ska bli skattebetalare och bidra till det gemensamma.

Vårt moderna samhälle med utbyggd sjukvård, skola, äldreomsorg och annan välfärd baseras på att alla som kan arbeta också arbetar. Regeringen har därför fokuserat på arbetslinjen – på att det ska bli mer lönsamt att arbeta. Att alltför många människor i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden är inte bara ett ekonomiskt problem; det är också ett samhällsproblem. Barn behöver se sina föräldrar gå till jobbet. Vuxna behöver den gemenskap som en arbetsplats och arbetskamrater ger.

Vi vill att fler ska få känna tillfredställelsen att få den första lönen och glädjen att ha en riktig semester. Bidragsreformen, som vi röstade om häromveckan, är ett viktigt steg. Det är inte rättvist att den som går upp tidigt på morgonen, tar sig till jobbet och gör sitt dagsverke ska ha lika mycket, eller till och med mindre, pengar än den som kan arbeta men väljer att leva på bidrag.

Under de senaste åren har regeringen sänkt skatten tre gånger för dem som arbetar och för dem som har arbetat, våra pensionärer. Det är att värna arbetslinjen. Det är att fokusera på hur resurser skapas.

Herr talman! För många är kostnaderna för att ta sig till jobbet stora. Det gäller inte minst på landsbygden, där avstånden är långa och kollektivtrafiken är begränsad. Därför har regeringen sänkt skatten på drivmedel vid flera tillfällen.

Krisen i Hormuzundet har skapat ett osäkert läge, och de redan höga världsmarknadspriserna på drivmedel har stigit ännu mer. När drivmedelspriserna ökar påverkar det hela ekonomin. Transporter blir dyrare, vilket i sin tur höjer priserna på varor och tjänster.

En sänkning av drivmedelsskatten är därför inte bara en lättnad för bilägare; den bidrar också till att dämpa kostnadsökningar på varor och tjänster, till exempel mjölken och brödet i butikshyllorna. Förutom att det underlättar för människor i vardagen och stöder arbetslinjen är detta ett led i regeringens framgångsrika politik att bekämpa inflationen.

Rysslands krig i Ukraina har lett till stora höjningar av matpriserna. För att mildra effekterna för hushållen har regeringen halverat matmomsen, och det har fungerat. Även detta är ett sätt att upprätthålla kampen mot inflationen. Enligt Matpriskollen fortsatte matpriserna att falla under maj månad.

Herr talman! Regeringens vårproposition och de nyligen föreslagna satsningarna har beskyllts för att öppna dammluckorna i de offentliga finanserna. Om man lyssnade på den föregående debatten kunde man få uppfattningen att syndafloden sveper över Sverige. Det är helt fel. Statskulden är lägre i dag än den var 2022, och Sverige har den högsta kreditvärdigheten, AAA – en kreditvärdighet som bara nio länder i världen har.

Regeringens politik handlar om att möta en för många människor besvärlig tid med rätt avvägningar, att stötta där det behövs som mest, att skydda återhämtningen och att samtidigt fortsätta bygga ett starkare och tryggare Sverige.

Tillgång på el är en grundläggande förutsättning för både hushåll och företag. När elpriserna stiger kraftigt riskerar det att slå hårt mot konkurrenskraften i näringslivet och mot tryggheten i hemmen. Genom sänkningen av elskatten kan vi ge människor större ekonomiskt utrymme och samtidigt stärka industrins villkor i Sverige. Det är en investering i både välfärd och tillväxt.

I januari sänktes skatten på el, och nu i juni kommer dessutom elstödet för att kompensera hushållen som i vintras drabbades av ökade energikostnader till följd av en kall vinter och det osäkra omvärldsläget. Människor ska kunna värma sina bostäder utan att oroa sig för orimliga kostnader.

Sänkningen av skatten på investeringssparkonton uppmuntrar sparande och ger möjlighet till en ökad buffert för kvinnor och män som vill lämna dåliga förhållanden, för någon som inte trivs på jobbet eller för någon som behöver sparkapital för att starta en rörelse eller köpa en bostad. Den gynnar också svenska företag.

Som jag tidigare nämnt skapas arbetstillfällen inte av riksdagsledamöter eller av politiker över huvud taget. De skapas av entreprenörer och företagare. Därför kan beslut vara principiellt viktiga och skapa rätt incitament även om de handlar om små belopp. Jag kan därför vara benägen att citera Milton Friedman: Jag är

för skattesänkningar i alla sammanhang, av alla orsaker, oavsett anledning, närhelst det är möjligt.

Vi har genomfört skattesänkningar för småskaliga alkoholproducenter, då det bedöms gynna det lokala företaget och besöksnäringen och på så sätt skapa fler arbetstillfällen.

Vi har också, vilket vi faktiskt var eniga om över partigränserna i utskottet, sänkt dansbandsmomsen från 25 procent till 6 procent och därmed likställa dans till dansband med annan kulturverksamhet. Det kan vid en första anblick te sig som en mindre fråga, men det är det inte. Det handlar om rättvisa villkor inom kulturen, om att hela Sverige ska leva och om att värna det lokala kulturlivet och därmed bidra till välbefinnande och tillväxt.

När man ser helheten framträder en tydlig linje. Skattelättnaderna är inte isolerade åtgärder. De är en del av en större ekonomisk strategi. Regeringen har gått från att ha fokus på att bekämpa inflationen till att nu i högre grad stödja tillväxt och återhämtning i ekonomin.

När regeringen tog över i september 2022 var inflationen över 10 procent. Nu är den under 2 procent. Därför är det helt rätt att se till att människor får mer pengar i plånboken och känner framtidstro.

De som efterfrågar en annan väg behöver också svara på hur den ska finansieras. Att möta varje samhällsproblem med högre skatter, nya permanenta utgifter eller försvagade drivkrafter till arbete är inte ansvarstagande, tvärtom. Det riskerar att underminera den återhämtning vi nu ser.

Sverige behöver framtidstro, och den skapas genom ordning och reda, genom reformer som fungerar och genom politik som både ser hushållens pressade situation och förstår vad som krävs för att bygga varaktigt välbefinnande.

Anf. 63 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Fru talman! Jag vill påstå att socialdemokratin som rörelse framför allt fokuserar på två saker. Den ena är tillväxt, och den andra är rättvis fördelning. Vi lever utifrån principen att vi med rätt balans mellan tillväxt och rättvis fördelning så att de förstärker varandra kan se till att få det mesta av båda två.

Vi vet också att kravet på rättvis fördelning har svårt att vinna gehör bland borgerliga företrädare. Det kanske inte är så konstigt. Men när ökad tillväxt blir det viktigaste för moderata företrädare och det enskilt mest prioriterade när ni utformar er politik blir ju slutresultatet av regeringens fyra år ett fullständigt och totalt misslyckande.

Ni har en uppgift, och inte ens den klarar ni av. Sverige har i fyra år haft en tillväxt som legat i Europas bottenliga. Kan man bara lite ekonomi kan man också förklara varför. När man sänker skatten för riksdagsledamöter som har en månadslön på 81 400 kronor tar man ju pengar från den offentliga verksamheten. Man minskar den offentliga konsumtionen.

Frågan är: Av de skattesänkningar som ledamoten Åberg har fått, hur mycket har hon använt för att

kompensera dem med privat konsumtion? Hur stor del av de skattesänkningar som ledamoten har fått har hon valt att spara?

Svaret är, kanske inte i det enskilda fallet men sett till helheten, att de allra flesta har stoppat undan de här pengarna. Man behövde inte dessa skattesänkningar för att konsumera mer. Vi har alltså ersatt offentlig konsumtion med privat sparande, och då faller också tillväxten. Misslyckandet blir alltså totalt, och Moderaterna borde erkänna detta.

(Applåder)

Anf. 64 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Tack, Niklas Karlsson, för att du tog replik på mig! Förra gången blev det lite rumphugget när Niklas Karlsson fick sista ordet och jag inte kunde bemöta hans anklagelse om vad våra fyra partier som nu styr landet har åstadkommit.

Det är så här: Vi tog över ett Sverige där inflationen var över 10 procent. Nu är den under 2 procent. Brottsligheten frodades. Socialdemokraternas löften om att man skulle knäcka gängen hade inte infriats. Nu minskar brottsligheten, och ekonomin går faktiskt upp. Jag vet inte vilka källor Niklas Karlsson använder, men enligt EU har Sverige prognostiserat den femte högsta tillväxten i unionen.

Socialdemokraterna har hanterat sina år i regeringsställning väldigt ansvarslost. Förutom kriminaliteten som jag tog upp kan jag nämna den skyhöga invandringen, ofta av individer som är analfabeter på sitt eget språk och som inte har en chans att skaffa sig ett jobb och bli självförsörjande i dagens Sverige, där det krävs utbildning.

Det är exakt det som kommer att hota Sverige om Socialdemokraterna får styra tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet – ökad kriminalitet, ökad invandring och noll koll på statsfinanserna.

Anf. 65 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Fru talman! Det är riktigt att prognosen för Sveriges tillväxt ligger en bit över 2 procent. Men vi pratar inte om prognoser för det som ligger framför oss. Vi pratar om de fyra år som Boriana Åberg och hennes kollegor har styrt det här landet. Då har vi haft en tillväxt i Europas bottenliga, och högre tillväxt var det enskilt viktigaste som den moderata ledamoten pratade om i sitt anförande. Misslyckandet blir ju totalt när ni inte ens har klarat av detta. Att ni sedan inte bryr er om rättvis fördelning har vi förstått sedan tidigare.

Statsskulden i oktober 2022 var 1 043 miljarder, och i maj 2026 var den 1 221 miljarder. Ni har skuldsatt Sverige med ytterligare 200 miljarder. Underskottet är 363 miljarder. Det är 373-plus för centerpartister, men det är väl givet or take för de 10 miljarderna. Ni har sett till att vi nu närmar oss EU:s konvergenskriterier och håller på att nå de 3 procent då EU kommer att granska oss för att vårt underskott är för stort.

Ni har skuldsatt Sverige med 200 000 kronor i minuten under era fyra år, och ni har gjort det genom att sänka skatten för i huvudsak människor med höga

inkomster och stora tillgångar, det vill säga oss riksdagsledamöter.

Hur mycket av de skattesänkningar som vi andra och ledamoten Åberg har fått – med en månadslön på 81 400 kronor, som har inneburit att vi har skurit ned på den offentliga konsumtionen och tagit pengar från välfärden för att vi ska få en större skattesänkning – har vi och ledamoten Åberg konsumerat, och hur mycket har vi valt att spara undan? Svaret ser vi i tillväxtsiffrorna, nämligen att vi har sparat, inte konsumerat.

Men om vi hade haft en politik för en tydligare rättvis fördelning av offentliga välfärdssatsningar och satsningar på vanliga löntagare hade vi också starkt tillväxten och gjort en rättvis skattesänkning. Det är skillnaden i svensk politik i dag.
(Applåder)

Anf. 66 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Skuldsättningen beror på de satsningar på försvaret som vi har varit överens om. Till och med Niklas Karlsson har gjort sig ett namn som en politiker som värnar om ett fullgott försvar, ett försvar som för övrigt har skurits ned drastiskt särskilt under Socialdemokraternas tidigare regeringsinnehav och även under Reinfeldtregeringen.

Skuldsättningen kommer från satsningar på försvaret och satsningar på rättsväsendet. Vi har haft kriminalitet som har skrämt människor från att besöka Sverige. Man har skrivit om hur farligt det är att vara kvinna i Sverige och att gå ut. Företagare har klagat på att deras företag utsätts för ideliga inbrott och stölder. Vi har stramat åt, och vi har sett till att med hjälp av reformer i rättspolitikerna verkligen stävja utvecklingen av kriminaliteten.

När det gäller den ekonomiska politiken med skattesänkningar ser vi inte skatterna som något som tillhör staten. Under tiden vi har sänkt skatterna för alla, procentuellt sett mest för människor som har låga inkomster, har skatteintäkterna ökat. Skatteintäkter ökar bara när fler arbetar, inte när man inför miljardärsskatter eller andra skatter som berör få – dessutom sådana som kan lämna landet.
(Applåder)

Anf. 67 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Finanspolitiska rådet framhåller att det är anmärkningsvärt att regeringen beskriver lånefinansiering som nödvändig samtidigt som inkomstskatten sänks med ett liknande belopp. Vad gäller det utökade jobbskatteavdraget konstaterar rådet att det är ett ineffektivt sätt att öka sysselsättningen, särskilt då det innebär en betydande och varaktig försämring av de offentliga finanserna. Trots, eller kanske på grund av, skattesänkningarna har Sverige EU:s tredje högsta arbetslöshet. Cirka 500 000 människor, en halv miljon, vill gå till jobbet, men de är i stället hänvisade till Tidös bristfälliga arbetsmarknadspolitik och smådelser.

Sverige hör till de OECD-länder där den ekonomiska ojämlikheten har ökat mest sedan mitten av 80-talet. Under denna mandatperiod har regeringen fortsatt att sänka skatterna för höginkomsttagare och därmed ökat klyftorna än mer.

Regeringen driver en politik som ökar barnfattigdomen och skillnaderna mellan dem som har och dem som inte har. Rädda Barnens barnfattigdomsrapport kom förra året, och den visade att 276 000 barn lever i ekonomisk utsatthet i Sverige. Det är betydligt fler än före Tidölagets regering.

Inför förra sommaren släppte Frälsningsarmén en rapport som visade att hälften av alla barnfamiljer var oroliga för matkostnaderna när barnen inte kunde äta lunch i skolan. Vart femte barn var hemma hela sommaren utan sommarlovsaktiviteter, och vart tredje barn till föräldrar som är arbetslösa eller sjukskrivna var hemma hela sommaren utan planerade aktiviteter. Denna sommar lär det knappast bli bättre.

Hälften av alla ensamstående föräldrar med låg inkomst har vid ett eller flera tillfällen inte haft råd att köpa näringsriktig mat till sig själva och sina barn.

Detta bekymrar dock inte högermajoriteten. Skattesänkningar för höginkomsttagare går före satsningar på barn och unga – satsningar som kan förebygga att unga dras in i kriminalitet. Barnperspektivet lyser med sin frånvaro.

En genomsnittsfamilj har fått mindre i skattesänkningar på ett år än vad statsministern själv har fått på en månad.

Senast barnbidraget höjdes var när Vänsterpartiet budgetförhandlade med S-MP-regeringen 2018. Nu vill vi höja barnbidraget med 500 kronor och indexera det. Det är uppenbart vilket parti det är som står på barnfamiljernas sida.

Fru talman! Sverige har runt fyra dollarmiljardärer per miljon invånare. Det är fler än i de flesta länder och till exempel dubbelt så många som i USA.

Svenska miljardärens förmögenheter motsvarar runt 30 procent av Sveriges bnp. Även det är en av de högsta nivåerna i världen. Deras förmögenheter ökar, och vinsterna i deras bolag ökar.

Nyligen riktades också misstankar om kartellbildning mot ett företag med en av Sveriges absolut rikaste personer som huvudägare. Det är en kartellbildning som har gjort att flera kommuner får betala mer än vad de skulle behöva göra. Det var pengar som skulle göra större nytta i kommunernas verksamhet än i aktieägarnas fickor.

Beskattningen av arbetsinkomster innehåller i dag mer än tio olika former av skattereduktioner, däribland rutavdrag, rotavdrag och olika former av jobbskatteavdrag. Ingen av dem har tydligt påvisbara positiva effekter på ekonomin. Enbart jobbskatteavdraget innebär en skattereduktion med cirka 200 miljarder kronor per år.

På skatteområdet behöver vi definitivt en mer rättvis beskattning, där höginkomsttagarna bidrar mer medan försäkringsinkomster ska beskattas på samma sätt

som lön, vilket innebär skattesänkningar för personer som är arbetslösa eller föräldralediga.

En fördelningsanalys av Vänsterpartiets förslag gör det tydligt att Vänsterpartiets politik riktar sig till dem som behöver det allra mest. Sju av tio hushåll skulle vara vinnare med vår politik.

Sverige behöver en stor skattereform som både ökar skatteinkomsterna och omfördelar skattebördan. Som ett led i detta har Vänsterpartiet föreslagit en utredning om en särskild miljardärsskatt. De superrika behöver betala sin del av välfärden – det gör de inte i dag. De betalar betydligt lägre skatt räknat i procent av sin inkomst i skatt än vad en vanlig löntagare gör.

Förra året gjorde storbankerna tillsammans ett resultat på 177 miljarder kronor. En bankskatt på bankernas övrvinster skulle innebära en kraftig förbättring av statsfinanserna. Men det är inte det viktigaste. Det viktigaste är att pressa ned bankernas vinster så att vanligt folk får en bättre ränta och lägre avgifter.

Fru talman! Klimatförändringarna är ett akut hot mot människans framtida livsmöjligheter. Det behövs en grön omställning av ekonomin som snabbt måste komma på plats. Inom ramen för en samlad och genomtänkt miljöpolitik krävs en reformering av miljö- och klimatskatter. Det handlar till exempel om flygskatt och om ett färdmedelsneutralt och avståndsbaseerat reseavdrag.

Sänkt skatt på bensin och diesel ökar Sveriges utsläpp. Precis som med all annan skattepolitik från den här regeringen blir det också störst sänkning för de rika. Fördelningspolitiskt hamnar det helt snett. Bland dem med lägre inkomster är det inte ens varannan som berörs av regeringens skattesänkningar. Bland dem med de högsta inkomsterna berörs hela fyra av fem. Eftersom de med högre inkomster också reser mer får de även mer i kronor räknat.

Vänsterpartiet har ett helt annat förslag, som ger bättre fördelningspolitisk effekt. Vi föreslår en tillfällig riktad kompensation till bilägare som har lägre inkomster och därför har drabbats hårt av prishöjningarna. Vi vill också se ett dubbelt stöd till dem som bor i områden med särskilt dålig tillgång till kollektivtrafik och därför inte har möjlighet att välja bort bilen.

I budgetpropositionen för 2026 presenterade regeringen ett högkostnadsskydd för el. Vänsterpartiet kritiserade skyddet och föreslog i stället ett elpristak. Med vårt elpristak hade hushållen i samtliga elområden fått mer pengar till annat i början av det här året. Med regeringen kommer pengarna i bästa fall till midsommar.

Höga elpriser är ett återkommande problem för hushållen. Det behövs en långsiktig lösning för att hålla elkostnaderna på rimliga nivåer. Vi behöver frikoppla de svenska elpriserna från den dyra utländska elen och införa Sverigepriser på el.

Under mandatperioden har utsläppen ökat markant. Med Tidöregeringens klimatpolitik kommer Sverige inte att nå 2030-målen. Sverige behöver en klimatpolitik värd namnet. Sverige behöver en ny regering.

Fru talman! Skatterna ska vara en stabil finansiering av offentliga investeringar. Därtill bör de utjämma

inkomster, konsumtion och sparande mellan olika inkomstgrupper och vara styrande i klimat- och miljöpolitiken. Skatt ska betalas efter bärkraft, och välfärd ska ges efter behov. Sverige behöver en ny skattepolitik som sätter omfördelning, klimat och välfärd främst i stället för att gynna höginkomsttagare och klimatskadliga utsläpp. Sverige behöver en skattepolitik som minskar klyftorna i samhället, bekämpar barnfattigdomen och bidrar till ett jämlikt samhälle. Sverige behöver en regering där Vänsterpartiet ingår.

Fru talman! Jag vet att jag har dragit över min anmälda talartid, men jag vill ändå ta tillfället i akt att tacka skatteutskottets ledamöter och kansli för de här fyra åren. Detta är inte min sista debatt – jag återkommer nästa vecka. Men det är min sista debatt med skatteutskottet, så jag tackar för dessa fyra år.
(Applåder)

Anf. 68 CECILIA ENGSTRÖM (KD):

Fru talman! Vi debatterar 2026 års vårändringsbudget. För Kristdemokraterna handlar ekonomisk politik ytterst om människors vardag – om familjer som ska få ekonomin att gå ihop, pensionärer som förtjänar trygghet och företagare som måste våga investera i framtiden.

Under mandatperioden har regeringen genomfört omfattande åtgärder för att stärka hushållens ekonomi och öka tillväxten. Skatten har sänkts på arbete, pension, el och sparande. Samtidigt har bostadsbidraget förstärkts för ekonomiskt utsatta barnfamiljer med höga boendekostnader. Skatten på aktivitets- och sjuksättning har sänkts. Matmomsen har halverats. Nu kommer även barnomsorgsavgiften att sänkas för Sveriges barnfamiljer.

Detta är inte enskilda reformer utan delar av en sammanhållen politik. Syftet är att ge människor större ekonomiskt handlingsutrymme och framtidstro i en tid av osäkerhet i världen. När familjer får mer kvar i plånboken stärks konsumtionen, ökar efterfrågan och förbättras förutsättningarna för att Sverige ska kunna lämna lågkonjunkturen bakom sig.

Fru talman! En stark välfärd bygger ett starkt näringsliv. Därför har regeringen genomfört flera viktiga reformer för att förbättra företagens villkor. Expertskatten har förbättrats genom en längre tidsgräns. FoU-avdraget har förstärkts för att främja forskning och innovation. De så kallade 3:12-reglerna har förenklats. Det innebär att företagare får lägre skatt samtidigt som regelbördan minskar. Det är bra för investeringsviljan och för företagens möjligheter att skapa fler jobb.

Vi har sänkt arbetsgivaravgifterna för unga för att göra det lättare för unga att få sitt allra första jobb och för företag att anställa dem. För Kristdemokraterna är det fråga om viktiga principer. Företagare ska ägna sin tid åt att utveckla verksamheten och skapa jobb, inte åt onödig byråkrati.

Fru talman! Sverige verkar i dag i en osäker omvärld. Kriget i Europa, handelskonflikter och svag internationell tillväxt ställer krav på handlingskraft. Det innebär att vi inte kan slå av på reformtaktan. Tvärtom

behöver vi fortsätta att stärka Sveriges konkurrenskraft, investera i kompetensutveckling och skapa bättre förutsättningar för företag att växa och anställa.

Kristdemokraterna står också fast vid arbetslinjen. Vi vet att arbete är grunden för både egen försörjning och social gemenskap. Höga skatter på arbete och bidragssystem som minskar drivkrafterna att arbeta riskerar att hålla människor utanför arbetsmarknaden. Därför har skatten på arbete sänkts vid tre tillfällen under mandatperioden, med särskilt fokus på låg- och medelinkomsttagare, som fått en högre procentuell skattesänkning. Den som arbetar, utbildar sig eller tar steget att starta företag ska känna att ansträngning lönar sig. Det är rättvist mot den enskilde och nödvändigt för Sveriges långsiktiga utveckling.

Fru talman! Kristdemokraterna vill se ett samhälle där fler människor kan bygga sin egen framtid, där familjer får större ekonomisk trygghet och där välfärden finansieras genom fler jobb och växande företag. Den ekonomiska politik som regeringen för och som Kristdemokraterna ställer sig bakom bidrar till just detta.

Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till förslaget i finansutskottets betänkande.
(Applåder)

Anf. 69 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Vi debatterar i dag riktlinjerna för Sveriges ekonomiska politik och den vårändringsbudget som regeringen har lagt fram. Vi gör det i ett mycket allvarligt läge, med en minst sagt svajig ekonomi. Vi har ett akut säkerhetspolitiskt läge som kräver historiska försvarsinsatser. Vi har också en klimatkris som inte tar paus för att vi har andra problem att hantera.

Fru talman! I ett sådant här läge krävs mod att fatta långsiktiga beslut. I dag ska vi fokusera på skattereformer som rustar Sverige för framtiden, vilket vi tyvärr anser att regeringens ekonomiska vårproposition inte gör. Vi ser kortsiktiga reformer och en politik som deklarerar ut dyra och ineffektiva subventioner med ena handen och samtidigt med andra handen underminerar det finanspolitiska ramverk som byggt Sveriges ekonomiska styrka. Men snart är det val!

Finanspolitiska rådet är skarpt i sin kritik av budgeten för 2026. Man talar om den hittills allvarligaste kritiken och om att regeringen vänder upp och ned på det stabiliseringspolitiska ansvaret. Riksrevisionen instämmer i kritiken – det är bristande transparens, och man frångår ramverkets principer. Det är allvarliga ord, vänner!

Fru talman! Mycket handlar om klimatpolitiken. Regeringen använder miljarder av skattebetalarnas pengar till åtgärder som gör oss mer oljeberoende, ökar utsläppen och dessutom har ganska dålig träffsäkerhet när det gäller att hjälpa de hushåll som har det tuffast. Det är inte en ansvarsfull politik. Det är inte en framtidsinriktad politik.

För det första måste det alltid löna sig att arbeta – där är vi alla överens. Därför föreslår vi sänkt skatt på låga och medelhöga inkomster. I en tid av hög

arbetslöshet är det extra viktigt att stärka drivkrafterna för arbete och göra det mer lönsamt för företag att anställa.

För det andra: Hela Sverige måste med på den här resan. Ja, vi måste stötta de människor på landsbygden som är beroende av bil och saknar alternativ. Detta görs bäst med riktade stöd, inte breda subventioner som gynnar även den som kör en stadsjeep på Stureplan.

Men framför allt måste vi investera i alternativen. Vi menar att staten ska upphandla svenskproducerat biodrivmedel gjort på bland annat rester av skogsprodukter. Det kan till viss del gå till ett beredskapslager, vilket skulle säkra industrins långsiktiga investeringsvilja och därmed också tillgången på marknaden så att enskilda kan köpa biodrivmedel.

Vi vill se ett nationellt Sverigekort som gör det billigt och enkelt att resa med kollektivtrafik i hela landet – och som gäller även efter valet. Vi vill se en massiv utbyggnad av laddinfrastruktur som gör det möjligt att köra elbil från Ystad till Haparanda. Och vi vill se ett stärkt järnvägsunderhåll.

Det är så vi på riktigt minskar beroendet av fossila bränslen, stärker arbetsmarknadsregionerna och ser till att hela Sverige kan leva och växa.

Fru talman! Jag tänker i korthet dra några av de skatteförslag och reformer som vi har i vår vårändringsbudget.

Vi föreslår skattefria sommarjobb för ungdomar, vilket också kan säkra att ungdomar slipper drabbas av kvarskatt. Jag tycker att man kan vänta några år så att inte den som har sitt första sommarjobb tvingas hantera Skatteverkets krångliga system.

Vi vill se regional beskattning. Vi har i många år sagt att skatt på industrifastigheter, det vill säga vindkraft, i kommuner ska tillfalla just kommunerna. Regeringen har dessutom höjt fastighetsskatten för vindkraftverk från 0,2 till 0,5 procent under perioden. Men man låter de ökade intäkterna gå in i statskassan i stället för att direkt gynna de samhällen som möjliggör produktionen, det vill säga där värdet produceras.

Vi behöver sänka skatten och kostnadsbördan för våra lantbruk. Vi kan inte fortsätta beskatta matproduktionen som vilken annan näring som helst utan att kompensera för de unika kostnaderna för energi, kapitalbindning och en regelbörda som motsvarar uppemot 149 timmar per år. Vi vill ha ett generellt jordbruksavdrag som faktiskt lättar på bördan för våra lantbruk, som är så viktiga för beredskapen.

Vi vill se slopad arbetsgivaravgift för de tio första anställda hos småföretag och permanent lägre arbetsgivaravgift för unga men även för långtidsarbetslösa. Här har, på samma sätt som på många andra håll, det märkliga skett att den här regeringen när den tillträdde tog bort den låga arbetsgivaravgiften för unga – trots att detta har varit en av den borgerliga politikens kärnfrågor under många år. Nu sänker man den igen tillfälligt, men mindre, så det är fortfarande dyrare att anställa unga än det var när den här regeringen tillträdde. Och sänkningen försvinner efter valet.

Vi behöver också gå in och se till att det skapas förenklade jobb för långtidsarbetslösa och titta på en särskild skattereform, utan vare sig inkomstskatt eller arbetsgivaravgift, för att bryta bidragsberoendet. Den här regeringen pratar om den största bidragsreformen genom tiderna och minskar möjligheterna att få bidrag – och det ska man göra, men vi kan inte göra det utan att samtidigt skapa jobb. Vi måste ge människor möjlighet att gå från bidrag till jobb.

Vi vill fördubbla och skattebefria satsningen på SAO-jobb, studiemotiverande arbetslivsorientering, som är en betald prao för högstadiel elever. Lärlingsutbildningarna, som tillhör de effektivaste utbildningarna när det gäller att skapa jobb, behöver ha förbättrat stöd genom skattebefrielse för personer som bidrar med sin tid genom att ansvara för handledning och utbildning för lärlingarna.

För att avsluta med en fråga som ligger mig varmt om hjärtat: För att skärpa ansvaret hos Skatteverket med flera myndigheter och ge de drabbade upprättelse föreslår Centerpartiet att ett automatiskt skadestånd ska utgå till personer med skyddade personuppgifter som får sin identitet röjd av myndigheter. Detta har de facto inget med skattefrågor att göra, men det handlar om en otroligt viktig symbolik. Har myndigheterna gjort fel ska de också stå för det. Det behöver gå ut automatiskt skadestånd.

Detta, fru talman, är åtgärder som rustar för framtiden på ett långsiktigt sätt, till skillnad från den här regeringens åtgärder.

Anf. 70 ANDERS EKEGREN (L) replik:

Fru talman och ledamoten Vilhelmsson! Vi fick i dag på förmiddagen lite mer officiellt – även om många har haft det på känn – reda på att Centerpartiet har valt Magdalena Andersson som sin statsministerkandidat. Centerpartiet vill alltså bilda regering med de tre rödgröna partierna.

På det område vi diskuterar här är partiskillnaderna väldigt stora. De tre rödgröna partierna vill antingen höja massor av olika skatter eller till och med införa nya skatter. Centerpartiets politik är tvärt emot. I dessa frågor står Centerpartiet faktiskt till höger om både Liberalerna och Moderaterna. Ni vill sänka mängder av skatter – ledamoten har nämnt det här. Ni vill sänka arbetsgivaravgifter. Men ni vill inte höja några skatter.

Då vill jag ställa en fråga. På ena sidan har vi de tre rödgröna partierna. På den andra har vi Centerpartiet. Hur ska ni kunna få igenom era krav på skattesänkningar med de tre kompisarna?

Anf. 71 HELENA VILHELMSSON (C) replik:

Fru talman! Det är intressant att den frågan kom igen. Det är faktiskt samma fråga som har kommit i nästan åtta år. Men det är klart att den kom även i dag med tanke på att det har varit en presskonferens här utanför.

Detta är lite intressant. Jag brukar referera till januariavtalet, som ingicks under förra mandatperioden. Vi skrev under ett avtal för att få Sverige på fötter. Faktum

är att vi var överens om många reformer som var bra för Sverige. Vi fick igenom många bra förslag – utom när de tidigare allianskollegorna, som hade stått för exakt samma saker, gick samman med Vänstern och röstade ned förslag som var bra för Sverige. Det är väldigt konstigt i sig. Frågan är: Vad var syftet med att göra detta?

Med tanke på att vi – kanske till skillnad från Liberalerna, som ju faktiskt var med i januariavtalet; jag riktar mig mer till andra här – var ganska goda förhandlare då skulle jag nog säga att vi är det även nu. Vi har aldrig någonsin formulerat det som att vi kommer att sätta oss i en regering med Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna – eller åtminstone inte med Vänsterpartiet. Det har vi aldrig sagt.

Vi är duktiga på att förhandla, vilket man under den här mandatperioden kanske inte kan säga om Liberalerna, som har förhandlat fram ett Tidöavtal som näppligen är bra för Sverige – där har vi olika politiska åsikter – och som fullständigt har raderat ut Liberalernas själ. Det gjorde inte Centerpartiet i samband med januariavtalet. Vi fick igenom enormt mycket liberal centerpolitik.

Jag tror nog att Centerpartiet, oavsett vad som händer efter valet, kommer att vara en stark spelare med ett bra förhandlingsläge för att få Sverige på fötter.

Anf. 72 ANDERS EKEGREN (L) replik:

Fru talman och ledamoten! Vi kan dela uppfattningen att det fanns en hel del saker som var bra i januariavtalet. Men problemet är att det faktiskt inte var så mycket som genomfördes. Det enda riktigt stora var att man tog bort värnskatten, och det har varit bestående. Men gänget på vänstersidan här i kammaren vill ju införa värnskatten plus lite andra skatter.

Jag tror att förhandlingsläget för Centerpartiet inte är särskilt bra. Det märkliga med Centerpartiet är att man, innan man ens har valt statsminister, har sagt att det finns vissa saker man väljer bort. Det är inte så viktigt med fri hyressättning i nyproduktion. Varför släpper man detta innan man ens har kommit till förhandlingsbordet?

Centerns problem är samma som förut, men jag kan ta det i år igen. Om ett parti vill bygga åtta nya kärnkraftverk medan ett annat bara vill bygga fyra kan man landa i att det ska vara sex kärnkraftverk. Men om ett parti bara vill sänka alla skatter medan de andra partierna bara vill höja dem är det väldigt svårt att hitta en kompromiss. Jag skulle vilja säga att det är omöjligt.

Anf. 73 HELENA VILHELMSSON (C) replik:

Fru talman! Jag skulle kunna nämna fler saker som genomförts tack vare januariavtalet och varit ganska historiska. Inte minst har arbetsmarknadsreformen betydligt mycket. Den jobbar vi fortfarande med, naturligtvis.

Jag vet inte riktigt vad ledamoten syftar på när han säger att vi släpper reformer innan man ens har valt statsminister. Olika företrädare för de nuvarande regeringspartierna har ju redan delat ut ministerposter i en

framtida regering, vilket är lite märkligt. Det gör inte vi.

Vilka frågor man ska förhandla om blir aktuellt efter ett val. Möjligen kan jag tycka att det är mer ärligt att i förväg säga att just detta med marknadshyror, som allianskollegerna förmodligen skulle ha röstat nej till om det hade kommit upp i samband med januariavtalet, är något som är nedprioriterat. Det är mer ärligt att göra på det sättet än att, som Liberalerna, under pågående mandatperiod släppa fråga efter fråga som varit liberala kärnpunkter. Det har handlat om visitationszoner och om 13-åringar i fängelse och så vidare. Måhända fanns det med i Tidöavtalet från början. Men tala om att ge upp sin själ!

Jag tycker att det är mer ärligt att säga att vi är beredda att stötta den regering som genomför centerpolitik. Sedan är det klart att vi före ett val inte kan säga exakt vad vi kommer att få igenom, men detta är alltså utgångspunkten i förhandlingen. Det är betydligt ärligare att i förväg säga ”detta kan vi möjligen prioritera ned” än att göra det under pågående mandatperiod trots att man sagt något annat före valet. Det var ju en viss partiledare för Liberalerna som myntade det bevingade uttrycket: Jag tror att det förvirrar mer än det stärker upp.

Anf. 74 ANDERS EKEGREN (L):

Fru talman! I dag är vi ledamöter från skatteutskottet i kammaren för att diskutera finansutskottets betänkanden om riktlinjer för den ekonomiska politiken, budgetpolitiken och vårändringsbudgeten för 2026.

Finanspolitik och skattepolitik är ju intimt förknippade med varandra. Utan skatter hade det inte funnits mycket pengar att finansiera våra gemensamma åtaganden med. Jag kommer därför att i mitt anförande prioritera skatter.

Tidöpartierna har under fyra år kunnat enas om en gemensam finans- och skattepolitik. Det har hänt mycket. När vi tillträdde låg inflationen på över 10 procent. Det var höga räntor och låg tillväxt. Nu har vi vänt på detta, och Sverige är en av Europas starkaste ekonomier.

Vi har rättat till flera skatter, eller tagit bort skatter som tidigare regeringar borde ha åtgärdat. Varför införde Socialdemokraterna en tonnageskatt som inte fungerade? På onsdag ska vi debattera den nya tonnageskatten, som välkomnas av sjöfarten. Varför har man inte tagit bort moms på danstillställningar, som särskilt drabbar dansbandskulturen och landsbygden? Nu ser vi till att mindre dryckestillverkare får lägre skatter. Varför har inte detta gjorts tidigare?

Vi har sänkt elskatten. Vi har sänkt skatten på ISK, en sparform som har rönt stort intresse utomlands och ses som en förebild och en viktig liberal fråga. Vi har sänkt expertskatten och SINK-skatten. Vi har infört ett mer gynnsamt FoU-avdrag. Vi har sänkt inkomstskatterna och skatten på pension. Vi har även sänkt momsen på mat och halverat kostnaderna i kollektivtrafiken. Vi har också tagit bort funkisskatten.

För en genomsnittlig familj har vi sänkt kostnaderna med flera tusen kronor i månaden. Vänsterretoriken att alla har fått det sämre stämmer alltså inte. Konjunkturinstitutet säger i stället att svenska folkets disponibla inkomst aldrig har varit högre.

Fru talman! Det är tydligt att skiljelinjerna i Sveriges riksdag är stora när det gäller skatter. De tre rödgröna partierna vill alla göra kraftiga höjningar av många skatter och införa nya skatter. Vi kan tala om en skattechock om dessa partier vinner valet i höst.

Drivkraften verkar i många fall inte vara att man behöver pengar till olika ändamål – det viktigaste verkar vara att utjämna skillnader. Det verkar vara det övergripande målet, även om vi alla skulle bli fattigare genom de åtgärderna.

Speciellt miljardärer tycker man illa om, även om dessa personer kan skapa nya företag som kan ge landet stora exportinkomster och skapa många nya jobb. 1965 kom den tidigare ledaren för Vänsterpartiet kommunisterna – lyssna bara på namnet: Vänsterpartiet kommunisterna – C-H Hermansson ut med boken *Monopol och storfinans – de 15 familjerna*. Av de 15 familjerna är det nog bara tre kvar i dag som har stort inflytande.

Problemet för Sverige är inte att vi har för många miljardärer utan att Sverige efter andra världskriget har fått alldeles för få nya framgångsrika entreprenörer. Detta vill Liberalerna ändra på.

För vissa koncerner har det verkligen gått utför. På 1970-talet var KF, Kooperativa förbundet, Nordens största företag. För att överleva har KF fått sälja ut det ena företaget efter det andra. Detaljhandelskedjan går med stora förluster, och ingen vändning syns till. Om några år kan KF vara ett minne blott.

Det är därför viktigt att Sverige hela tiden får nya företag som växer och skapar nya jobb. Det är inte rikedom som är problemet utan fattigdomen.

Fru talman! Oppositionen har i och för sig inom vissa områden olika förslag: höjda skatter för dem som tjänar över 50 000 kronor i månaden, beredskapsskatter, fastighetsskatt, miljardärsskatt, bränsleskatter, bankskatt, arvs- och gåvoskatt, förmögenhetsskatt – det spretar. Listan kan göras väldigt lång. Allt kanske inte genomförs, men det kommer att bli väldigt mycket om alla ska få sitt.

Det vi vet är att det inte bara är miljardärerna som kommer att drabbas, utan alla skattebetalare kommer att drabbas. Miljardärerna är helt enkelt för få för att kunna betala för allt det som de rödgröna vill göra.

Ett oppositionsparti som verkligen sticker ut åt andra hållet är Centerpartiet, ett parti som i finans- och skattefrågor ligger till höger om Liberalerna och Moderaterna. Partiet vill sänka inkomstskatter och arbetsgivaravgifter. Det är inget fel i själva förslagen, men sällskapet är fel. Fler och fler uttalanden från ledande centerpartister visar ju att partiets statsministerkandidat är Magdalena Andersson. I dag har till och med partiledaren sagt att det är Magdalena Andersson som gäller.

Jag kan inte se någon möjlighet för dessa fyra partier att enas om en statsbudget. Och Vänsterpartiets och Miljöpartiets krav på att bara släppa fram en regering som de själva sitter i gör det omöjligt för Socialdemokraterna att driva en självständig ekonomisk politik. Röstas man på S får man Vänsterpartiets och Miljöpartiets politik på köpet.

Socialdemokraterna kommer – om olyckan skulle vara framme – att bli beroende av två eller tre partier för att kunna bilda en regering. Detta gör att ni kommer att förlora valet.

Det är helt klart att väljarna kan se vad de har fått med Tidöpartiernas politik de senaste åren: en starkare privat ekonomi genom skattesänkningar och andra beslut.

Hur oppositionen ska kunna enas om en gemensam finans- och skattepolitik är det ingen som förstår, inte ens de själva.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i finansutskottets betänkanden.
(Applåder)

Anf. 75 JAMAL EL-HAJ (-):

Fru talman! Jag vill använda denna stund till att tala om min motion, min syn på ekonomin och vårt gemensamma ansvar som medmänniskor. Det blir kanske ett något annorlunda inlägg jämfört med hur det brukar vara när den ekonomiska politiken debatteras.

När skatteutskottet 2017 besökte Washington D.C. passade vi på att besöka den amerikanska skattemyndighetens byggnad. Där läste jag den berömda inskriften: Skatt är priset vi betalar för ett civiliserat samhälle.

Jag minns fortfarande hur stolt och berörd jag blev. Då uppfattade jag citatet som ett av de mest träffande uttrycken för vad som kännetecknar ett modernt och rättvist samhälle. Tanken att vi tillsammans bidrar efter förmåga för att skapa trygghet, välfärd och möjligheter för alla tilltalade mig djupt. Det var också utifrån detta synsätt som jag formulerade den motion som behandlas i betänkandet.

Men, fru talman, jag måste erkänna att jag hade fel eller åtminstone att jag såg saken alltför ensidigt. Ett civiliserat samhälle avgörs inte enbart av hur mycket skatt som samlas in eller av människors ekonomiska rikedom. Resurser är viktiga, men de är aldrig tillräckliga. Pengar kan finansiera skolor, sjukhus och myndigheter. De kan användas för att bygga vägar och stärka institutioner. Men de kan inte ensamma skapa tillit, sammanhållning eller mänsklig värdighet.

Det som ytterst avgör ett samhälles civilisationsgrad är dess moraliska kompass – hur vi behandlar varandra, hur vi ser på ansvar, rättigheter och skyldigheter och hur vi värnar rättsstaten, respekterar oliktkänkande och försvarar människovärdet även när det kräver mod, integritet och uppoffringar.

Om vi skulle arbeta mer helhjärtat för fred och med samma beslutsamhet motverka krig och konflikter skulle vi kunna minska de mänskliga, sociala och ekonomiska kostnaderna avsevärt. Då skulle regeringen inte heller tvingas revidera sina budgetar och

prognoser gång på gång till följd av krig, osäkerhet och växande internationella spänningar.

Därför skulle jag i dag formulera om budskapet:

Skatt är ett av verktygen för ett civiliserat samhälle. Men civilisation byggs framför allt av människors värderingar, moral, ansvarskänsla och respekt för varandra. Utan dessa värden spelar det i längden ingen roll hur höga skatterna är eller hur stora resurser staten förfogar över. Ett samhälles verkliga styrka ligger ytterst inte i dess budget utan i dess karaktär.

Fru talman! När jag i början av 1980-talet studerade sociologi och filosofi vid Libanons universitet tillbringade jag många timmar på biblioteket med att läsa internationella dagstidningar. Där läste jag om Björn Borgs framgångar på tennisbanan, om Abba som erövrade världen med sin musik och om Olof Palme som med mod, övertygelse och engagemang spelade en betydelsefull roll i internationell diplomati och i fredsarbete.

Genom dessa berättelser växte en bild fram hos mig. Sverige framstod som ett land som hade lyckats förena välstånd med rättvisa, frihet med ansvar och modernitet med medmänsklighet. För en ung student i ett krigshärjat Libanon blev Sverige något större än bara ett land. Det blev en idé – en idé om ett samhälle där demokrati, kunskap och människovärde stod starkare än fördomar, hat och splittring.

Den bilden har följt mig genom hela livet. Därför känner jag i dag en växande oro över den utveckling vi ser. Demokratin försvagas sällan genom dramatiska revolutioner eller öppna angrepp. Ofta sker det steg för steg när tilliten urholkas, när människor ställs mot varandra och när språkbruk som tidigare betraktats som oacceptabelt gradvis normaliseras.

Fru talman! Den franske filosofen och frihetskämpe Edgar Morin formulerade i sitt budskap till kommande generationer en tanke som borde fungera som en etisk kompass för vår tid: Skilj inte kunskap från etik. Skilj inte frihet från liv, och skilj inte människor från deras gemensamma öde på denna planet.

Kanske dessa ord påminner oss att demokrati inte bara handlar om ekonomi, institutioner och lagar. Demokrati handlar också om värderingar, om respekt för människans värdighet och om förmågan att se den andre som en medmänniska och inte som ett hot.

Det är den intellektuella friheten, den personliga integriteten och respekten för människovärdet som kan skydda våra organisationer, våra partier och vårt samhälle från trångsynta ideologier som hävdar att vissa människor är mer värda än andra, från hatretorik som göder misstänksamhet och splittring och från främlingsfientliga idéer som bygger på rädsla, fördomar och ovilja att förstå människor med annan bakgrund, kultur eller religion.

Fru talman! Det som pågår i vår tid är inte bara en politisk konflikt mellan olika partier och ideologier. Det är i grunden en kamp om vilket samhälle vi vill lämna över till kommande generationer.

Om de demokratiska krafterna inte förmår att stå enade i försvaret av demokratin, rättsstaten och

människovärdet riskerar Sverige att få betala ett högt pris. Då spelar det ingen roll hur stark ekonomin är, hur välbalanserade budgetarna är, om skatterna är höga eller låga eller om vi sänker priset på bensin och diesel. Inget av detta kan rädda ett samhälle där demokratins grundvalar har försvagats.

Historien har gång på gång visat att demokratin aldrig kan tas för given. Den måste ständigt försvaras, värnas och stärkas.

Sverige ska vara ett samhälle som bygger sin styrka på frihet, rättvisa, kunskap och solidaritet – inte på rädsla, misstänksamhet och splittring.

Det är det Sverige jag en gång beundrade som ung student i Libanon. Det är det Sverige som blev en förebild för människor långt utanför landets gränser. Det är det Sverige jag fortfarande tror på, och det är det Sverige vi tillsammans måste försvara.

Jag har inget yrkande, fru talman.

(Beslut fattades under § 16.)

§ 9 Årsredovisning för staten 2025

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU30
Årsredovisning för staten 2025 (skr. 2025/26:101 och redog. 2025/26:RR4)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 16.)

§ 10 Redovisning av skatteutgifter 2026

Finansutskottets betänkande 2025/26:SkU34
Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98)
föredrogs.

Anf. 76 IDA EKEROTH CLAUSSEON (S):

Fru talman! När man läser talarlistan för dagens debatt om skatteutgifter blir det tydligt att denna debatt inte är den som väcker mest intresse, framför allt inte efter dagens budgetdebatt.

De hör ändå ihop. Men till skillnad från de utgifter som syns i statens budget, till exempel utgifter till skola, sjukvård, infrastruktur eller försvar, är skatteutgifter ett slags dolt stöd. Det handlar om särregler i skattelagstiftningen som leder till att staten får mindre intäkter.

Redovisningen av skatteutgifter inleddes i mitten av 1990-talet i samband med att en ny budgetprocess infördes. Den har genom åren utvecklats mot en allt större process utifrån sitt syfte att tydliggöra det statsstöd till företag och hushåll som skatteutgifterna representerar så att dessa kan prövas på samma sätt som anslagen på statsbudgetens utgiftssida.

Till skillnad från i budgeten är det alltså inte pengar som betalas ut utan pengar som aldrig kommer in, men

effekten är densamma. Det blir en kostnad för samhället.

Redovisningen gör en samlad överblick över de indirekta stöd till företag och hushåll som lämnas på budgetens inkomstsida. I många fall kan redovisningen utmynna i användbara prislappar på skatteförmånlig behandling som kan bidra till bedömningen av utgiftsbehovet inom de olika utgiftsområdena när budgeten läggs fast under hösten.

Samhällsekonomisk effektivitet innebär att samhällets resurser används på bästa sätt för att skapa en så hög välfärd i samhället som möjligt. Skatter, oavsett om de är enhetliga eller inte, orsakar vanligen snedvridningar och en ineffektiv resursfördelning i samhället. I vissa fall kan avvikelser från enhetlig beskattning åtminstone teoretiskt sett förbättra effektiviteten och därmed höja välfärden i samhället. Avvikelser och de skatteutgifter som uppstår kan då anses vara samhällsekonomiskt motiverade. En viktig fråga är således om en skatteutgift kan anses förbättra den samhällsekonomiska effektiviteten och därmed välfärden.

I årets redovisning av skatteutgifter har en tillfälligt nedsatt arbetsgivaravgift för 19–23-åringar tillkommit. Från den 1 april 2026 till och med den 30 september 2027 medges en nedsättning av det samlade uttaget av arbetsgivaravgifter och en allmän löneavgift på ersättning till personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 23 år.

Fru talman! Den tillfälliga sänkningen av arbetsgivaravgifter för unga innebär en kostnad på 7 miljarder kronor under året. Forskning visar att breda och generella sänkningar ofta leder till att staten subventionerar anställningar som skulle ha skapats ändå, utan stödet. En utvärdering från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitik av den tidigare sänkningen visade visserligen att sysselsättningen ökade men också att kostnaden för ett nytt jobb uppgick till omkring 1 miljon kronor.

Detta är en väldigt kostsam åtgärd. För 1 miljon kronor skulle man i stället kunna anställa två undersköterskor i äldreomsorgen.

Den svenska ekonomins största utmaning i dag är inte främst kostnaden för att anställa unga. Det verkliga problemet är den svaga efterfrågan. Många företag avvaktar med nyanställningar och investeringar, samtidigt som kommuner och regioner står under hård ekonomisk press. När ekonomin går på lågvarv räcker det inte enbart med att sänka kostnaden för att anställa. Det krävs också åtgärder för att stärka aktiviteten i hela ekonomin.

Arbetsgivaravgifter är dessutom mer än bara en utgift för arbetsgivarna. Det utgör en central finansiering av våra gemensamma trygghetssystem såsom pensioner, sjukförsäkring och föräldraförsäkring. Den som vill sänka arbetsgivaravgifterna måste därför också kunna redogöra för hur finansieringen av dessa viktiga välfärdssystem ska säkerställas.

Fru talman! En skatteutgift som tillkommit och som vi socialdemokrater ser mer positivt på är skattekostnaden för personer med sjuk- och

aktivitetsersättning. Regeländringen innebär att skatte-reduktionen för personer med sjuk- och aktivitetsersättning höjs till samma nivå som jobbskatteavdraget. Den djupt orättvisa så kallade funkisskatten borde aldrig ha införts, men det är välkommet att den nu är helt avskaffad efter år av påpekande från oss socialdemokrater.

Fru talman! Skatteutgifter kan utformas med olika syften och utifrån flera perspektiv. De kan användas för att uppmuntra beteenden som samhället vill främja och för att stärka förtroendet för skattesystemet genom att göra det mer lättbegripligt och rättvist. Ur ett tillväxt- och effektivitetsperspektiv kan skatteutgifter vara motiverade för att stimulera innovation, investeringar och fler arbetstillfällen. Ett exempel är rotavdraget, som i bästa fall kan bidra till att minska förekomsten av svartarbete inom byggsektorn och, som en tillfällig konjunkturåtgärd, bidra till en ekonomisk tillväxt under sämre tider.

Ur ett fördelningsperspektiv kan skatteutgifter användas för att minska ekonomiska skillnader mellan människor, men de kan också få motsatt effekt. Det är här vi ser problemet med den politik som förs av den borgerliga regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna. Sett ur ett fördelningspolitiskt perspektiv är regeringens samlade politik i hög grad inriktad på att gynna grupper som redan har höga inkomster och betydande tillgångar. I stället för att värna sammanhållningen, företräda breda löntagargrupper och minska de stora skillnaderna i samhället bidrar de aktivt till att öka klyftorna. Skattesänkningarna riktas främst till dem som redan har det ekonomiskt gott ställt.

Vi socialdemokrater står för en annan samhällssyn och en annan människosyn. Det avspeglas också i hur vi utformar vår politik, inte minst i skattepolitiken. Vi vill se ett skattesystem som är öppet, rättvist och enkelt att förstå, ett system som bygger på att var och en bidrar efter sin förmåga och där resurserna fördelas på ett sätt som stärker sammanhållningen.

Skatteutgifter kan fylla en viktig funktion, men de kan också användas med eftertanke, restriktivt och med målet att stärka den gemensamma välfärden och samhällsgemenskapen, inte att försvaga den.

Politik handlar ytterst om prioriteringar. Vi socialdemokrater väljer ett Sverige som håller ihop, inte ett Sverige där avståndet mellan människor växer. (Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 11 Riksrevisionens rapport om statens insatser för trygga bostadsaffärer

Civilutskottets betänkande 2025/26:CU43
Riksrevisionens rapport om statens insatser för trygga bostadsaffärer (skr. 2025/26:225)
föredrogs.

Anf. 77 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Jag hade egentligen inte tänkt anmäla mig till den här debatten. Det finns inga reservationer i ärendet, och utskottet föreslår att skrivelsen ska läggas till handlingarna. På papperet framstår alltså detta som ett odramatiskt ärende. Men häromdagen fick jag några svar från statsrådet som rörde just detta. Då tänkte jag: När ska jag kunna ta en interpellationsdebatt med statsrådet? Snart är det ju slut här. När ska man debattera dessa viktiga frågor? Det var därför jag anmälde mig till debatten. Jag ber om ursäkt till kansliet om jag har ställt till det i kammarkalendern, men efter svaret från regeringen kände jag ändå att jag måste säga några ord.

Jag har under en längre tid ställt frågor om budgivning, mäklarens ansvar och skyddet för köpare och säljare vid bostadsaffärer. Redan 2023 frågade jag justitieministern om regeringen var beredd att se över de svenska budgivningsreglerna. Svaret var att någon översyn inte var aktuell. I januari 2026 frågade jag igen, då om mäklarens ansvar och köparens skydd vid fastighetsaffärer. Beskedet var detsamma: Ingen översyn.

Efter Riksrevisionens rapport, som vi ska besluta om i dag, ställde jag en ny fråga. Den var riktad till justitieminister Gunnar Strömmer, men han flyttade över den till civilminister Erik Slottnér. Regeringens besked stannar vid att man ska följa och bevaka myndighets arbete.

Fru talman! Det här är för mig svagt. Det är inte att agera, utan det är att avvakta. Det är inte politiskt ledarskap, utan passivitet. Det finns något provocerande i hur regeringen hanterar bostadspolitiken. När man talar om småhus, egnahem och bostadsdrömmar finns det stora ord, uppdrag och utredningar. Men när människor står inför sitt livs största affär – ett bostadsköp – och behöver trygghet blir regeringen väldigt försiktig. Som Dagens Nyheters ledarsida har påpekat är det inte seriöst att reducera bostadspolitiken till en villa till alla.

Sverige behöver en bostadspolitik som svarar mot verkligheten och behovet av hyresrätter, bostadsrätter, småhus, studentbostäder och bostäder i hela landet. Men det behövs också trygghet för den som ska köpa eller sälja sin bostad. Vad hjälper det att tala om bostadsdrömmar om människor samtidigt måste känna oro inför budgivningen, objektsbeskrivningen eller om all viktig information verkligen kommer fram? Man kan inte tala varmt om ägande och samtidigt acceptera att människor riskerar att hamna i kläm mellan mäklare, banker, försäkringsbolag och ett svårtillgängligt regelverk.

Fru talman! Regeringens passivitet går igen på flera områden inom bostadspolitiken. Den syns i byggandet, i bristen på hyresrätter och i svårigheterna för många att få ett hem. Nu ser vi samma mönster när det gäller trygghet för dem som ska köpa eller sälja bostad. Det är stora ord när kamerorna är på men för lite handling när människor behöver en politik som fungerar i vardagen.

Bostadspolitiken handlar inte bara om antalet bostäder. Den handlar också om trygghet i människors vardag – att kunna flytta hemifrån, bilda familj och byta bostad när livet förändras. Den handlar om att kunna köpa eller sälja en bostad utan att samtidigt behöva vara jurist, ekonom eller för den delen detektiv.

Fru talman! Här blir regeringens passivitet extra tydlig. Riksrevisionen visar att tillsynen riskerar att missa de allvarligaste problemen. Det är allvarligt, för vad är det värt att ett system ser fungerande ut på papperet om köparen och säljaren ändå lämnas ensamma i komplicerade bostadsaffärer? Då borde regeringen agera. I stället får vi samma svar igen: ingen översyn, ingen tidsplan, bara löpande bevakning. Det är inte trygghetspolitik. Det är passivitet.

Detta borde vara en varningssignal för regeringen och inte bara ett ärende som läggs till handlingarna. Det borde leda till tydligare initiativ, inte enbart myndighetsdialog och löpande bevakning.

Fastighetsmäklarinspektionens statistik visar att detta inte är någon marginell fråga. Mellan januari och maj 2026 tog myndigheten emot 539 anmälningar mot mäklare. De handlar bland annat om lockpriser och dolda budgivning. Det gäller alltså frågor som är helt avgörande när människor ska fatta beslut om mycket stora belopp. När hundratals anmälningar kommer in på några få månader samtidigt som Riksrevisionen varnar för att tillsynen behöver bli mer träffsäker kan regeringen inte nöja sig med att luta sig tillbaka.

Fru talman! Bakom dessa anmälningar finns människor av kött och blod. Under 2025 uppmärksammades fallet med en kvinna i Göteborg som tio år efter det att hon sålt sin bostad krävdes på 1,6 miljoner kronor på grund av att en gammal pant aldrig blivit löst, vilket flera aktörer hade missat. Fallet illustrerar hur allvarliga konsekvenserna kan bli när kontrollen brister i flera led.

P4 Stockholm har nyligen avslöjat två bostadsaffärer där äldre kvinnor uppger att de blivit blåsta på miljonbelopp av sina mäklare. Granskningen har samtidigt riktat ljus mot Fastighetsmäklarinspektionen. Riksrevisionen har kritiserat myndigheten för att svåra ärenden riskerar att bli liggande och för brister i uppföljningen av mäklare som redan tidigare har granskats. I ett av fallen hade mäklaren tidigare anmälts tio gånger och varnats, men ändå hade kvinnans ärende inte utretts. Det visar hur allvarliga konsekvenserna kan bli när tillsynen inte träffar rätt och när människor lämnas utan upprättelse trots allvarliga varningssignaler.

Vi ser också hur dolda bud skapar osäkerhet. Enligt SBAB:s mäklarbarometer från januari 2026 förekommer dolda bud i ungefär var femte bostadsförsäljning. Vid försäljning av bostadsrätter i Stockholm uppges nästan var tredje affär vara dold. Samma undersökning visar även att sex av tio mäklare vill att det här ska förbjudas. Det säger något viktigt om hur företeelsen påverkar förtroendet för bostadsaffärer. Hur ska människor kunna känna sig trygga om de inte vet vilka bud som faktiskt finns? Hur ska köparen kunna uppleva

processer som öppna och begripliga? Hur ska säljaren kunna veta om priset är rätt eller om man pressas in i ett för snabbt beslut? Här blir regeringens passivitet extra tydlig.

Jag har frågat om budgivningsreglerna, om mäklarens ansvar och om regeringens slutsatser efter Riksrevisionens kritik. Jag har även frågat om ansvarsfördelningen. I dag läggs mycket av ansvaret på den enskilda mäklaren. Samtidigt består dagens bostadsmarknad inte bara av enskilda mäklare utan också av företag, kedjor, varumärken, interna rutiner, digitala system, ekonomiska incitament och affärsmodeller. Ändå har svaret gång på gång varit detsamma: Vi gör ingen översyn. Vi följer utvecklingen. Vi bevakar myndighetens arbete.

Fru talman! Hur länge ska regeringen följa utvecklingen innan den börjar leda utvecklingen?

Många mäklare gör ett seriöst och viktigt arbete. Just därför behövs tydliga regler, effektiv tillsyn och starkt konsumentskydd. Seriösa mäklare tjänar på att oseriösa aktörer upptäcks, och seriösa företag tjänar på att förtroendet för branschen stärks. Framför allt tjänar vanliga människor på att staten inte lämnar dem ensamma när något går fel.

Detta handlar om ordning och reda på en marknad där mycket står på spel för den enskilde, och det är därför jag står här i dag. Jag kan som sagt inte ta upp detta med ministern. Jag hoppas dock att han tittar på det här.

Min kritik mot regeringen är väldigt enkel. Ni vet att problemen finns – ni erkänner själva i de svar jag fått att de finns. Ni säger själva att bostadsköp ofta är människors största affär, men ni agerar inte med den kraft som frågan kräver.

När regeringen vill tala om småhus finns det energi, och när den vill tala om bostadsdrömmar finns det stora ord, men när människor frågar om trygghet i själva affären blir svaret: ”Vi följer utvecklingen.” Det räcker inte – det duger inte. Människor köper inte en skrivelse, en myndighetsdialog eller en formulering om att utvecklingen följs. De köper ett hem, och när man köper ett hem ska man inte behöva hoppas att budgivningen går rätt till, att objektsbeskrivningen stämmer, att mäklaren lämnar all viktig information eller att panten verkligen är kontrollerad. Man ska kunna lita på att systemet fungerar.

Här finns också tydliga rättviseaspekter. Den som har pengar och juridisk kunskap, den som talar god svenska och som har tid och starka kontakter har lättare att driva sin sak, medan den som är svagare i allt detta står ensam.

Om konsumentskyddet i praktiken bygger på att den enskilde själv ska förstå vad som gått fel, veta vart den ska vända sig, orka anmäla och kunna driva processen får vi ett skydd som fungerar bäst för dem som redan är starkast. Så kan vi inte ha det på bostadsmarknaden. En bostad är inte vilken vara som helst. Den är grunden för människors vardag, frihet och trygghet.

Riksrevisionens rekommendationer är rimliga. Fastighetsmäklarinspektionen behöver utveckla

kriterierna för prioritering i tillsynsstrategin, och det behövs mer tematisk och egeninitierad tillsyn särskilt mot allvarliga överträdelse i samband med förmedlingsuppdrag. Uppföljningen av tillsynens inriktning och resultat behöver förbättras, och tillsynen över alternativa tvistlösningar behöver stärkas.

Det här är inte några stora krav; det här är verkligen sunt förnuft. Om vi vet att risker finns i budgivningen, i marknadsföringen, genom lockpriser, i objektsbeskrivningar och när det gäller kontrollskyldighet och ansvarsfördelning måste tillsynen också riktas dit där riskerna finns. Annars riskerar vi att tillsynen ser tillräcklig ut på papperet men inte hjälper människor tillräckligt i verkligheten.

Fru talman! Regeringens passivitet går igen i hela bostadspolitik. Den syns när bostadsbyggandet inte räcker till utan har tvärnitat, när hyresrätterna inte prioriteras och när unga hålls utanför bostadsmarknaden. Den syns också när tryggheten i bostadsaffären brister men regeringen ändå nöjer sig med att bara bevaka.

Trygghet är för mig inte bara polis, straff och presskonferenser. Trygghet är också att kunna köpa ett hem utan att bli lurad, att kunna sälja sitt hem utan att utsättas för bluffbud och att kunna lita på att mäklare och mäklarföretag tar sitt ansvar. Trygghet är att vanliga människor inte lämnas ensamma i komplicerade system.

Att löpande bevaka duger inte. Att följa utvecklingen duger inte, och att lägga skrivelsen till handlingarna duger inte heller. När människor riskerar att förlora hundratusentals kronor – till och med miljoner – i en bostadsaffär behövs mer än passiv förvaltning. Då behövs politisk vilja, tydliga uppdrag och en översyn av regelverkets brister. Den här regeringen har fallerat på alla dessa punkter.

Riksrevisionen har gjort sitt jobb. Man har granskat, pekat på brister och lämnat rekommendationer. Nu måste regeringen göra sitt jobb och inte bara bevaka och följa utan också agera för att stärka skyddet för köpare och säljare vid dessa affärer, för när människor köper ett hem ska de inte behöva vara rädda. De ska kunna känna sig trygga.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 12 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk ”EU Inc.”

Civilutskottets betänkande 2025/26:CU44

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk ”EU Inc.” (COM(2026) 321)
föredrogs.

Anf. 78 RASHID FARIVAR (SD):

Fru talman! Vi debatterar civilutskottets utlåtande om subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk, det som kommissionen valt att kalla EU Inc.

Jag vill inledningsvis betona att syftet med denna debatt inte är att göra en fullständig bedömning av själva förordningens innehåll. Sakfrågan i dag är en annan, nämligen om förslaget bör hanteras på nationell nivå eller på EU-nivå. Det är detta subsidiaritetsprincipen handlar om.

Vi i Sverigedemokraterna ställer oss bakom utskottets bedömning att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Därför yrkar jag avslag på reservationen samt på det särskilda yttrande som lämnats av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Fru talman! Sverigedemokraterna har i många sammanhang varit kritiska till en utveckling där alltmer makt flyttas från medlemsstaterna till Bryssel. Vi anser att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt och att EU ska fokusera på frågor där samarbete på europeisk nivå faktiskt tillför ett mervärde.

Vi har också betydande invändningar mot flera delar av det aktuella förslaget. Regeringen pekar exempelvis på risker kopplade till missbruk av den nya bolagsformen, på tveksamheter kring de föreslagna insolvensreglerna och på den harmonisering av beskattningen av personaloptioner som föreslås. Det är frågor som kommer att behöva granskas mycket noggrant under de fortsatta förhandlingarna. Dessa invändningar är dock i huvudsak invändningar mot förslagets innehåll, inte mot dess förenlighet med subsidiaritetsprincipen.

Kommissionens utgångspunkt är att företag som vill verka över nationsgränserna i dag möter ett fragmenterat regelverk med 27 olika nationella system och ett stort antal olika bolagsformer. Syftet med förslaget är att skapa en frivillig bolagsform, som ska kunna användas på den inre marknaden och erkännas i samtliga medlemsstater.

Just den gränsöverskridande dimensionen är central. Frågan handlar i grunden om den inre marknads funktion. Det är svårt att se hur enskilda medlemsstater på egen hand skulle kunna skapa ett gemensamt europeiskt regelverk som automatiskt erkänns i hela unionen. Om målet är att skapa en sådan gemensam bolagsform krävs samordning på EU-nivå, och detta är också den slutsats som utskottets majoritet landar i.

Fru talman! I sitt särskilda yttrande menar Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet att förslaget går längre än vad som är nödvändigt och att flera delar saknar tillräcklig koppling till den inre marknads funktion.

Jag har förståelse för att dessa delar väcker frågor. Regeringen uttrycker också tveksamhet till vissa av dem. Subsidiaritetsprövningen handlar dock inte om huruvida varje enskild artikel är perfekt utformad eller om riksdagen i slutändan bör stödja förordningen i dess helhet. Frågan är om målen med förslaget bättre

kan uppnås på unionsnivå än av medlemsstaterna var för sig.

När det gäller skapandet av en gemensam bolagsform för gränsöverskridande företagande är svaret enligt vår bedömning ja till detta. Vi delar därför utskottets slutsats att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

Det innebär inte att Sverige ska acceptera varje del av förordningen okritiskt. Tvärtom, om finns det skäl att bevaka sakfrågorna ska regeringen göra det under de fortsatta förhandlingarna. Men det är en annan diskussion än den vi för i dag.

Fru talman! Mot denna bakgrund yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på reservationen och det särskilda yttrandet.

Fru talman! Mitt anförande är i huvudsak avslutat, men eftersom jag har några minuter kvar vill jag ta tillfället i akt att dela några personliga reflektioner.

För drygt ett halvår sedan meddelade jag offentligt att jag inte kommer att ställa upp för omval till några politiska uppdrag efter denna mandatperiod. När mandatperioden avslutas kommer jag därför att lämna politiken för att ägna mer tid åt min familj och återgå till ett liv utanför den politiska arenan. Det innebär också att detta anförande blir mitt sista från denna vackra talarstol.

Sverige är möjligheternas land. Det är ett fantastiskt land för den som vill utvecklas och lyckas och är beredd att anstränga sig. Så har jag sett på Sverige ända sedan jag kom hit som internationell student hösten 2005.

Jag är djupt tacksam för mina drygt tjugo år i Konungariket Sverige, och särskilt för tiden här i Sveriges riksdag och för det förtroende jag har fått att representera det svenska folket – det som talmannen Andreas Norlén med rätta ofta beskriver som det finaste uppdrag man kan få i vårt land.

Under mina fyra år i riksdagen har jag haft förmånen att stå i rikets och det svenska folkets tjänst. Jag har fått lära känna otaliga fantastiska människor, debattera viktiga samhällsfrågor, utvecklas som människa och ta del av erfarenheter som jag kommer att bära med mig resten av livet. Jag har också haft glädjen att under denna tid bli pappa för tredje gången, vilket naturligtvis är bland det största som har hänt mig.

Jag vill rikta ett varmt tack till talmanspresidiet, kammarkansliet och hela Riksdagsförvaltningen för det arbete ni varje dag utför i demokratins tjänst. Ett särskilt tack vill jag rikta till talmannen Andreas Norlén för hans stora insatser för Sveriges riksdag, för demokratin och för vårt land. Hans engagemang, tillgänglighet och omtanke om riksdagens ledamöter har varit mycket uppskattat.

Jag har haft förmånen att tjänstgöra i trafikutskottet, civilutskottet och miljö- och jordbruksutskottet. Jag vill tacka alla kollegor som jag har fått möjlighet att samarbeta med, lära känna och debattera med under dessa år. Jag vill också rikta ett varmt tack till utskottens kanslier. Utan ert kunnande, er professionalism

och era insatser skulle vi ledamöter inte kunna utföra vårt arbete på det sätt vi gör.

Jag vill också tacka mitt parti, Sverigedemokraterna, våra medlemmar och våra väljare för förtroendet att få företräda partiet i Sveriges riksdag och för möjligheten att bidra till att påverka Sveriges utveckling.

Sist men inte minst vill jag rikta mitt allra största tack till min hustru Ava och våra barn Felicia, Filip och Saga. Tack för ert tålamod, ert stöd och er kärlek under dessa fyra år – i medgång och motgång, i glädje och bekymmer! Jag vill även tacka mina föräldrar som trots att de har befunnit sig flera tusen kilometer bort i Iran alltid har funnits där med sitt stöd och sin uppmuntran.

Jag lämnar denna fantastiska demokratiska församling med tillförsikt. Sverige är starkt. Vår demokrati är stark. Och i denna kammare finns det i dag liksom i framtiden kloka människor som kommer att fortsätta att ta ansvar för vårt land.

Jag önskar er alla en riktigt trevlig sommar och lycka till på valdagen den 13 september!

Tack, Sverige, för det fria ordet!

(Applåder)

Anf. 79 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! EU behöver bättre villkor för innovativa företag att växa i Europa. Regelförenkling kan vara en del av att förbättra villkoren, vid sidan om till exempel utbildningspolitik, forskningspolitik, infrastrukturpolitik, handelspolitik, kapitalmarknadspolitik och industripolitik.

Förenkling får dock inte betyda svagare ansvar. En europeisk bolagsform måste utformas så att seriösa företag gynnas samtidigt som arbetsrätt, kollektivavtal, arbetstagarinflytande, skattekontroll och brottsbekämpning stärks. Den avgörande skiljelinjen går därför inte mellan företagande och reglering utan mellan seriös förenkling och ansvarslös avreglering.

Förslaget om ”EU Inc.” kan bara vara acceptabelt om den nya bolagsformen inte används för att flytta risk från ägare till arbetstagare, från företag till skattebetalare eller från oseriösa aktörer till det gemensamma.

Men nu debatterar vi riksdagens ställningstagande till frågan om EU-kommissionens förslag till förordning om ett 28:e bolagsrättsligt regelverk är förenligt med EU-fördragen. Enligt Europeiska unionens domstol kräver tillämpningen av artikel 114 i EUF-fördraget att en lagstiftningsakt tillnärmar nationell lagstiftning i stället för att lämna de olika nationella lagarna oförändrade. Den måste verkligen ha till syfte att förbättra villkoren för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion. Den måste bidra till att eliminera hinder för utövandet av de grundläggande fyra friheterna och till att undanröja snedvridningar av konkurrensen.

Kommissionen menar att förslaget som vi nu debatterar inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå förslagets mål, proportionalitetsprincipen. Man menar att det är riktat eftersom det behandlar de

områden som berörda parter, särskilt företag och grundare, har tagit upp under samrådet som problematiska. Man menar att de beräknade kostnaderna för förslaget är proportionerliga i förhållande till ändamålet och att förslaget förväntas innebära stor nytta för företagen, i synnerhet för uppstartsbolag och tillväxtbolag.

Utskottsmajoriteten understryker att fördelningen av kompetenser mellan EU och medlemsstaterna givetvis ska respekteras. Alltför långtgående harmonisering av till exempel skatterätten eller enskilda medlemsstaters arbetsmarknadsmodeller kan därför inte komma i fråga, och man menar att detta inte heller är förslagets syfte.

Utskottsmajoriteten anser alltså att det finns ett starkt värde av åtgärder på EU-nivå i detta fall. Man menar att det inte är möjligt för medlemsstaterna själva att uppnå målen för åtgärden i tillräcklig utsträckning på vare sig central nivå eller på regional och lokal nivå. Att skapa en ny EU-bolagsform kan endast göras på EU-nivå.

Fru talman! Så är det naturligtvis. Men nu är frågan dels om den föreslagna lösningen är önskvärd, dels om den är förenlig med EU:s fördrag och principerna om proportionalitet och subsidiaritet.

Liksom utskottsmajoriteten ser vi socialdemokrater positivt på initiativet att förenkla för företag att verka över gränserna och stärka den inre marknaden. Som kommissionen framhåller måste EU fokusera på att stärka konkurrenskraften, överbrygga innovationsklyftan i förhållande till andra stora ekonomier och öka produktiviteten för att driva på den ekonomiska tillväxten. Kärnan i denna strävan är företagen.

Fru talman! Vi menar dock att förslaget i vissa delar inte är ändamålsenligt utformat och att det går utöver vad som är nödvändigt för att åstadkomma målsättningen. Det handlar till att börja med om reglerna om förenklat insolvensförfarande för vissa företag. Dessa regler bör strykas eller omarbetas i grunden.

Vi konstaterar vidare att det med förslagets nuvarande utformning blir möjligt att kringgå nationella arbetsmarknadsmodeller, kollektivavtalens ställning, fackliga rättigheter, arbetstagarinflytande i företag och arbetsmarknadens parter autonomi genom valet av bolagsform eller registreringsstat.

Man kan därtill ställa sig frågan vilka kostnader som kan uppstå om en ny bolagsform visar sig bli ett effektivt verktyg för ekonomisk brottslighet. En sådan reglering är långtifrån önskvärd och kan heller inte vara nödvändig för att uppnå de angivna målen.

Vi ifrågasätter om förslaget fullt ut respekterar fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna och om den rättsliga grund som kommissionen hänvisar till är tillräcklig.

Artikel 114 i EUF-fördraget behandlar möjligheten att besluta om åtgärder, som jag sa tidigare, för tillnärmning av medlemsstaternas rättssystem i syfte att upprätta den inre marknaden och få den att fungera. Artikeln gäller dock uttryckligen inte bestämmelser om skatter och avgifter eller bestämmelser om anställdas rättigheter och intressen. Trots detta kan vi

konstatera att kommissionens förslag bland annat innebär full harmonisering på det skatterättsliga området – beskattning av personaloptioner – och att det blir möjligt att kringgå nationella arbetsmarknadsmodeller.

Vi menar att Sveriges riksdag borde föra fram våra invändningar mot kommissionens förslag i ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Jag yrkar bifall till reservationen.
(Applåder)

Anf. 80 LUDVIG CEIMERTZ (M):

Fru talman! Europa behöver fler företag som växer, investerar och skapar arbetstillfällen. I grunden handlar detta om människor som startar företag, utvecklar idéer, tar risker och vill växa, inte bara i Sverige eller något annat land i Europa utan på hela den europeiska marknaden.

Fru talman! Alltför ofta talar vi om den inre marknaden som om den redan vore genomförd fullt ut och beständig, men verkligheten ser annorlunda ut. För många företag innebär en expansion till andra medlemsstater fortfarande nya regelverk, nya administrativa processer och betydande kostnader. Det är en konkret tröskel för tillväxt. Det är därför detta förslag, detta initiativ och denna riktning är viktiga.

En gemensam bolagsform har potential att bli ett verkligt verktyg för företag som vill växa över gränserna. Det kan öka förutsebarheten, minska administrativa bördor och sänka kostnaderna för regelefterlevnad. Det stärker inte bara enskilda företag, utan det stärker Europas konkurrenskraft i en tid när konkurrensen från USA och Kina ökar snabbt.

Det är också viktigt att säga att detta inte på något sätt handlar om att ersätta nationella bolagsformer utan om att skapa ett frivilligt alternativ som kan fungera smidigt på hela den inre marknaden i EU.

Fru talman! Vi ska komma ihåg att dagens debatt inte i första hand handlar om förslaget om EU Inc. utan om huruvida man ska arbeta vidare med förslaget i subsidiaritetsprövningen. Frågan är därför inte om varje detalj i förslaget är perfekt utan om målet kan uppnås bättre på nationell nivå eller genom gemensamma europeiska regler.

Svaret är faktiskt tydligt, anser jag: Ett sammanhängande bolagsrättsligt regelverk kan inte åstadkommas av medlemsstaterna var och en för sig. Utan gemensamma regler riskerar vi ännu mer olika regelverk på den inre marknaden, där företag möter olika krav i varje land.

Regeringen instämmer i kommissionens bedömning att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målsättningen. Förslaget bygger vidare på redan etablerade regler och strukturer inom EU:s bolagsrätt och innebär en stegvis vidareutveckling av de regelverk som redan finns på den inre marknaden.

Det är därför ett proportionerligt förslag som tar sin utgångspunkt i existerande regelverk och som syftar

till att förenkla, inte lägga ytterligare administrativa bördor på företagen. Vi anser därför att förslaget är förenligt med såväl subsidiaritetsprincipen som proportionalitetsprincipen.

Fru talman! Det här innebär inte att alla delar är oproblematiske. I de fortsatta förhandlingarna behöver Sverige bevaka vissa frågor, inte minst när det gäller insolvensrättsliga delar och den rättsliga konstruktionen i vissa bestämmelser. Samtidigt är det viktigt att hålla isär processerna. Subsidiaritetsprövningen handlar om huruvida EU ska agera, medan förhandlingarna handlar mer om hur regelverket ska se ut.

Fru talman! I reservationen lyfter oppositionen fram en del oro och farhågor – det som det argumenteras emot – om att det skulle påverka arbetsmarknadsmodeller och kollektivavtal, men vi kan konstatera att det är tydligt att det inte är förslaget syfte.

Det handlar om en bolagsrättslig struktur för företag som frivilligt väljer den formen, inte om att reglera arbetsmarknadens parter eller ersätta nationella modeller.

Fru talman! Mot denna bakgrund yrkar jag bifall till civilutskottets förslag till beslut.
(Applåder)

I detta anförande instämde Rashid Farivar (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 16.)

§ 13 Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter

Försvarsutskottets betänkande 2025/26:FöU15
Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter (prop. 2025/26:214)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 16.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.46 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 15.30, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 15.30.

§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 4 juni

UU10 Verksamheten i Europeiska unionen under 2025

Punkt 1 (Övergripande frågor)

1. utskottet
2. res. 3 (C)
Votering:
190 för utskottet
23 för res. 3
129 avstod
7 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 1 S, 68 SD, 64 M, 18 KD, 18 MP, 16 L, 5 -
För res. 3: 23 C
Avstod: 105 S, 20 V, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 2 M, 1 C, 1 V, 1 KD
Kenneth G Forslund (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Utrikespolitik)

1. utskottet
2. res. 5 (V)
Votering:
189 för utskottet
23 för res. 5
130 avstod
7 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 64 M, 18 KD, 18 MP, 16 L, 5 -
För res. 5: 20 V, 3 -
Avstod: 106 S, 23 C, 1 -
Frånvarande: 2 SD, 2 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 3 (Sanktioner)

1. utskottet
2. res. 7 (S)
3. res. 10 (MP)
Förberedande votering:
108 för res. 7
19 för res. 10
216 avstod
6 frånvarande
Kammaren biträdde res. 7.
Huvudvotering:
172 för utskottet
107 för res. 7
64 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 7: 106 S, 1 -
Avstod: 23 C, 20 V, 18 MP, 3 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU25 Tid för undervisningsuppdraget

Punkt 2 (Dialog med arbetsmarknadens parter)

1. utskottet
2. res. 1 (S, C, MP)
Votering:
192 för utskottet
148 för res. 1
3 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 20 V, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 1: 106 S, 23 C, 18 MP, 1 -
Avstod: 3 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 3 (Ekonomiska konsekvenser)

1. utskottet
2. res. 2 (S, V, C, MP)
Votering:
172 för utskottet
171 för res. 2
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 2: 106 S, 23 C, 20 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 4 (Konsekvenser för lärarbristen)

1. utskottet
2. res. 3 (S, C, MP)
Votering:
192 för utskottet
151 för res. 3
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 20 V, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 3: 106 S, 23 C, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU20 Vindkraft i kommuner

Punkt 2 (Hanteringen av vindkraftsersättningen)

1. utskottet
2. res. 1 (S, C, MP)
Votering:
172 för utskottet
148 för res. 1
23 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 1: 106 S, 23 C, 18 MP, 1 -
Avstod: 20 V, 3 -

Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 4 (Snabbhetsbonus)

1. utskottet
2. res. 5 (S, V, MP)
Votering:
194 för utskottet
148 för res. 5
7 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 22 C, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 5: 106 S, 20 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 2 C, 1 V, 1 KD

Punkt 5 (Fastighetsskatt)

1. utskottet
2. res. 6 (V, C)
Votering:
297 för utskottet
46 för res. 6
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 18 KD, 18 MP,
16 L, 6 -
För res. 6: 23 C, 20 V, 3 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 6 (Övrigt om ersättning till kommuner)

1. utskottet
2. res. 8 (V)
Votering:
195 för utskottet
23 för res. 8
125 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 23 C, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 8: 20 V, 3 -
Avstod: 106 S, 18 MP, 1 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU23 Privatkopieringsersättning

Punkt 1 (Regeringens lagförslag)

1. utskottet
2. res. 1 (C)
Votering:
320 för utskottet
23 för res. 1
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 20 V, 18 KD,
18 MP, 16 L, 9 -
För res. 1: 23 C

Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 2 (Övrigt om privatkopieringsersättning)

1. utskottet
2. res. 2 (V)
Votering:
295 för utskottet
23 för res. 2
23 avstod
8 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 105 S, 68 SD, 65 M, 18 KD, 17 MP,
16 L, 6 -
För res. 2: 20 V, 3 -
Avstod: 23 C
Frånvarande: 1 S, 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD, 1 MP
Janine Alm Ericson (MP) anmälde att hon avsett att
rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 3 (Allmänt om immaterialrättsliga frågor)

1. utskottet
2. res. 4 (S, V)
Votering:
190 för utskottet
130 för res. 4
23 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 18 MP, 16 L,
5 -
För res. 4: 106 S, 20 V, 4 -
Avstod: 23 C
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

**§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den
8 juni**

UbU26 Ett likvärdigt betygssystem

Punkt 2 (Urval till vidare studier)

1. utskottet
2. res. 1 (C)
Votering:
297 för utskottet
24 för res. 1
22 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 18 V, 18 KD,
16 L, 6 -
För res. 1: 23 C, 1 V
Avstod: 1 V, 18 MP, 3 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 5 (Digitala nationella slutprov)

1. utskottet
2. res. 5 (S, V, C, MP)
Votering:
172 för utskottet
171 för res. 5
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 5: 106 S, 23 C, 20 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 6 (Genomförande, uppföljning och utvärdering)

1. utskottet
2. res. 6 (S, V, C, MP)
Votering:
172 för utskottet
171 för res. 6
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 6: 106 S, 23 C, 20 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 8 (Betygssystemets anpassning till komvux)

1. utskottet
2. res. 8 (S, V, C, MP)
Votering:
172 för utskottet
171 för res. 8
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 8: 106 S, 23 C, 20 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

**UbU18 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds
verksamhet och årsredovisning 2025**

Kammaren biföll utskottets förslag.

**SfU30 Utmönstring av permanent uppehållstill-
stånd och anpassning av svensk rätt till EU:s mi-
grations- och asylpakt**

Punkt 1 (Utmönstring av permanent uppehållstillstånd
och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och
asylpakt)

1. utskottet
2. res. 1 (V, MP)
3. mot. 2025/26:4170 yrk. 1 av Malcolm Momodou
Jallow (-)
Förberedande votering:
39 för res. 1
4 för mot.
300 avstod

6 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
301 för utskottet
42 för res. 1
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 23 C, 18 KD,
16 L, 5 -
För res. 1: 20 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 2 (Alternativ till permanent uppehållstillstånd)
1. utskottet
2. res. 2 (S)
3. res. 3 (C)
Förberedande votering:
107 för res. 2
22 för res. 3
213 avstod
7 frånvarande
Kammaren biträdde res. 2.
Niels Paarup-Petersen (C) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.
Huvudvotering:
190 för utskottet
107 för res. 2
45 avstod
7 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 18 MP, 16 L,
5 -
För res. 2: 106 S, 1 -
Avstod: 22 C, 20 V, 3 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 2 C, 1 V, 1 KD

Punkt 3 (Rätten till offentligt biträde)
1. utskottet
2. res. 4 (S, V, C, MP)
Votering:
172 för utskottet
171 för res. 4
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 4: 106 S, 23 C, 20 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 7 (Rättssäkerhet m.m.)
1. utskottet
2. mot. 2025/26:4170 yrk. 2–4 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-)
Votering:
319 för utskottet
4 för mot.
20 avstod
6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 23 C, 18 KD,
18 MP, 16 L, 5 -
För mot. 4 -
Avstod: 20 V
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter
Kammaren biföll utskottets förslag.

UU9 Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Punkt 2 (Tillämpning av regelverket)
1. utskottet
2. res. 3 (S)
3. res. 4 (V)
Förberedande votering:
107 för res. 3
23 för res. 4
212 avstod
7 frånvarande
Kammaren biträdde res. 3.
Helene Odenjung (L) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.
Huvudvotering:
195 för utskottet
108 för res. 3
40 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 65 M, 23 C, 18 KD, 16 L, 5 -
För res. 3: 106 S, 1 V, 1 -
Avstod: 19 V, 18 MP, 3 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 3 (Skrivelsens framtida utformning)
1. utskottet
2. res. 6 (MP)
Votering:
321 för utskottet
21 för res. 6
1 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 23 C, 20 V,
18 KD, 16 L, 5 -
För res. 6: 18 MP, 3 -
Avstod: 1 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 5 (Motioner som bereds förenklat)
1. utskottet
2. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. 2025/26:3725 yrk. 2 och 3 av Daniel Riazat (-) och mot. 2025/26:4122 yrk. 1–6 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-)
Votering:

339 för utskottet
4 för mot.
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 23 C, 20 V,
18 KD, 18 MP, 16 L, 5 -
För mot. 4 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU18 Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel

Punkt 1 (Regeringens lagförslag)

1. utskottet
2. res. 1 (V)
3. res. 2 (MP)
Förberedande votering:
24 för res. 1
18 för res. 2
301 avstod
6 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
301 för utskottet
23 för res. 1
19 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 23 C, 18 KD,
16 L, 5 -
För res. 1: 20 V, 3 -
Avstod: 18 MP, 1 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 2 (Sveriges anslutning till avtalet om exportkontroll)

1. utskottet
2. res. 3 (V, MP)
Votering:
299 för utskottet
42 för res. 3
1 avstod
7 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 64 M, 23 C, 18 KD,
16 L, 4 -
För res. 3: 20 V, 18 MP, 4 -
Avstod: 1 -
Frånvarande: 2 SD, 2 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU28 Riksrevisionens rapport om Inspektionen för vård och omsorgs hantering av enskildas klagomål på hälso- och sjukvården

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU32 Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet
2. res. 1 (V)
Votering:
320 för utskottet
23 för res. 1
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 S, 68 SD, 65 M, 23 C, 18 KD,
18 MP, 16 L, 6 -
För res. 1: 20 V, 3 -
Frånvarande: 2 SD, 1 M, 1 C, 1 V, 1 KD

Punkt 2 (Regeringens lagförslag)

1. utskottet
2. res. 2 (S, V, C, MP)
Votering:
174 för utskottet
173 för res. 2
2 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 68 SD, 66 M, 19 KD, 16 L, 5 -
För res. 2: 106 S, 24 C, 21 V, 18 MP, 4 -
Frånvarande: 2 SD

§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Punkt 1 (Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (S)
3. res. 2 (V)
4. res. 3 (C)
5. res. 4 (MP)
Förberedande votering 1:
24 för res. 3
18 för res. 4
305 avstod
2 frånvarande
Kammaren biträdde res. 3.
Förberedande votering 2:
22 för res. 2
24 för res. 3
299 avstod
4 frånvarande
Kammaren biträdde res. 3.

Louise Thunström (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Förberedande votering 3:

105 för res. 1
25 för res. 3
217 avstod
2 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

174 för utskottet
106 för res. 1
66 avstod

3 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Louise Thunström (S) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 68 SD, 66 M, 19 KD, 16 L, 5 -
För res. 1: 105 S, 1 -
Avstod: 24 C, 21 V, 18 MP, 3 -
Frånvarande: 1 S, 2 SD

Punkt 2 (Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025)

1. utskottet

2. res. 5 (C)

Votering:

302 för utskottet

24 för res. 5

20 avstod

3 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 S, 68 SD, 66 M, 3 V, 19 KD,
18 MP, 16 L, 6 -

För res. 5: 24 C

Avstod: 17 V, 3 -

Frånvarande: 2 SD, 1 V

FiU21 Vårändringsbudget för 2026

Punkt 1 (Vårändringsbudget för 2026)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (C)

4. res. 3 (MP)

Förberedande votering 1:

24 för res. 2

39 för res. 3

284 avstod

2 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

111 för res. 1

38 för res. 3

198 avstod

2 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Rebecka Le Moine och Jacob Risberg (båda MP) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Huvudvotering:

174 för utskottet

107 för res. 1

66 avstod

2 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 68 SD, 66 M, 19 KD, 16 L, 5 -

För res. 1: 106 S, 1 -

Avstod: 24 C, 21 V, 18 MP, 3 -

Frånvarande: 2 SD

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU30 Årsredovisning för staten 2025

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU34 Redovisning av skatteutgifter 2026

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU43 Riksrevisionens rapport om statens insatser för trygga bostadsaffärer

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU44 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk "EU Inc."

1. utskottet

2. res. (S, V, MP)

Votering:

197 för utskottet

149 för res.

3 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 68 SD, 65 M, 24 C, 19 KD, 16 L, 5 -

För res.: 106 S, 21 V, 18 MP, 4 -

Frånvarande: 2 SD, 1 M

FöU15 Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 17 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid samt uppskjuten behandling

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2025/26:278 Teknisk översyn av mervärdesskatte-
reglerna vid gränsöverskridande handel

2025/26:279 Personalförsörjning av det militära för-
svaret

2025/26:282 Effektivare kontrollmöjligheter i syste-
men för rot, rut, grön teknik och personalliggare

Skrivelser

2025/26:280 Riksrevisionens rapport om handläggning av ärenden där den enskilde inte behärskar svenska

2025/26:281 Riksrevisionens rapport om Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens hantering av ändrade förhållanden

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och skrivelser skulle förlängas till och med *måndagen den 5 oktober*.

Kammaren biföll talmannens förslag att behandlingen av ovanstående propositioner och skrivelser skulle skjutas upp till det första riksmötet i nästa valperiod.

av andre vice talmannen från dess början till och med § 8 anf. 30 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 8 anf. 62 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.46 och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 8 juni

2025/26:549 Barnfamiljernas ekonomi

av *Sanne Lennström* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:550 Regeringens ekonomiska politik

av *Adrian Magnusson* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:551 Avancerade AI-baserade förarstödsystem i Sverige och Europa

av *Rashid Farivar* (SD)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 8 juni

2025/26:882 Situationen på Migrationsverket

av *Björn Söder* (SD)

till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:883 Delning av information om indragna körkort

av *Ulrika Heie* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:884 Analytisk dimensionering

av *Rickard Nordin* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 20 Kammaren åtskildes kl. 16.15.

Sammanträdet leddes

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 3 Anmälan om ersättare	1
§ 4 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp.....	1
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 7 Ärenden för bordläggning	2
§ 8 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och Vårändringsbudget för 2026	2
Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU20	2
Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU21	2
Anf. 1 EDWARD RIEDL (M).....	2
Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S).....	4
Anf. 3 OSCAR SJÖSTEDT (SD)	6
Anf. 4 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	8
Anf. 5 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	8
Anf. 6 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	8
Anf. 7 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	9
Anf. 8 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	9
Anf. 9 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	9
Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	10
Anf. 11 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	10
Anf. 12 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	10
Anf. 13 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	11
Anf. 14 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	11
Anf. 15 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	11
Anf. 16 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	12
Anf. 17 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	12
Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	12
Anf. 19 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	13
Anf. 20 IDA GABRIELSSON (V)	13
Anf. 21 HANS EKLIND (KD)	14
Anf. 22 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	16
Anf. 23 HANS EKLIND (KD) replik.....	16
Anf. 24 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	16
Anf. 25 HANS EKLIND (KD) replik.....	16
Anf. 26 MARTIN ÅDAHL (C)	17
Anf. 27 EDWARD RIEDL (M) replik.....	18
Anf. 28 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	19
Anf. 29 EDWARD RIEDL (M) replik.....	19
Anf. 30 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	19
Anf. 31 CECILIA RÖNN (L).....	20
Anf. 32 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	22
Anf. 33 CECILIA RÖNN (L) replik.....	22
Anf. 34 JANINE ALM ERICSON (MP).....	22
Anf. 35 HANS EKLIND (KD) replik.....	24
Anf. 36 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	24
Anf. 37 HANS EKLIND (KD) replik.....	24
Anf. 38 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	25
Anf. 39 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	25
Anf. 40 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	27
Anf. 41 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	27
Anf. 42 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	27
Anf. 43 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	28
Anf. 44 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	28

Anf. 45 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	28
Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	29
Anf. 47 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	29
Anf. 48 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	29
Anf. 49 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	30
Anf. 50 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	30
Anf. 51 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	30
Anf. 52 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	31
Anf. 53 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	31
Anf. 54 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	31
Anf. 55 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	32
Anf. 56 ERIC WESTROTH (SD).....	32
Anf. 57 NIKLAS KARLSSON (S).....	33
Anf. 58 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	34
Anf. 59 NIKLAS KARLSSON (S) replik.....	35
Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	35
Anf. 61 NIKLAS KARLSSON (S) replik.....	35
Anf. 62 BORIANA ÅBERG (M).....	35
Anf. 63 NIKLAS KARLSSON (S) replik.....	37
Anf. 64 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	37
Anf. 65 NIKLAS KARLSSON (S) replik.....	37
Anf. 66 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	38
Anf. 67 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	38
Anf. 68 CECILIA ENGSTRÖM (KD).....	39
Anf. 69 HELENA VILHELMSSON (C).....	40
Anf. 70 ANDERS EKEGREN (L) replik.....	41
Anf. 71 HELENA VILHELMSSON (C) replik.....	41
Anf. 72 ANDERS EKEGREN (L) replik.....	41
Anf. 73 HELENA VILHELMSSON (C) replik.....	41
Anf. 74 ANDERS EKEGREN (L).....	42
Anf. 75 JAMAL EL-HAJ (-).....	43
(Beslut fattades under § 16.).....	44
§ 9 Årsredovisning för staten 2025.....	44
Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU30.....	44
(Beslut fattades under § 16.).....	44
§ 10 Redovisning av skatteutgifter 2026.....	44
Finansutskottets betänkande 2025/26:SkU34.....	44
Anf. 76 IDA EKEROTH CLAUSSON (S).....	44
(Beslut fattades under § 16.).....	45
§ 11 Riksrevisionens rapport om statens insatser för trygga	
bostadsaffärer.....	45
Civilutskottets betänkande 2025/26:CU43.....	45
Anf. 77 DENIS BEGIC (S).....	45
(Beslut fattades under § 16.).....	47
§ 12 Subsidiaritetprövning av kommissionens förslag till	
förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk ”EU	
Inc.”.....	47
Civilutskottets betänkande 2025/26:CU44.....	47
Anf. 78 RASHID FARIVAR (SD).....	47
Anf. 79 MARKUS KALLIFATIDES (S).....	48
Anf. 80 LUDVIG CEIMERTZ (M).....	49
(Beslut fattades under § 16.).....	50
§ 13 Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter...50	
Försvarsutskottets betänkande 2025/26:FöU15.....	50

(Beslut fattades under § 16.).....	50
Ajournering	50
Återupptaget sammanträde	50
§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 4 juni.....	50
UU10 Verksamheten i Europeiska unionen under 2025	50
UbU25 Tid för undervisningsuppdraget	51
NU20 Vindkraft i kommuner.....	51
NU23 Privatkopieringsersättning.....	51
§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 juni.....	52
UbU26 Ett likvärdigt betygssystem	52
UbU18 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2025.....	52
SfU30 Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt	52
UU9 Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden	53
UU18 Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel.....	54
SoU28 Riksrevisionens rapport om Inspektionen för vård och omsorgs hantering av enskildas klagomål på hälso- och sjukvården.....	54
SoU32 Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård	54
§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	54
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken	54
FiU21 Vårändringsbudget för 2026	55
FiU30 Årsredovisning för staten 2025	55
SkU34 Redovisning av skatteutgifter 2026	55
CU43 Riksrevisionens rapport om statens insatser för trygga bostadsaffärer.....	55
CU44 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk ”EU Inc.”..	55
FöU15 Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter	55
§ 17 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid samt uppskjuten behandling	55
§ 18 Anmälan om interpellationer	56
§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar	56
§ 20 Kammaren åtskildes kl. 16.15	56